

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST ADVOKATA

Autorka:
prof. dr Nevena Petrušić

Saradnice na istraživanju:
Bojana Arsenijević
Katarina Momirović

Niš 2022

Analiza rada disciplinskih organa i disciplinskih postupaka Advokatske komore Niš

Autorka:
Nevena Petrušić

Konsultant na istraživanju:
Gordan Pantić

Istraživačice:
Bojana Arsenijević
Katarina Momirović

Niš, 2022

Izdavač

Odbor za ljudska prava Niš (CHRIN)

Za izdavača

Dragan Đorđević, Predsednik Odbora za ljudska prava Niš (CHRIN)

Priredivač i urednik

Mihajlo Čolak

Lektura i korektura

Teodora Todorić Milićević

Dizajn i grafička priprema

Dosije studio, Beograd

Štampa

Dosije studio, Beograd

Publikacija je sačinjena u sklopu rada koalicije Pravosudna baza jug (PBJ). Terensko istraživanje, izrada studije i objavljivanje ove publikacije su deo projekta „Jačanje kapaciteta za vladavinu prava - jug Srbije (FAZA 2)“, u celosti podržanog od strane Fondacije za otvoreno društvo, Srbija.

Zahvaljujemo se ovom prilikom Fondaciji za otvoreno društvo Srbija na podršci i napominjemo da svi stavovi i mišljenja izneti u ovoj publikaciji pripadaju isključivo autorki i izdavaču i ne moraju nužno predstavljati stavove i mišljenja Fondacije za otvoreno društvo Srbija.

Svi pojmovi koji su u tekstu upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Sadržaj:

Predgovor.....	4
1. PRAVNI OKVIR ADVOKATURE U SRBIJI	5
1.1. Uvodne napomene.....	5
1.2. Međunarodni standardi.....	6
1.3. Propisi o advokaturi	8
1.4. Propisi o disciplinskoj odgovornosti advokata.....	11
1.5. Disciplinski postupak.....	15
1.5.1. Disciplinski organi.....	15
1.5.2. Tok disciplinskog postupka	16
1.6. Sprovođenje i izvršenje disciplinskih mera i kazni	19
1.7. Pravna sredstva protiv konačnih odluka.....	19
2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	23
2.1. Predmet, cilj i istraživački zadaci.....	23
2.2. Istraživački uzorak, dizajn istraživanja i istraživački metodi.....	25
3. NALAZI I INTERPRETACIJA.....	27
3.1. Opšti nalazi o disciplinskim postupcima.....	27
4. STUDIJE SLUČAJEVA	34
4.1. Uzorak i metodologija.....	34
4.2. Rezultati studija slučajeva.....	34
5. KLJUČNI NALAZI, ZAKLJUČCI I PREPORUKE	136
PRILOZI: INSTRUMENTI ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA	147

Predgovor

Stručna javnost i građani Srbije imaju utisak da za delikatnu situaciju u kojoj se domaće pravosuđe nalazi godinama unazad značajnu odgovornost ne snose samo zakonodavna i izvršna vlast već i samo pravosuđe. Kroz ovo istraživanje želeli smo da se pozabavimo odgovornošću dela pravosuđa koji se tiče advokature i advokatskih komora. Percipiranje rada advokata i advokature često je paušalno i neutemeljeno na stručnim istraživanjima. Jedna od percepcija je da advokatske komore štite svoje članove i ne procesuiraju na dovoljno efikasan i objektivan način disciplinske prijave podnete protiv njih. Stoga smo želeli da realizujemo istraživanje koje će nam omogućiti jedan dokumentovan i utemeljen uvid u ovu problematiku. Zahvaljujući otvorenosti i ljubaznosti Advokatske komore Niš i njenog predsednika, gospodina Gordana Pantića, omogućeno nam je da tokom avgusta 2020. godine u prostorijama Advokatske komore Niš ostvarimo uvid u upisnik i spise predmeta disciplinskih organa komore. Autorka metodologije istraživanja i samog istraživanja je profesorka Pravnog fakulteta, Univerziteta u Nišu, dr Nevena Petrušić, a konsultant na istraživanju je Gordan Pantić, predsednik Advokatske komore Niš. U sprovođenje ovog istraživanja uključene su pravnice Bojana Arsenijević i Katarina Momirović. One su, prema instrukcijama i pod mentorstvom autorke, prikupile, obradile i analizirale podatke iz 40 predmeta. Vredan doprinos u prikupljanju podataka pružila je Katarina Ristić, stručna saradnica u Advokatskoj komori Niš, na čemu joj najtoplije zahvaljujemo.

Rezultati pilot istraživanja pružaju uvid u fenomenološke karakteristike povreda dužnosti advokata, kao i u načinu njihovog disciplinskog procesuiranja i kažnjavanja. Stečena saznanja predstavljaju dobar osnov za formulisanje hipoteza i sprovođenje širih i sveobuhvatnih istraživanja u domenu disciplinske odgovornosti advokata u Srbiji. Pisanje same studije je okončano u 2021. godini.

Mihajlo Čolak

1. PRAVNI OKVIR ADVOKATURE U SRBIJI

1.1. Uvodne napomene

U demokratskim društvima zasnovanim na vladavini prava advokatima pripada ključna uloga u zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava i sloboda i principa vladavine prava. Advokati se javljaju kao branioci okrivljenih, zastupnici su stranaka u građanskim sudskim i upravnim postupcima i pružaoci raznovrsnih vidova pravne pomoći, uključujući i pružanje besplatne pravne pomoći onima kojima je takva pomoć potrebna. Advokatura je slobodna, ali i regulisana pravnička profesija u okviru javnog poretka. To je prvenstveno javni servis koji deluje u korist dobre pravde. Stoga posebna ograničenja i obaveze, kao i prava i ovlašćenja koje advokati imaju, nisu sami sebi cilj, već preduslov i sredstvo za postizanje svrhe advokature – boljeg i pravednijeg pravosuđa.

Propisi i samoregulacije advokature kao pravne profesije predviđaju niz uslova koje pravnici treba da ispune da bi se bavili advokaturom, kao i brojne standarde i zahteve u pogledu načina obavljanja advokatske profesije.

Preduslovi za uspešno ostvarivanje uloge advokature jesu nezavisnost i stručnost advokata, kao i odgovornost i poštovanje profesionalnih etičkih standarda u radu, posebno imajući u vidu da korisnici advokatskih usluga najčešće ne poznaju propise, praksu i pravni sistem. Zato je nezavisno, stručno, savesno i samostalno obavljanje advokatske profesije garancija da će prava i interesi korisnika advokatskih usluga biti ostvareni i zaštićeni, što doprinosi ostvarivanju vladavine prava, zakonitosti i pravičnosti u društvenim odnosima.

Ključnu ulogu u regulisanju i obezbeđivanju efikasnosti, kvaliteta i dostupnosti pravnih usluga imaju advokatske komore – profesionalna udruženja advokata koja zastupaju njihove interese, promovišu stalnu edukaciju i obuku i štite njihov profesionalni integritet. Advokatske komore su sastavni deo advokatske profesije i deluju u korist svojih članova – advokata i društva u celini. One rade za dobrobit pravne struke, unapređujući kvalitet, stručnost i etiku advokata i štiteći profesiju od nekvalifikovanih praktičara i svojim kvalifikovanim radom doprinose sprovođenju zakona. Jedna od značajnih uloga profesionalnih udruženja advokata jeste utvrđivanje pravila profesionalnog ponašanja advokata, kao i utvrđivanje disciplinske odgovornosti članova udruženja.

Među državama postoje brojne sličnosti i razlike u pogledu uloge i odgovornosti advokatskih komora i funkcija koje one obavljaju.¹ Jedna od osnovnih sličnosti među komorama ogleda se u njihovoj nadležnosti da utvrđuju standarde ponašanja advokata i odgovornost za njihovo kršenje, što doprinosi jačanju integriteta advokatske profesije i poverenju građana u advokaturu.

1.2. Međunarodni standardi

Međunarodni standardi o advokaturi utvrđeni su nizom univerzalnih i regionalnih dokumenata. U Osnovnim principima o ulozi advokata iz 1990. godine² sadržani su opšti standardi o dostupnosti advokata i advokatskih usluga, o kvalifikacijama, dužnostima i odgovornostima advokata, o garancijama za njihov rad, slobodi izražavanja i udruživanja, njihovim profesionalnim udruženjima i disciplinskoj odgovornosti.

Standardi koji se odnose na osnivanje, ulogu i aktivnosti advokatske komore na evropskom nivou sadržani su u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine i Preporuci br. R(2000) 21 Komiteta ministara Saveta Evrope državama članicama o slobodi obavljanja profesije advokata,³ a veliki značaj imaju dokumenti koje je usvojio Savet advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope (*The Council of Bars and Law Societies of Europe [CCBE]*).⁴ Povelja o osnovnim načelima evropske

¹ Šire: Upporedna analiza advokatskih komora i udruženja u izabranim evropskim zemljama, Multi-Donor Trust Fund for Justice Sector Support in Serbia, World Bank. Dostupno na: http://www.mdtfjss.org.rs/archive/file/Bar%20Associations%20report_March%202017_SERBIAN.pdf.

² Osnovni principi usvojeni su na Osmom Kongresu Ujedinjenih nacija o prevenciji kriminala i postupanju prema učiniocima krivičnih dela održanom 1990. godine. Srpski prevod dostupan na: <https://aks.org.rs/cir/osnovni-principi-o-ulozu-advokata-3/>. Videti para. 24 Osnovnih principa.

³ Srpski prevod Preporuke dostupan na: <https://akv.org.rs/wp-content/uploads/2018/10/Sloboda-obavljanja-advokatske-profesije.pdf>

⁴ Savet advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope jeste međunarodno neprofitno udruženje osnovano 1960. godine s ciljem unapređenja stavova evropskih pravnika i odbrane pravnih principa na kojima se zasnivaju demokratija i vladavina prava. Udruženje okuplja advokatska društva iz 45 zemalja Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora i Evrope, čine ga 32 punopravne, tri pridružene i deset zemalja članica posmatrača. Jedna od njegovih važnih uloga jeste da predstavlja evropske advokatske komore u njihovim zajedničkim interesima pred evropskim i drugim međunarodnim institucijama i deluje kao veza između svojih članova i evropskih institucija, međunarodnih organizacija i drugih pravničkih organizacija

pravne profesije iz 2006. godine,⁵ koja sadrži deset osnovnih načela koja su zajednička za nacionalna i međunarodna akta koja regulišu advokatsku profesiju, i Kodeks ponašanja za evropske advokate iz 1988. godine, koji je više puta revidiran.⁶ Kodeks reguliše odnos advokata s klijentima, sa sudovima i s drugim advokatima te sadrži neke opšte odredbe o tarifi advokata. Kodeks ponašanja predstavlja dobar barometar standarda i praksi u zemljama članicama. Standardi obezbeđuju nezavisnost i integritet advokatske profesije, kvalitet pravnih usluga, mogućnost advokata da formiraju profesionalna udruženja, koja su samoupravna i nezavisna od vlasti i javnosti, ovlašćenje komora da sprovode disciplinske postupke i pravo na pravnu pomoć.

Na području EU značajna je i Rezolucija Evropskog parlamenta o pravnoj profesiji i opštem interesu u funkcionisanju pravnog sistema od 23. marta 2016. godine,⁷ u kojoj se ukazuje na pravila koja su neophodna kako bi se osigurala nezavisnost, stručnost, integritet i odgovornost članova pravne profesije kojima se garantuje kvalitet njihovih usluga, a u korist klijenata i društva u celini i očuvanja javnog interesa.

Relevantni standardi EU o mobilnosti advokata na jedinstvenom pravnom prostoru EU, uključujući i pravila o reklamiranju, sadržani su u relevantnim direktivama i preporukama (Direktiva Saveta Evropske unije od 22. marta 1977. godine o omogućavanju advokatima efektivne slobode pružanja usluga,⁸ Direktiva Evropskog parlamenta i Saveta Evropske unije 98/5/EC od 16. februara

širog sveta. Misija udruženja je samoregulacija pravničke struke, odbrana vladavine prava, ljudskih prava i demokratskih vrednosti, a posebnu pažnju poklanja pravu na pristup pravdi, digitalizaciji pravosudnih procesa, razvoju vladavine prava i zaštiti klijenta kroz promociju i odbranu osnovnih vrednosti profesije. Šire informacije dostupne na: <https://www.ccbe.eu/>.

⁵ Povelja je usvojena na Plenarnoj sediji Saveta advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope 24. novembra 2006. godine. Dostupno na: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/SR_DEON_CoC.pdf.

⁶ Dokument je usvojen na Plenarnoj sednici Saveta advokatskih asocijacija i pravnih društava Evrope 28. oktobra 1988. godine, a dopunjen na plenarnim sednicama održanim 28. novembra 1998. godine, 6. decembra 2002. godine i 19. maja 2006. godine. Dostupno na: <https://akv.org.rs/wp-content/uploads/2018/10/Kodeks-advokatske-etike-evropske-unije.pdf>.

⁷ Dostupno na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+O+DOC+XML+VO//EN>.

⁸ OJ L 78, 26. 03. 1977. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31977L0249>.

1998. godine za olakšavanje trajnog bavljenja advokaturom u državama članicama u kojima nije stečeno advokatsko zvanje,⁹ Direktiva 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 7. septembra 2005. o priznanju stručnih kvalifikacija,¹⁰ Opšta direktiva o uslugama – Direktiva 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 12. decembra 2006. godine o uslugama na unutrašnjem tržištu,¹¹ Direktiva o uslugama 2006/36/EC,¹² Direktiva o elektronskom trgovanju 2000/31/EC,¹³ kao i u pojedinim odlukama Suda pravde EU).¹⁴

1.3. Propisi o advokaturi

Ustav Republike Srbije¹⁵ u članu 67 svakome jemči, pod uslovima određenim zakonom, pravo na pravnu pomoć, koju pružaju advokatura i službe pravne pomoći pri jedinicama lokalne samouprave, a advokaturu definiše kao samostalnu i nezavisnu službu.

Zakonom o advokaturi iz 2011. godine¹⁶ propisano je da je advokatura nezavisna i samostalna služba pružanja pravne pomoći fizičkim i pravnim licima, koja se ostvaruje samostalnim i nezavisnim obavljanjem advokature, pravom stranke na slobodan izbor advokata, organizovanjem advokata u Advokatsku komoru Srbije (u daljem tekstu AKS) i advokatske komore u njenom sastavu, kao samostalne i nezavisne organizacije advokata, donošenjem opštih akata od strane advokatskih komora, kao i odlučivanjem o prijemu u advokaturu i o prestanku prava na bavljenje advokaturom.

⁹ OJ L 77, 14. 03. 1998. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31998L0005>.

¹⁰ OJ L 255, 30. 09. 2005. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0036>.

¹¹ OJ L 376, 27. 12. 2006. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX:32006L0123>.

¹² OJ L 88, 25. 03. 2006, OJ L 330M, 28. 11. 2006. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32006L0036>.

¹³ OJ L 178, 17. 07. 2000. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0031>.

¹⁴ Videti, na primer, predmete: Angelo Alberto Torresi i Pierfrancesco Torresi protiv Advokatske komore u Mađerati, br. C-58/13 i C-59/13; Birutė Šiba protiv Arūnas Devėnas, br. C-537/13; Luksemburg protiv Parlamenta i Saveta, br. C-168/98; Reyners, br. 2/74; Wouters, br. C-309/99; Morgenbesser, br. C-313/01; Wilson protiv Advokatske komore Luksemburga, br. C506/04; Ebert protiv Advokatske komore Budimpešte, br. C-359/09; Komisija protiv Luksemburga, br. C-193/05.

¹⁵ *Sl. glasnik RS*, br. 98/2006.

¹⁶ *Sl. glasnik RS*, br. 31/2011 i 24/2012 – odluka US.

Advokatski komorski sistem čine advokatske komore u okviru jedinstvene Advokatske komore Srbije kao krovne profesionalne organizacije svih advokata i advokatskih pripravnika.

Jedna od devet advokatskih komora jeste i Advokatska komora Niš (u daljem tekstu AKN) – nezavisna, samostalna i obavezna profesionalna organizacija advokata koji imaju sedišta advokatske kancelarije na teritoriji opština koje pripadaju području nadležnosti viših sudova u Nišu, Pirotu, Vranju, Prokuplju i Leskovcu.¹⁷ Ova advokatska komora predstavlja najveću advokatsku komoru u Srbiji, posle Advokatske komore Beograda i Advokatske komore AP Vojvodine. U imenik advokata upisano je 1.155 advokata, i to: 617 u Nišu, 197 u Vranju, 181 u Leskovcu, 58 u Pirotu, 66 u Prokuplju, 36 u Aleksincu i tri na Kosovu. Nema javno dostupnih podataka o broju advokatskih pripravnika upisanih u Imenik AKN.¹⁸

Poslove u advokaturi obavljaju advokati i, pod zakonom propisanim uslovima, advokatski pripravnici. Prema članu 4 Zakona o advokaturi, advokat je lice koje je upisano u imenik advokata i položilo advokatsku zakletvu i bavi se advokaturom, dok je advokatski pripravnik diplomirani pravnik upisan u imenik advokatskih pripravnika, koji se obavljanjem pripravničke vežbe kod advokata osposobljava za rad u advokaturi.

Potreban nivo stručnosti advokata obezbeđuje se propisivanjem stručnih kvalifikacija za bavljenje advokaturom, kao i propisivanjem pravila o dužnosti advokata da stalno stiče i usavršava znanja i veštine potrebne za stručno, nezavisno, samostalno, delotvorno i etično obavljanje advokatske službe, u skladu s programom stručnog usavršavanja koji donosi Advokatska komora Srbije.¹⁹ Kada je reč o advokatskim pripravnicima, pored uslova za upis u imenik advokatskih pripravnika u pogledu stručnih kvalifikacija,²⁰ propisana je dužnost advokata da advokatskom pripravniku obezbedi odgovarajuće uslove za rad i obuku u skladu sa svrhom pripravničke prakse, da sprovodi plan i program obuke i da nadzire njegov rad i stručno usavršavanje.²¹

¹⁷ Član 2 Statuta AKN iz 2019. godine (Statut Advokatske komore u Nišu, prečišćen tekst – *Sl. list grada Niša*, br. 96/2019). Treba imati u vidu da je u vreme vođenja disciplinskih postupaka važio Statut Advokatske komore Niša iz 2012. godine (*Sl. list grada Niša*, br. 8/2012 i 99/2015).

¹⁸ Dostupno na: <http://advokatskakomoranis.rs/imenik.php?lang=ci>.

¹⁹ Član 17 Zakona o advokaturi.

²⁰ Član 54 Zakona o advokaturi.

²¹ Član 17 Zakona o advokaturi.

Zakonom o advokaturi propisana je dužnost advokata da se stvarno i stalno bavi advokaturom, da pravnu pomoć pruža stručno i savesno, u skladu sa zakonom, statutom advokatske komore i Kodeksom profesionalne etike advokata, da čuva advokatsku tajnu i da u profesionalnom radu i u privatnom životu koji je dostupan javnosti čuva ugled advokature. Zakonom je takođe propisano da su advokati i advokatski pripravnici odgovorni za stručno i savesno bavljenje advokaturom i čuvanje njenog ugleda, a njihova disciplinska odgovornost regulisana je propisivanjem pravila o lakšim i težim povredama dužnosti i ugleda advokature, koje se uređuju Statutom Advokatske komore Srbije.²² Statutima AKS i AKN takođe je propisano da su advokati i advokatski pripravnici dužni da se odgovorno, stručno i savesno bave advokaturom i čuvaju ugled advokature, a za povrede dužnosti i za narušavanje ugleda advokature disciplinski odgovaraju prema odredbama Zakona o advokaturi i autonomnim pravilima advokatskih komora.²³

Pojedina prava i dužnosti advokata bliže su regulisana Zakonom o advokaturi, Statutom AKS iz 2011. godine²⁴ i statutima advokatskih komora u njenom sastavu, dok su etički standardi profesionalnog rada utvrđeni Kodeksom profesionalne etike advokata, koji je Skupština AKS donela 2012. godine.²⁵

²² Član 75 Zakona o advokaturi.

²³ Član 197 Statuta AKS i član 164 Statuta AKN.

²⁴ *Sl. glasnik RS*, br. 85/2011, 78/2012 i 86/2013.

²⁵ Treba imati u vidu da je Ustavni sud Srbije proglasio neustavnim odredbu Kodeksa profesionalne etike advokata kojom je predviđeno da se opravdanim razlogom za odbijanje zastupanja smatra propuštanje stranke koja u istom predmetu ima ili je imala advokata, da advokatu kome se obratila prikaže pisanu potvrdu ranijeg advokata da od nje ne potražuje naknadu (odredba 22.5.13), kao i odredba Kodeksa kojom je propisana dužnost advokata od koga stranka zahteva da preuzme zastupanje u kome je zastupa drugi advokat da obavesti stranku da zastupanje ne može preuzeti pre nego što je advokatu koji zastupa otkazana punomoć i pre nego što stranka od tog advokata pribavi i prikaže potvrdu da mu ne duguje naknadu za zastupanje (odredba 33.1.2) i odredba kojom je propisana dužnost advokata da pre nego što prihvati da zastupa stranku koja tvrdi da je u istoj stvari prestao da je zastupa drugi advokat da se uvidom u potvrdu kolege koji je ranije zastupao uveri da mu stranka ne duguje naknadu za zastupanje (odredba 33.2.2). Po oceni Ustavnog suda, ovim odredbama Kodeksa mimo zakona uveden je jedan uslov za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, i to – namirenje duga prethodnom advokatu. S obzirom na to da nerešeni imovinskopravni odnosi između vlastodavca i punomoćnika ne mogu da predstavljaju uslov za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, jer se ovi odnosi rešavaju na osnovu relevantnih zakonskih propisa pred nadležnim sudovima, Ustavni sud je utvrdio da se osporenim odredbama Kodeksa narušava Ustavom utvrđeno

Kodeksom profesionalne etike advokata propisano je da su poseban sadržaj profesionalne etike i visok stepen profesionalne odgovornosti zasnovani na pretpostavkama slobode profesije u okviru javnog poretka, advokature kao posebnog činioca pravosudnog sistema, odgovornosti prema klijentu i njegovim interesima, ali i interesima pravde i vladavine prava. U Kodeksu je naglašeno da je advokat samostalan, nezavisan i stručan delatnik u zaštiti i unapređenju ugroženih sloboda i prava i da od načina rada advokata zavisi i značaj i ugled advokature u celini. Istaknuta je i odgovornost advokata za postupke i mere koje je preduzeo, odnosno koje je propustio da preduzme.

Tarifom o nagrada i naknadama troškova za rad advokata regulisan je način vrednovanja, obračunavanja i plaćanja nagrada za advokatske usluge i naknada troškova za rad advokata ili advokatskog orthačkog društva.²⁶

1.4. Propisi o disciplinskoj odgovornosti advokata

U skladu s jednim od osnovnih načela disciplinske odgovornosti – *nulla poena sine lege*, Zakonom o advokaturi načelno su definisane teža i lakša povreda dužnosti advokata i ugleda advokature. Težom povredom smatra se narušavanje dužnosti i ugleda advokature propisanih zakonom, Statutom Advokatske komore Srbije i Kodeksom profesionalne etike advokata, a naročito: očigledno nesavestan rad u advokaturi, pružanje pravne pomoći u slučajevima u kojima je advokat dužan da odbije pružanje pravne pomoći, bavljenje poslovima koji su nespojivi s ugledom i nezavisnošću advokature, povreda dužnosti čuvanja advokatske tajne, traženje naknade veće od naknade propisane tarifom i odbijanje izdavanja stranci obračuna nagrade i naknade troškova za izvršene radnje i izdatke za troškove. Lakša povreda dužnosti i ugleda advokature je narušavanje dužnosti i ugleda advokature manjeg značaja.²⁷

Statutom AKS propisane su 44 teže povrede dužnosti advokata²⁸

pravo na pravnu pomoć iz člana 67 Ustava koje se jemči svakome pod uslovima određenim zakonom (Odluka broj IUo-213/2019, *Sl. glasnik RS*, br. 159/2020).

²⁶ Tarifa o nagradama i naknadama troškova za rad advokata (*Sl. glasnik RS*, br. 121/2012 i 99/2020).

²⁷ Član 75, stav 2 Zakona o advokaturi.

²⁸ Teže povrede dužnosti advokata su: 1. očigledno nesavestan rad u advokaturi; 2. pružanje pravne pomoći u slučajevima u kojima je advokat dužan da odbije pružanje pravne pomoći; 3. bavljenje poslovima koji su nespojivi s ugledom i nezavisnošću advokature;

i dve lakše.²⁹ Na sličan način teže i lakše povrede reguliše i Statut AKN,

4. traženje naknade veće od naknade propisane tarifom; 5. odbijanje izdavanja stranci, na zahtev stranke, obračuna nagrade i naknade troškova za izvršene radnje i izdatke za troškove; 6. zastupanje kod sudova, državnih organa i drugih organizacija protivno zakonu, ovom statutu i Kodeksu profesionalne etike advokata; 7. nesavesno zastupanje; 8. nevraćanje, na zahtev, stranke spisa i dokumenata; 9. neizvršenje i nepostupanje odluka organa komore; 10. nepostupanje po zahtevu organa komore; 11. odgovornost organa i nosilaca funkcija za zakonitost rada organi i/ili nosioci funkcija advokatskih komora u sastavu Advokatske komore Srbije koji svojim postupanjem, istupima u javnosti iznose netačne informacije ili krše Kodeks profesionalne etike advokata ili narušavaju ugled i položaj advokature; 12. ako advokat uzastopno, neopravdano izostane s dve sednica organa advokatske komore u koji je izabran ili organa Advokatske komore Srbije; 13. postupanje advokata koji je član političke stranke ili njenog organa na štetu advokature ili kojom se ugrožava njena samostalnost i nezavisnost; 14. nedolično ponašanje prema drugom advokatu, advokatskom pripravniku, protivnoj ili svojoj stranci, sudu, svedoku, veštaku, sudskom tumaču ili učesniku u postupku koji ima svojstvo službenog lica; 15. nedostojno ponašanje u javnim aktivnostima i u privatnom životu kada je dostupan uvidu i oceni javnosti, kojima se nanosi šteta ugledu advokature; 16. davanje netačnih podataka kojima se organi komore dovode u zabludu pri donošenju odluka; 17. nesavesno vršenje poslova privremenog zamenika, ili preuzimatelja advokatske kancelarije; 18. nesavesno vođenje poslova i gubitak dokumentacije stranke; 19. zadržavanje novca naplaćenog za račun stranke; 20. kupovina na javnoj prodaji na kojoj zastupa stranku stvari koje su izložene prodaji za svoj račun ili račun drugog lica; 21. povreda prava advokatskog pripravnika na praksi u advokatskoj kancelariji; 22. omogućavanje rada advokatskom pripravniku bez nadzora; 23. stavljanje pečata kancelarije na tuđe podneske; 24. neizvršavanje materijalnih obaveza prema komori; 25. davanje izjava u javnosti i istupanje u javnosti sračunato na reklamiranje i isticanje svoje ličnosti; 26. istovremeno zastupanje interesa dve stranke u postupku kada su im interesi suprotni; 27. zloupotreba poverenja stranke koju zastupa; 28. neobjavljivanje advokatske komore o prekidu ili obustavi svog rada u roku od 30 dana od dana nastupanja promene; 40. ukoliko predsednik, potpredsednik ili bilo ko od članova Upravnog odbora onemogućiti sazivanje skupštine; 41. ako članovi jednog organa onemogućavaju rad drugog organa; 42. teža povreda Kodeksa profesionalne etike advokata; 43. neprijavlivanje promene sedišta advokatske kancelarije; 44. ako se advokat ili član advokatskog orthačkog društva bavi advokaturom tokom privremene zabrane bavljenja ili privremenog prestanka prava na bavljenje advokaturom (član 241 Statuta AKS).

²⁹ Lakše povrede dužnosti advokata su: 1. ako lakše povredi zakonske obaveze prema advokatskom pripravniku; i 2. ako lakše povredi Kodeks profesionalne etike advokata (član 240 Statuta AKS).

kojim je propisano 49 težih povreda dužnosti i ugleda advokata³⁰ i četiri

³⁰ Prema članu 196 Statuta AKN, teže povrede dužnosti su: 1. očigledno nesavestan rad u advokaturi; 2. pružanje pravne pomoći u slučajevima u kojima je advokat dužan da odbije pružanje pravne pomoći; 3. bavljenje poslovima koji su nespojivi s ugledom i nezavisnošću advokature; 4. ugovaranje nagrade ili naknade troškova protivno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ili traženje nagrade od stranke koju je dužan da zastupa besplatno; 5. odbijanje izdavanja stranci, na zahtev stranke, obračuna nagrade i naknade troškova za izvršene radnje i izdatke za troškove; 6. zastupanje kod sudova, državnih organa i drugih organizacija protivno zakonu, Statutu Advokatske komore Srbije, ovom statutu i Kodeksu profesionalne etike advokata; 7. nesavesno zastupanje; 8. nevraćanje, na zahtev, stranke spisa i dokumenata; 9. neizvršenje i nepostupanje odluka organa komore; 11. nepostupanje po zahtevu organa komore; 12. odgovornost organa i nosilaca funkcija za zakonitost rada organa i/ili nosilaca funkcija Advokatske komore Niša, koji svojim postupanjem, istupima u javnosti iznose netačne informacije ili krše Kodeks profesionalne etike advokata, ili narušavaju ugled i položaj advokature; 13. postupanje advokata koji je član političke stranke ili njenog organa na štetu advokature ili kojom se ugrožava njena samostalnost i nezavisnost; 14. nedolično ponašanje prema drugom advokatu, advokatskom pripravniku, protivnoj ili svojoj stranci, sudu, svedoku, veštaku, sudskom tumaču ili učesniku u postupku koji ima svojstvo službenog lica; 15. nedostojno ponašanje u javnim aktivnostima i u privatnom životu kada je dostupan uvidu i oceni javnosti, kojima se nanosi šteta ugledu advokature; 16. davanje netačnih podataka kojima se organi komore dovode u zabludu pri donošenju odluka; 17. nesavesno vršenje poslova privremenog zamenika ili preuzimatelja advokatske kancelarije; 18. nesavesno vođenje poslova i gubitak dokumentacije stranke; 19. zadržavanje novca naplaćenog za račun stranke; 20. kupovina na javnoj prodaji na kojoj zastupa stranku stvari koje su izložene prodaji za svoj račun ili račun trećeg lica; 21. povreda prava advokatskog pripravnika na praksi u advokatskoj kancelariji; 22. omogućavanje rada advokatskom pripravniku bez nadzora; 23. stavljanje pečata kancelarije na tuđe podneske; 24. neizvršavanje materijalnih obaveza prema komori duže od tri meseca; 25. davanje izjava u javnosti i istupanje u javnosti sračunato na reklamiranje i isticanje svoje ličnosti; 26. istovremeno zastupanje interesa dve stranke u postupku kada su im interesi suprotni; 27. zloupotreba poverenja stranke koju zastupa 28. neoljalno preuzimanje stranke od drugih advokata; 29. nedostojno istupanje pred sudom ili organom kod koga zastupa; 30. bavljenje poslovima koji ne spadaju u poslove advokature, osim poslova dozvoljenih Zakonom o advokaturi; 31. neopravdano odbijanje pružanja pravne pomoći; 32. zastupanje pred sudovima ili drugim organima koji vode postupak bez važeće advokatske legitimacije; 33. zastupanje pred nadležnim pravosudnim ili državnim organom pod dejstvom alkohola ili narkotika; 35. odavanje advokatske ili druge poslovne tajne; 36. falsifikovanje zapisnika ili druge dokumentacije; 37. obavljanje advokature na neposredan ili posredan način za vreme privremenog odsustva ili privremene zabrane bavljenja advokaturom; 38. pribavljanje klijentele preko posrednika; 39. držanje filijale advokatske kancelarije; 40. neobaveštavanje advokatske komore o prekidu ili obustavi svog rada u roku od 30 dana od dana nastupanja promene; 41. neopravdano izostajanje sa sednica organa Advokatske komore Niša više od tri puta uzastopno; 42. ukoliko predsednik i potpredsednik ili bilo ko od članova Upravnog odbora Advokatske komore Niša, onemogućiti sazivanje skupštine; 43. ako članovi jednog organa onemogućavaju rad drugog organa; 44. teža povreda Kodeksa profesionalne etike advokata; 45. neprijavlivanje promene sedišta advokatske kancelarije; 46. ako se advokat ili član advokatskog ortačkog društva bavi advokaturom tokom privremene zabrane bavljenja

lakše povrede.³¹

Zakonom o advokaturi regulisana je zastarelost pokretanja disciplinskog postupka koja nastupa po proteku šest meseci od saznanja za učinjenu povredu (subjektivna, relativna zastarelost), a u svakom slučaju po proteku dve godine od učinjene povrede (objektivna, apsolutna zastarelost). Relativna zastarelost se prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi vođenja disciplinskog postupka. Zastarelost se prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi vođenja disciplinskog postupka. Pored toga, zastarelost se prekida i kada advokat u vreme dok teče rok zastarelosti učini isto tako tešku ili težu povredu dužnosti i ugleda advokature.³² Mehanizam prekida zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka svodi se na svojevrsno „poništa vanje” efekta prethodno proteklog vremena jer svakim prekidom zastarelosti ona počinje ponovo da teče, što je izričito propisano Zakonom o advokaturi.³³

Kada je reč o disciplinskim merama, prema Zakonu o advokaturi,³⁴ za povredu dužnosti advokata i narušavanje ugleda advokature advokatu se mogu izreći disciplinske mere: opomena, novčana kazna i brisanje iz imenika advokata, s tim što se za lakše povrede dužnosti advokata i ugleda advokature može izreći opomena ili novčana kazna, a za teže povrede novčana kazna ili brisanje iz imenika advokata. Visina novčane kazne za lakšu povredu ne može biti manja od desetostrukog iznosa najniže nagrade propisane tarifom, niti viša od tridesetostrukog iznosa najniže nagrade

ili privremenog prestanka prava na bavljenje advokaturom; 47. nepridržavanje zajedničkih mera za zaštitu profesionalnih prava i interesa advokata koje su doneli Skupština ili Upravni odbor; 48. ukoliko preko medija bilo kog vida (štampa, TV, radio, elektronski mediji), podnesaka, raznih „društvenih grupa” (Viber, Facebook, WhatsApp, Twitter, Instagram i sl.), iznosi neistine u pogledu rada Advokatske komore Niša, njenih organa i nosioca ovlašćenja i na taj način druge advokate pogrešno ili netačno informiše o donetim odlukama, stavovima organa ili pojedinca u organima komore, i 49. ukoliko preko medija bilo kog vida (štampa, TV, radio, elektronski mediji), podnesaka, raznih „društvenih grupa” (Viber, Facebook, WhatsApp, Twitter, Instagram i sl.) vređa advokate.

³¹ Lakše povrede dužnosti advokata su: 1. ako lakše povredi zakonske obaveze prema advokatskom pripravniku; 2. ako lakše povredi Kodeks profesionalne etike advokata; 3. izostajanje sa sednica organa advokatske komore u koji je izabran ili neobavljanje ili nesavesno obavljanje dužnosti u organu ili drugom telu advokatske komore; 4. neuredno izvršavanje materijalnih obaveza prema Advokatskoj komori Niša do tri meseca (član 195 Statuta AKN).

³² Član 78 Zakona o advokaturi.

³³ Član 198, stav 4 Zakona o advokaturi.

³⁴ Član 77 Zakona o advokaturi.

propisane tarifom koja se primenjuje na dan izricanja disciplinske mere, dok za težu povredu ne može biti manja od tridesetostrukog iznosa najniže nagrade za rad advokata niti veća od šezdesetostrukog iznosa najniže nagrade, propisane tarifom koja se primenjuje na dan izricanja disciplinske mere. Mera brisanja iz imenika advokata može se izreći na period od šest meseci do trajnog gubitka prava na bavljenje advokaturom, s tim što advokat kome je izrečena mera brisanja iz imenika advokata na određeni vremenski period može podneti zahtev za ponovni upis u imenik advokata po proteku vremena za koje je mera brisanja izrečena.

Prema Statutu AKS, za lakše povrede dužnosti i ugleda advokature može se izreći opomena ili novčana kazna, a za teže povrede može se izreći novčana kazna ili mera brisanja iz imenika advokata.³⁵ Identična odredba propisana je i Statutom AKN.³⁶

1.5. Disciplinski postupak

Organizacioni i funkcionalni propisi o disciplinskom postupku sadržani su u Zakonu o advokaturi, Statutu AKS i statutima advokatskih komora u njenom sastavu.

1.5.1. Disciplinski organi

Disciplinski organi su disciplinski tužilac i disciplinski sud nadležne advokatske komore, odnosno AKS.

Prema Statutu AKN,³⁷ disciplinski organ AKN je Disciplinski tužilac AKN,³⁸ koji ima šest zamenika koji u disciplinskom

³⁵ Član 242 Statuta AKS.

³⁶ Član 197 Statuta AKN.

³⁷ Član 39 Statuta AKN.

³⁸ Disciplinskog tužioca i zamenike Disciplinskog tužioca AKN, predsednika, zamenika predsednika i sudije Disciplinskog suda AKN bira Skupština AKN na mandatni period od četiri godine. Za Disciplinskog tužioca može se kandidovati advokat koji ima najmanje 15 godina neprekidnog staža u advokaturi pre kandidovanja i najmanje jedan mandat je radio u organima AKS ili AKN, pod uslovom da nije disciplinski odgovarao 10 godina koje prethode podnošenju kandidature, da nije krivično odgovarao za krivično delo koje bi ga činilo nedostojnim za bavljenje advokaturom i da nije član organa političke stranke. (član 61 Statuta AKN). Kandidat za zamenika Disciplinskog tužioca treba da ispunjava iste uslove, s tim što treba da ima najmanje 10 godina staža u advokaturi, a nije neophodan prethodni rad u organima AKS ili AKN (član 62 Statuta AKN). Kandidati za predsednika i zamenika predsednika Disciplinskog suda treba da ispunjavaju iste uslove kao i kandidat za Disciplinskog tužioca (članovi 63 i 64 Statuta AKN), a kandidati za sudiju Disciplinskog suda

postupku imaju ista prava i dužnosti kao i Disciplinski tužilac, a dužni su da postupaju po njegovim obaveznim uputstvima. Disciplinski tužilac pokreće disciplinski postupak, podiže i zastupa optužnicu pred Disciplinskim sudom, ulaže pravne lekove i predlaže Upravnom odboru AKN utvrđivanje privremene zabrane rada bavljenja advokaturom.

Disciplinski sud čine predsednik, zamenik predsednika Disciplinskog suda i devet sudija.³⁹ Disciplinski sud sudi u tročlanom veću, koje odlučuje većinom glasova. Predsednika i sastav veća utvrđuje rešenjem predsednik Disciplinskog suda.⁴⁰

1.5.2. Tok disciplinskog postupka

Disciplinski postupak pred disciplinskim organima AKN regulisan je odredbama 165–187 Statuta AKN, koje se suštinski ne razlikuju od odgovarajućih odredbi Statuta AKS, mada ima izvesnih razlika.⁴¹ Statutom AKS propisano je da se u disciplinskom postupku shodno primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku za sve ono što nije uređeno Zakonom o advokaturi i Statutom AKS.⁴² Analogna odredba nije sadržana u Statutu AKN.

Prema Statutu AKS, disciplinski postupak pokreće disciplinski tužilac nadležne advokatske komore na osnovu prijave zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica, državnog organa, na osnovu predloga organa advokatske komore, kao i po službenoj dužnosti.⁴³ Statutom AKN inicijalna radnja je označena kao prijava, a među ovlašćenim podnosiocima prijava ne nalazi se državni organ.⁴⁴

Disciplinska prijava podnosi se u pisanoj formi u dva primerka s odgovarajućim dokazima. Disciplinski tužilac obaveštava prijavljenog advokata o podnetoj prijavi, uz dostavljanje prijave i priloženih dokaza, i poziva ga da se u roku osam dana od dana prijema izjasni o navodima u prijavi, čime se disciplinski postupak smatra pokrenutim. Ako se prijavljeni advokat ne izjasni u osta-

kriterijume koje su propisani za kandidate za zamenike Disciplinskog tužioca (član 65 Statuta AKN).

³⁹ Član 42, stav 2 Statuta AKN.

⁴⁰ Član 42, stav 4 Statuta AKN.

⁴¹ Članovi 201–238 Statuta AKS.

⁴² Član 232 Statuta AKS.

⁴³ Član 202, stav 3 Statuta AKS.

⁴⁴ Član 165 Statuta AKN.

vljenom roku, disciplinski tužilac odlučuje o prijavi bez izjašnjenja na osnovu raspoloživih dokaza.⁴⁵

Prijavljeni advokat se u postupku može braniti sâm ili može angažovati branioca, i to samo jednog, koji mora biti advokat upisan u Imenik advokata AKS.⁴⁶

Disciplinski tužilac može tražiti dodatna objašnjenja i dokaze od podnosioca prijave ili drugih državnih organa, fizičkih i pravnih lica. Po prispeću izjašnjenja prijavljenog advokata ili propuštanja podnošenja izjašnjenja, odnosno dostave dodatnih objašnjenja i dokaza od podnosioca prijave, disciplinski tužilac odlučuje rešenjem da li će podići optužnicu ili odbaciti prijavu.⁴⁷

U slučaju da Disciplinski tužilac odbaci prijavu, podnosilac prijave ne može preuzeti gonjenje pred Disciplinskim sudom AKN, ali može u roku od osam dana od prijema rešenja o odbačaju prijave uložiti prigovor Disciplinskom tužiocu AKS, koji donosi konačnu odluku.⁴⁸

Disciplinski tužilac dostavlja disciplinskom sudu podignutu optužnicu sa svim dokazima. Protiv podignute optužnice optuženi advokat nema pravo na prigovor. Predsednik disciplinskog suda određuje veće koje će odlučivati po podnetoj optužnici. Veće optuženom advokatu dostavlja optužnicu u roku od osam dana, uz poziv za disciplinski pretres.⁴⁹ Propisana su striktna pravila o ličnom dostavljanju koja su analogna pravilima o dostavljanju u sudskim postupcima, a u funkciji su sprečavanja mogućnosti opstruiranja postupka od strane advokata.⁵⁰ Istu funkciju ima i pravilo da se disciplinski pretres može održati u odsutnosti uredno pozvanog optuženog advokata i njegovog branioca koji svoj izostanak nisu opravdali.⁵¹

Radi ostvarivanja potrebne brzine u postupanju, propisano je da je disciplinski postupak hitan, kao i da se u slučaju odlaganja glavnog pretresa i u slučaju promene jednog ili više članova veća izvedeni dokazi neće ponovo izvoditi, već će se zapisnici o izvedenim dokazima pročitati, izuzev ako veće ne odluči drugačije.

⁴⁵ Član 202 Statuta AKS i član 166 Statuta AKN.

⁴⁶ Član 293 Statuta AKS i član 167 Statuta AKN.

⁴⁷ Član 205 Statuta AKS i član 169 Statuta AKN.

⁴⁸ Član 206 Statuta AKS i član 170 Statuta AKN.

⁴⁹ Član 209 Statuta AKS i član 173 Statuta AKN.

⁵⁰ Član 210 Statuta AKS i član 174 Statuta AKN.

⁵¹ Član 211 Statuta AKS i član 175 Statuta AKN.

Predsednik veća održava red tokom glavnog pretresa i ovlašćen je da u slučaju narušavanja reda, udalji s glavnog pretresa lice koje narušava red.

Disciplinski postupak je zasnovan na sledećim načelima: načelo zakonitosti, načelo materijalne istine, načelo slobodne ocene dokaza, načelo pretpostavke nevinosti, načelo nezavisnosti, načelo javnosti, načelo prava na odbranu, načelo neposrednosti, načelo kontradiktornosti, načelo hitnosti i načelo dvostepenosti. Ova načela su propisana i Statutom AKS i Statutom AKN, a nema bitnih razlika ni među odredbama ova dva opšta akta kojima je regulisan tok disciplinskog postupka.

Radi osiguranja objektivnosti u radu disciplinskog suda, propisana su pravila o izuzeću predsednika i članova veća disciplinskog suda. O zahtevu za izuzeće predsednika i članova Veća disciplinskog suda odlučuje predsednik Disciplinskog suda AKN, a o zahtevu za izuzeće predsednika Disciplinskog suda AKS odlučuje predsednik Disciplinskog suda AKS.⁵² Protiv odluka donetih o zahtevu za izuzeće nije dopuštena žalba.⁵³ Zahtev za izuzeće disciplinskog tužioca i njegovih zamenika nije dozvoljen.

U disciplinskom postupku ne može se odlučivati o zahtevu za naknadu štete nastale izvršenjem disciplinske povrede, što je statutima AKS i AKN izričito propisano.⁵⁴

Protiv presude Disciplinskog suda AKN optuženi advokat, njegov branilac i disciplinski tužilac mogu izjaviti žalbu, o kojoj odlučuje Disciplinski sud AKS. Rok za žalbu je osam dana od dana dostavljanja presude u postupku za lakše povrede, odnosno 15 dana za teže povrede. Rok se računa od dana dostavljanja optuženom, a ako ima branioca, od dana kada je izvršena prva dostava. Primerak žalbe dostavlja se protivnoj stranci, koja može dati odgovor u roku od tri dana kod postupaka za lakše povrede dužnosti i ugleda advokata, odnosno u roku od osam dana kod postupaka za teže povrede dužnosti i ugleda advokata.⁵⁵

Kada je u pitanju odluka o privremenoj zabrani bavljenja advokaturom, o ovom predlogu odlučuje upravni odbor nadležne advokatske komore rešenjem na predlog disciplinskog tužioca, veća disciplinskog suda koje postupa u tom predmetu ili po

⁵² Član 228 Statuta AKS i član 184 Statuta AKN.

⁵³ Član 14 Statuta AKN.

⁵⁴ Član 216 Statuta AKS i član 180 Statuta AKN.

⁵⁵ Član 182 Statuta AKN.

sopstvenoj inicijativi, a nakon podizanja disciplinske optužnice. Protiv rešenja upravnog odbora nadležne advokatske komore o privremenoj zabrani obavljanja advokature dozvoljena je žalba AKS u roku od 15 dana od dana dostavljanja.⁵⁶

1.6. Sprovođenje i izvršenje disciplinskih mera i kazni

O sprovođenju i izvršenju pravnosnažnih presuda kojima su izrečene disciplinske mere protiv advokata upisanih u Imenik AKN stara se Upravni odbor AKN.⁵⁷ Konačnu presudu disciplinskog suda kojom je izrečena disciplinska mera brisanja iz Imenika advokata AKN izvršava sâm Upravni odbor AKN, po hitnom postupku i po službenoj dužnosti, donošenjem rešenja o prestanku prava na bavljenje advokaturom. Radi izvršenja konačne presude kojom je izrečena novčana kazna i naložena isplata troškova postupka, Upravni odbor, po isteku paricionog roka, podnosi predlog nadležnom sudu radi izvršenja.⁵⁸

Zakonom je propisana i zastarelost izvršenja disciplinske mere, koja nastupa po proteku jedne godine od dana konačnosti odluke kojom je mera izrečena, a prekida se svakom radnjom koja se preduzima radi izvršenja disciplinske mere, s tim što u svakom slučaju nastupa kad proteknu dve godine od dana konačnosti odluke kojom je mera izrečena.⁵⁹ Na istovetan način zastarelost je regulisana i statutima AKS i AKN.

Pravnosnažne izrečene disciplinske mere unose se u evidenciju disciplinskih mera, a primerak odluke odlaže u dosije advokata koji je oglašen odgovornim u disciplinskom postupku.⁶⁰ Statutom AKN propisano je i brisanje izrečenih mera i kazni iz evidencije.⁶¹

1.7. Pravna sredstva protiv konačnih odluka

Jedno od spornih pitanja u vezi s pobijanjem odluka u disciplinskom postupku jeste pitanje mogućnosti pokretanja upravnog

⁵⁶ Član 195 Statuta AKS i član 161 Statuta AKN.

⁵⁷ Član 233 Statuta AKS i član 188 Statuta AKN.

⁵⁸ Član 236 Statuta AKS i član 191 Statuta AKS.

⁵⁹ Član 79 Zakona o advokaturi.

⁶⁰ Član 77, stav 8 Zakona o advokaturi, član 193 Statuta AKN.

⁶¹ Član 200 Statuta AKN.

spora protiv konačne odluke Disciplinskog tužioca AKS donete po prigovoru na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave. Naime, prema Zakonu o upravnim sporovima,⁶² pokretanje upravnog spora predstavlja pravno sredstvo namenjeno zakonitosti konačnih upravnih akata, izuzev onih u pogledu kojih je predviđana drugačija sudska zaštita.

Mogućnost pokretanja upravnog spora izvesno postoji kada je reč o odlukama donetim u postupcima koje vodi advokatska komora kad rešava o pravima, obavezama ili pravnim interesima, jer se u tim postupcima primenjuju odredbe zakona koji uređuje opšti upravni postupak, što je izričito propisano Zakonom o advokaturi.⁶³ Takođe, Zakonom je izričito propisano da se protiv drugostepene, odnosno konačne odluke AKS može pokrenuti upravni spor. Jedino ograničenje postavljeno je u pogledu mogućnosti vođenja spora pune jurisdikcije protiv odluka kojima je rešavano po slobodnoj oceni, na osnovu, u granicama i u skladu s ciljem propisanih ovlašćenja.⁶⁴ Iz ovoga bi se moglo zaključiti da je pokretanje upravnog spora dopušteno protiv konačnih odluka svih organa AKS, uključujući i Disciplinskog tužioca AKS. Međutim, sumnju u ispravnost takvog zaključka izazivaju odredbe Statuta AKS kojima je za pojedine odluke organa advokatskih komora izričito dopušteno pokretanje upravnog spora. Tako je, na primer, Statutom AKS propisano da se upravni spor može voditi protiv konačne odluke Upravnog odbora AKS kojom je odbijen zahtev za upis ili ponšten upis u imenik advokata,⁶⁵ protiv konačnog rešenja Upravnog odbora AKS o odbijanju zahteva za upis u imenik advokatskih ortočkih društava⁶⁶ i dr. Ako je protiv svih konačnih odluka AKS dopušteno pokretanje upravnog spora, postavlja se pitanje zašto je bilo potrebno posebno navoditi odluke organa AKS protiv kojih je dopušten upravni spor.

Nesumnjivo je da postupak koji sprovodi Disciplinski tužilac AKS ne predstavlja postupak u kome se rešava o pravima, obavezama ili pravnim interesima. Na takav zaključak upućuje odredba Statuta AKS kojom je propisano da se u disciplinskom postupku

⁶² Član 3 Zakona o upravnim sporovima (*Sl. glasnik RS*, br. 111/2009).

⁶³ Član 84, stav 1 Zakona o advokaturi.

⁶⁴ Član 85 Zakona o advokaturi.

⁶⁵ Član 137, stav 7 Statuta AKS.

⁶⁶ Član 156, stav 2 Statuta AKS i dr.

shodno primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku u pogledu svih pitanja koja nisu regulisana Zakonom o advokaturi i Statutom AKS.⁶⁷ Zbog toga se, po našem mišljenju, konačno rešenje Disciplinskog tužioca AKS o prigovoru na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave nadležnog disciplinskog tužioca ne može smatrati upravnim aktom povodom kojeg se može voditi upravni spor.

Očigledno je da povodom ovog pitanja ne postoji jedinstven stav. Naime, pregled spisa predmeta iz istraživačkog uzorka pokazuje da praksa Disciplinskog tužioca AKS nije dosledna u pogledu poučavanja podnosioca disciplinske prijave o pravnom sredstvu koje može koristiti protiv konačne odluke disciplinskog tužioca kojom je odlučeno o prigovoru na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave. U pojedinim predmetima rešenje Disciplinskog tužioca AKS o odbijanju prigovora na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave sadrži pouku da podnosilac disciplinske prijave može protiv rešenja pokrenuti upravni spor. U nekim rešenjima, međutim, nema takve pouke. Tako, u predmetima koji su obrađeni u ovom istraživanju metodom studije slučaja, Disciplinski tužilac AKS je u rešenje o odbacivanju prigovora uneo pouku da se može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana (studije slučajeva br. 9, 13, 25, 29, 31, 33 i 37). Takve pouke, međutim, nema u drugim predmetima (studije slučajeva br. 5 i 7).

U sudskoj praksi nema ujednačenih stavova u pogledu mogućnosti da se protiv konačne odluke Disciplinskog suda AKS vodi upravni spor. Vrhovni sud Srbije je 2004. godine, u vreme važenja Statuta AKS iz 1999. godine, zauzeo stav da se ne može voditi upravni spor protiv ovih odluka.⁶⁸ Prema shvatanju ovog suda, „[...] presuda Disciplinskog suda Advokatske komore Srbije o disciplinskoj odgovornosti advokata, člana te komore, nije upravni akt u smislu člana 6. Zakona o upravnim sporovima i protiv takvog akta se ne može voditi upravni spor. Ovo stoga što osporenom odlukom (bez obzira što je ona doneta po tužiočevoj žalbi) nije rešavano o zakonom određenom tj. predviđenom pravu ili obavezi tužioca u pravnoj stvari već je u vezi podignute optužnice disciplinskog tužioca o disciplinskoj odgovornosti tužioca za učinjene povrede Statuta Advokatske komore Srbije i Kodeksa profesionalne etike

⁶⁷ Član 232 Statuta AKS.

⁶⁸ Rešenje Vrhovnog suda Srbije, U. 4306/2004 od 23. 12. 2004. godine.

advokata. Pri sprovođenju tog postupka, tj. i pri odlučivanju o disciplinskoj odgovornosti tužioca, kao advokata i člana Advokatske komore, disciplinski organi Advokatske komore, kako je to propisano odredbom člana 72. stav 3. u vezi stava 1. tačka 12 Statuta Advokatske komore Srbije, analogno primenjuju odredbe Zakona o krivičnom postupku, a ne odredbe Zakona o opštem upravnom postupku [...].”

U uzorku predmeta koji su u ovom istraživanju obrađeni metodom studije slučaja samo je jedna odluka Disciplinskog suda AKS protiv koje je pokrenut upravni spor (videti studiju slučaja br. 1).

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

2.1. Predmet, cilj i istraživački zadaci

Rad disciplinskih organa AKS i organa advokatskih komora u njenom sastavu, kao i način sprovođenja i ishod disciplinskih postupaka skoro su potpuna nepoznanica u javnosti. Nema objedinjenih i javno dostupnih podataka o broju podnetih disciplinskih prijava/predloga protiv advokata i advokatskih pripravnika, niti ima podataka o broju podignutih optužnica, kao ni o broju presuda i vrstama izrečenih disciplinskih mera. Iako su disciplinski tužioc i disciplinski sudovi dužni da podnose skupštinama godišnje izveštaje o svom radu,⁶⁹ što i čine, ti izveštaji uglavnom nisu javno dostupni,⁷⁰ a oni retki koji jesu pružaju samo elementarne podatke o broju podnetih prijava/predloga, broju i vrsti odluka i broju postupaka koji su u toku.⁷¹

Primena propisa o disciplinskoj odgovornosti advokata i advokatskih pripravnika nije bila predmet nezavisne naučne i stručne analize i evaluacije, tako da nedostaju saznanja o najčešćim povredama advokatskih dužnosti i ugleda advokature, o učestalosti disciplinskih postupaka, njihovoj efikasnosti i delotvornosti. Za pojedine slučajeve flagrantnog kršenja advokatske dužnosti i neetičkog ponašanja javnost saznaje iz medija, ali uglavnom izostaju informacije o reagovanju nadležnih organa i pravnom epilogu takvih slučajeva. Imajući u vidu ulogu advokature i nedostatak uvida u praksu disciplinskih organa advokatskih komora, postoji opravdana potreba da se sveobuhvatno i celovito istraže način rada disciplinskih organa i rezultati sprovedenih disciplinskih postupaka, čime se unapređuje transparentnost rada disciplinskih organa.

⁶⁹ Član 40, stav 5 Statuta AKS i član 38, stav 5 Statuta AKN.

⁷⁰ Kao i na sajtovima većine advokatskih komora, na sajtu Advokatske komore Niš (<https://advokatskakomoranis.rs/galerija.php?lang=ci>) nisu dostupni godišnji izveštaji o radu disciplinskih organa.

⁷¹ Videti, na primer, Izveštaj o radu Disciplinskog tužioca i zamenika Disciplinskog tužioca Advokatske komore Beograda u periodu od 29. 03. 2019. do 29. 05. 2020. godine (dostupno na: <https://akb.org.rs/wp-content/uploads/2020/09/7.-IZVE%C5%A0TAJ-O-RADU-DISC.-TU%C5%BDIOCA.pdf>) i Izveštaj o radu Disciplinskog suda Advokatske komore Beograda u periodu od 29. 03. 2019. do 29. 05. 2020. (dostupno na: <https://akb.org.rs/wp-content/uploads/2020/09/8.-IZVE%C5%A0TAJ-O-RADU-DISC.-SUDA.pdf>).

Imajući u vidu ciljeve projekta „Jačanje kapaciteta za vladavinu prava – jug Srbije”, u okviru koga se sprovodi istraživanje, predmet istraživanja je praksa disciplinskih organa AKN. Cilj istraživanja je sticanje saznanja o učestalosti i fenomenologiji disciplinskih prekršaja (povreda advokatskih dužnosti i narušavanja ugleda advokature), stepenu efikasnosti i delotvornosti disciplinskih postupaka i sankcionisanju disciplinskih prekršaja od strane nadležnih disciplinskih organa.

U vezi s opštim ciljem, konkretizovani su neposredni zadaci istraživanja:

- prikupljanje, sistematizovanje i analiza podataka o disciplinskim prijavama/predlozima, pokrenutim disciplinskim postupcima, podignutim optužnicama, pravnoj kvalifikaciji povreda, učinocima povreda, ishodu disciplinskih postupaka, izrečenim disciplinskim merama i trajanju disciplinskih postupaka koji su vođeni protiv advokata i advokatskih pripravnika AKN;
- sticanje uvida u praksu nadležnih disciplinskih organa u procesuiranju i kažnjavanju povreda advokatskih dužnosti i narušavanja ugleda advokature;
- sagledavanje stepena efikasnosti disciplinskih postupaka koje su vodili nadležni disciplinski organi.

S obzirom na to da je istraživanje eksplorativnog karaktera, nije razvijena hipotetička osnova istraživanja, jer se kod ovog tipa istraživanja hipoteze postavljaju nakon dobijanja prvih rezultata u cilju daljeg istraživanja određene pojave. Istraživanje se zasniva na sledećim pretpostavkama:

1. Podnošenje disciplinskih prijava je učestala pojava.
2. Većina disciplinskih prijava podneta je zbog teških povreda dužnosti advokata.
3. Većinu disciplinskih prijava podnela su fizička lica muškog pola.
4. Većina disciplinskih prijava podneta je protiv advokata muškog pola.
5. Većina disciplinskih prijava je odbačena.
6. Protiv većine rešenja o odbacivanju disciplinske prijave izjavljen je prigovor.

7. Većina prigovora protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave je odbijena.
8. Disciplinski postupak je efikasan u svim fazama.
9. Retko dolazi do zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka.
10. Retko dolazi do zastarelosti vođenja disciplinskog postupka.
11. Većina prvostepenih disciplinskih postupaka okončana je osuđujućim presudama.
12. U disciplinskim postupcima najčešće su izrečene novčane kazne.
13. Protiv većine prvostepenih odluka izjavljena je žalba.
14. Većina prvostepenih presuda potvrđena je u drugostepenom postupku.

Rezultati istraživanja biće osnov za kreiranje preporuka za unapređenje rada disciplinskih organa AKN u cilju efikasnijeg i delotvornijeg procesuiranja slučajeva povrede advokatskih dužnosti i narušavanja ugleda advokature.

2.2. Istraživački uzorak, dizajn istraživanja i istraživački metodi

Imajući u vidu raspoložive resurse, uzorak čine svi disciplinski postupci vođeni protiv advokata i advokatskih pripravnika upisnih u Imenik AKN koji su konačno okončani tokom 2018. i 2019. godine, nezavisno od toga kada su pokrenuti. Podaci su prikupljeni iz upisnika AKN i neposrednim uvidom u spise disciplinskih predmeta.

Dizajn i metodologija pilot istraživanja uslovljeni su ciljem i predmetom istraživanja, ograničenim resursima u pogledu broja istraživača, kao i vremenskim okvirom istraživanja. Istraživanje je dizajnirano tako da obuhvata dva segmenta.

Prvi segment čini prikupljanje i analiza statističkih podataka o disciplinskim prijavama/predlozima zbog povreda dužnosti i narušavanja ugleda advokature, toku disciplinskih postupaka, njihovom ishodu i trajanju. Statistički podaci o broju disciplinskih postupaka, povodu za njihovo sprovođenje, profilu osumnjičenih/okrivljenih, kao i podaci o toku, trajanju, ishodu i izrečenim

disciplinskim merama i dr., prikupljeni su iz upisnika AKN primenom posebnog obrasca. Za prikupljanje podataka korišćen je poseban upitnik koji je dizajniran za potrebe istraživanja.

Drugi segment istraživanja čini produbljena analiza disciplinskih predmeta primenom metoda studije slučaja. Ovim kvalitativnim istraživačkim metodom obuhvaćeno je 40 okončanih nasumično izabranih disciplinskih predmeta.

Istraživanje je sprovedeno u tri faze. U pripremnoj fazi istraživanja utvrđen je istraživački uzorak, razrađena metodologija, sačinjen plan istraživanja i izrađeni su upitnici za prikupljanje podataka iz upisnika i spisa disciplinskih predmeta. U drugoj fazi prikupljeni su, obrađeni i sistematizovani podaci, dok su u trećoj fazi podaci analizirani i izrađen je izveštaj o istraživanju.

Imajući u vidu veličinu uzorka, kao i prirodu samog istraživanja, stečena saznanja ne omogućavaju bilo kakvu generalizaciju rezultata na nivou advokature u Srbiji, ali pružaju osnov za razradu valjane hipotetičke osnove za nova, šira i produbljenija istraživanja prakse disciplinskih organa advokatskih komora u procesuiranju slučajeva povreda advokatskih dužnosti i ugleda advokature.

3. NALAZI I INTERPRETACIJA

3.1. Opšti nalazi o disciplinskim postupcima

3.1.1. Disciplinske prijave/predlozi

Prema članu 165, stavu 2 Statuta AKN, disciplinski postupak može se pokrenuti po prijavi zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica, uključujući i državne organe, po prijavi organa AKN ili na inicijativu Disciplinskog tužioca, odnosno po službenoj dužnosti.

U periodu obuhvaćenom istraživanjem podnete su ukupno 272 disciplinske prijave, s tim što je njihov broj u 2019. godini manji za 38 u odnosu na 2018. godinu. Najveći broj prijava podnela su fizička lica (88,6%), s tim što je broj ovih prijava u 2018. godini procentualno veći u odnosu na 2019. godinu (92% : 88,8%). Pravna lica javljaju se kao podnosioci prijava u neznatnom broju – četiri u 2018. i samo dva u 2019. godini. Državni organi podneli su ukupno 16 predloga, što čini tek 5,8% svih prijava i predloga, s tim što je broj predloga u 2018. godini skoro duplo veći u odnosu na 2019. Organi komore podneli su samo pet predloga (1,8% svih podnetih prijava i predloga), ali je njihov broj u 2019. godini znatno veći (4) u odnosu 2018. godinu (1) – Tabela 1.

Tabela 1: Broj disciplinskih prijava/predloga

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procentat	Broj	Procentat	Broj	Procentat
Ukupan broj podnetih prijava/predloga	160	100	112	100	272	100
Broj prijava podnetih od strane fizičkih lica	145	92	96	88,8	241	88,6
Broj prijava podnetih od strane pravnih lica	4	2,5	2	1,8	6	2,2
Broj predloga podnetih od strane državnih organa	10	6,4	6	5,5	16	5,8
Broj predloga podnetih od strane organa advokatske komore	1	0,6	4	3,7	5	1,8
Broj postupaka pokrenutih po službenoj dužnosti	0	0	0	0	0	0

Podaci upućuju na zaključak da se fizička lica javljaju kao najčešći podnosioci disciplinskih prijava, a da ovlašćenje na pokretanje disciplinskih postupaka najređe koriste organi AKN.

3.1.2. Pokrenuti i sprovedeni postupci

Članom 166, stav 3 Statuta AKN propisano je da se disciplinski postupak smatra pokrenutim dostavljanjem disciplinske prijave prijavljenom advokatu na izjašnjenje od strane Disciplinskog tužioca. U periodu 2018–2019. pokrenuto je 220 postupaka, dok su ukupno sprovedena i okončana 264 disciplinska postupka, s tim što je među njima 40 postupaka (15,15%) pokrenutih u ranijem periodu, koji su okončani u 2018. godini (38), odnosno u 2019. godini (2) – Tabela 2.

Tabela 2: Pokrenuti i sprovedeni postupci

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procenat	Broj	Procenat	Broj	Procenat
Ukupan broj vođenih postupaka	156	100	108	100	264	100
Broj postupaka pokrenutih u prethodnim godinama	38	24,35	2	1,85	40	15,15
Broj postupaka pokrenutih u godini za koju se prikupljaju podaci	114	75,65	106	98,15	220	84,85

Najveći broj disciplinskih postupaka okončan je u istoj godini u kojoj je pokrenut (84,85%). U 2018. godini 75,65% sprovedenih postupaka pokrenuto je u toj godini, dok je u 2019. godini čak 98% sprovedenih postupaka pokrenuto u toj godini. Ovi podaci svedoče o relativno velikoj efikasnosti rada disciplinskih organa, koja je u 2019. godini povećana u odnosu na 2018. godinu.

3.1.3. Odbacivanje disciplinskih prijava, podizanje i povlačenje optužnica

U periodu obuhvaćenom istraživanjem Disciplinski tužilac AKN je odbacio čak 94,69% podnetih disciplinskih prijava, s tim što procenat odbacivanja u 2018. godini iznosi 97,43%, dok je u 2019. nešto niži (90,74). Podignuto je samo 10 optužnica, što znači da je samo 3,78% disciplinskih prijava rezultiralo podizanjem optužnice – Tabela 3.

Tabela 3: Broj odbačenih prijava i podignutih optužnica

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procenat	Broj	Procenat	Broj	Procenat
Broj podnetih prijava	156	100	108	100	264	100
Broj odbačenih prijava	152	97,43	98	90,77	250	94,69
Broj podignutih optužnica	4	2,56	6	5,55	10	3,78
Broj povučenih optužnica	1	0,64	1	0,92	2	0,75

Iako su razlozi za odbacivanje disciplinskih prijava različiti, što je predmet razmatranja u studijama slučaja, indikativno je da je 94,69% podnetih disciplinskih prijava odbačeno, odnosno da su optužnice podignute u samo 3,78% slučajeva. To može biti pokazatelj nedovoljnog poznavanja propisa o disciplinskoj odgovornosti advokata od strane korisnika advokatskih usluga, ali i nedostatka dokaza o navodnoj povredi koji potkrepljuju zaključak o postojanju osnovane sumnje da je izvršen disciplinski prekršaj. Ne može se, međutim, isključiti mogućnost da je odbacivanje disciplinske prijave u pojedinim slučajevima rezultat nedovoljnog angažovanja Disciplinskog tužioca u pribavljanju dodatnih objašnjenja i dokaza od samog podnosioca prijave ili od drugih državnih organa, fizičkih i pravnih lica. Pri tome treba imati u vidu da prijave najčešće podnose fizička lica, kao neuke stranke, pa oslanjanje Disciplinskog tužioca samo na informacije i dokaze koje je podneo podnositelj disciplinske prijave, bez preduzimanja dodatnih istražnih radnji, svakako nije adekvatan pristup. U studijama slučaja ukazano je na primere u kojima su pojedine okolnosti vezane za postupanje advokata ostale nedovoljno razjašnjene, odnosno u kojima se Disciplinski tužilac u odlučivanju oslonio samo na navode iz prijave i izjašnjenja advokata, što je rezultiralo odbacivanjem disciplinske prijave.

U analiziranom uzorku postoje samo dva predmeta u kojima je Disciplinski tužilac AKN povukao optužnicu, što čini tek 0,75% od ukupnog broja sprovedenih disciplinskih postupaka.

3.1.4. Status i polna struktura optuženih

U periodu obuhvaćenom istraživanjem svi optuženi su u statusu advokata. U 2018. godini svi optuženi su pripadnici muškog pola, dok je u 2019. godini od ukupno šest optuženih samo jedna pripadnica ženskog pola – Tabela 4.

Iako navedeni podaci upućuju na zaključak da advokatkinje čine disciplinske povrede ređe nego advokati, veličina uzorka ne omogućava da se to tvrdi sa sigurnošću.

Tabela 4: Status i polna struktura optuženih

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procenat	Broj	Procenat	Broj	Procenat
Ukupan broj optuženih	4	2,56	6	5,55	10	100
Broj optuženih advokata	4	100	6	100	10	100
Broj optuženih advokatskih pripravnika	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Broj optuženih muškog pola	4	2,56	5	83,33	9	90,00
Broj optuženih ženskog pola	0	0	1	16,67	1	10,00

3.1.5. Pravna kvalifikacija povreda u optužnicama

U većini optužnica povrede su kvalifikovane kao teže povrede dužnosti advokata – Tabela 5. Može se pretpostaviti da ovaj nalaz korespondira s vrstom i prirodom povreda zbog kojih korisnici advokatskih usluga podnose i disciplinske prijave. S druge strane, treba imati u vidu da se lakše povrede dužnosti advokata većinom tiču ispunjavanja dužnosti advokata prema advokatskim pripravnicima i samoj AKN i njenim organima, povodom kojih se očekuje reagovanje organa Komore, a ne klijenata.

Tabela 5: Kvalifikacija povreda

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procenat	Broj	Procenat	Broj	Procenat
Ukupan broj optužnica	4	100	6	100	10	100
Teže povrede	4	100	2	33,33	6	60,00
Lakše povrede	0	0,00	4	66,66	4	40,00

3.1.6. Privremena zabrana bavljenja advokaturom

Statutom AKN, saglasno sa Zakonom o advokaturi i Statutom AKS, propisano je da se advokatu privremeno zabranjuje bavljenje advokaturom, između ostalog, i u sledećim slučajevima: ako je protiv njega pokrenut krivični ili disciplinski postupak, i to za delo koje ga čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, ako svojim postupcima otežava ili onemogućava vođenje disciplinskog postupka

koji je protiv njega pokrenut i ako se nakon podignute optužnice protiv istog advokata podigne jedna ili više novih optužnica za težu povredu dužnosti advokata.⁷²

Rešenje o određivanju privremene zabrane bavljenja advokaturom zbog vođenja disciplinskog ili krivičnog postupka donosi Upravni odbor AKN, koji odlučuje o vremenu trajanja zabrane i određuje privremenog zamenika. Protiv ove odluke dopuštena je žalba Upravnom odboru AKS, koja se može podneti u roku od 15 dana.⁷³ Žalba ne zadržava izvršenje rešenja, a o privremenoj zabrani AKN obaveštava sve sudove u Republici Srbiji, sva javna tužilaštva, AKS i advokatske komore u njenom sastavu.⁷⁴

U analiziranom uzorku nije bilo nijednog zahteva za privremenu zabranu bavljenja advokaturom. U jednom predmetu disciplinski postupak je prekinut do okončanja krivičnog postupka protiv prijavljenog advokata. I u ovom slučaju, međutim, Disciplinski tužilac AKN nije tražio izricanje privremene zabrane bavljenja advokaturom, iako je reč o delu koje advokata čini nedostojnim za bavljenje advokaturom.

3.1.7. Odluke Disciplinskog suda

U periodu 2018–2019. osuđujućom presudom konačno su završena samo dva postupka, po jedan u svakoj godini, dok su dva postupka okončana oslobađajućom presudom, i to oba u 2018. godini. Ukupno dva predmeta, po jedan u svakoj godini, okončana su odbijanjem optužbe zbog odustajanja Disciplinskog tužioca, dok je u dva predmeta optužba odbijena zbog zastarelosti disciplinskog gonjenja, i to oba u 2018. godini – Tabela 6.

Tabela 6: Odluke Disciplinskog suda

Godina	2018.	2019.	Ukupno
	Broj	Broj	Broj
Broj osuđujućih presuda	1	1	2
Broj oslobađajućih presuda	2	0	2
Broj presuda kojima je optužba odbijena zbog odustajanja od optužbe	1	1	2
Broj presuda kojima je optužba odbijena zbog nastupanja zastarelosti disciplinskog gonjenja	2	0	2

⁷² Član 158 Statuta AKN.

⁷³ Član 161 Statuta AKN.

⁷⁴ Član 162 Statuta AKN.

Ako se upoređi broj podnetih disciplinskih prijavi i broj konačnih osuđujućih presuda, stanje nije zadovoljavajuće: od ukupno 264 disciplinska postupka sprovedena tokom 2018–2019. godine, samo su dva rezultirala osuđujućom presudom, a isti je i broj oslobađajućih presuda, presuda kojima je optužba odbijena zbog odustajanja od optužbe i presuda kojima je optužba odbijena zbog nastupanja zastarelosti disciplinskog gonjenja. Na takav ishod prevažodno je uticao ogroman broj odbačenih prijavi (250), koje čine 94,69% ukupnog broja podnetih prijavi.

3.1.8. Disciplinske mere

Prema prikupljenim podacima, u predmetima obuhvaćenim istraživanjem izrečene su dve opomene i dve novčane kazne – Tabela 7. Visina novčanih kazni predmet je analize u studijama slučaja.

Tabela 7: Disciplinske mere

Godina	2018.	2019.	Ukupno
	Broj	Broj	Broj
Ukupan broj izrečenih disciplinskih mera	1	1	2
Broj izrečenih opomena	0	0	0
Broj izrečenih novčanih kazni	1	1	2
Broj izrečenih mera brisanja iz imenika advokata	0	0	0

3.1.9. Žalbe i odluke po žalbama

U uzorku obuhvaćenom istraživanjem protiv presuda prvostepenog Disciplinskog suda AKN podnete su samo dve žalbe po kojima je odlučivao Disciplinski sud AKS kao drugostepeni sud. Obe žalbe su odbijene i potvrđena je prvostepena presuda – Tabela 8.

Tabela 8: Žalbe i odluke po žalbama

Godina	2018.	2019.	Ukupno
	Broj	Broj	Broj
Broj podnetih žalbi	1	1	2
Broj odbačenih žalbi	1	0	1
Broj potvrđenih prvostepenih presuda	1	1	2
Broj preinačenih prvostepenih presuda	0	0	0

3.1.10. Prinudna naplata novčane kazne i troškova postupka

Prema Statutu AKN,⁷⁵ konačna odluka disciplinskog suda ima svojstvo izvršne isprave u pogledu izrečene novčane kazne i troškova disciplinskog postupka, a sredstva ostvarena naplatom novčanih kazni predstavljaju prihod AKN. Po proteku roka za uplatu novčane kazne i dosuđenih troškova postupka, Upravni odbor AKN dužan je da nadležnom sudu podnese predlog za izvršenje radi njihove prinudne naplate⁷⁶ (član 191 Statuta AKN).

3.1.11. Trajanje postupka

Efikasnost disciplinskih postupaka sprovedenih u periodu 2018–2019. godine je na relativno zadovoljavajućem nivou, s tim što je nešto veća u postupcima sprovedenim u 2019. godini. Najveći broj disciplinskih postupaka okončan je u roku od šest meseci (39,39%), nešto manje postupaka trajalo je do tri meseca (30,68%), 21,21% postupaka okončano je u roku do godinu dana, dok su do dve godine trajali postupci u samo 5,68% predmeta – Tabela 9.

Tabela 9: Trajanje postupka

Godina	2018.		2019.		Ukupno	
	Broj	Procenat	Broj	Procenat	Broj	Procenat
Broj postupaka okončanih u roku do tri meseca	24	15,4%	57	52,8%	81	30,68
Broj postupaka okončanih u roku do šest meseci	62	39,7%	42	38,9%	104	39,39
Broj postupaka okončanih u roku do jedne godine	55	35,3%	1	0,9%	56	21,21
Broj postupaka okončanih u roku do dve godine	15	9,6%	0	0,00	15	5,68
Broj postupaka okončanih za više od dve godine	0	0	0	0,00	0	0,00

Povoljnu sliku o efikasnosti disciplinskih organa AKN treba posmatrati u kontekstu odluka donetih po disciplinskim prijavama. Naime, u periodu obuhvaćenom istraživanjem, optužnica je podignuta samo u 10 predmeta, dok su druge prijave odbačene, uglavnom na osnovu podataka iz disciplinskih prijava i dokaza koje su priložili podnosioci prijava.

⁷⁵ Član 201 Statuta AKN.

⁷⁶ Član 191 Statuta AKN.

4. STUDIJE SLUČAJEVA

4.1. Uzorak i metodologija

Detaljnou analizom disciplinskih predmeta primenom metoda studije slučaja obuhvaćeno je 40 okončanih disciplinskih predmeta. Primena ovog kvalitativnog istraživačkog metoda omogućila je da se prikupe i analiziraju podaci o podnosiocima disciplinskih prijava i prijavljenim advokatima i otkriju karakteristike povreda dužnosti advokata koje su bile povod za pokretanje i vođenje disciplinskih postupaka, da se stekne detaljniji uvid i dublje razumevanje okolnosti pod kojima su povrede izvršene, kao i da se rekonstruiše proces optuženja i suđenja, te ispita kaznena politika disciplinskih organa.

Relevantni podaci iz predmeta prikupljani su primenom posebnog upitnika, a na osnovu neposrednog uvida u dokumentaciju sadržanu u spisima disciplinskih predmeta. Podaci koji su bili predmet kvalitativne analize odnose se na:

- podnosiocima disciplinskih prijava i prijavljene,
- način izvršenja i pravnu kvalifikaciju povreda dužnosti advokata,
- prethodni postupak – tok, sadržinu, ishod, trajanje,
- disciplinski postupak – tok, sadržinu, ishod, trajanje,
- disciplinske mere, i
- troškove postupka.

4.2. Rezultati studija slučajeve

Slučaj br. 1

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je osoba muškog pola s prebivalištem u gradu V., a prijavljeno lice je advokat u uzrasnoj grupi od 41 do 48 godina koji živi i bavi se advokaturom u gradu V. Protiv prijavljenog advokata i ranije su podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

Između podnosioca prijave i prijavljenog advokata postojala je duža saradnja u pogledu pružanja advokatskih usluga, koja je prethodila podnošenju disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz prijave, prijavljeni advokat bio je ovlašćen za zastupanje podnosioca prijave u parničnom i izvršnom postupku pred Prvim osnovnim sudom u B. Punomoćjem je bilo ugovoreno da advokatu pripadaju troškovi parničnog i izvršnog postupka, kao i 10% od iznosa glavnog potraživanja. Advokat je podneo predlog za izvršenje na osnovu izvršne sudske presude radi naplate novčanog potraživanja, i to glavnog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom i troškova parničnog postupka, kao i troškova izvršnog postupka, u ime i za račun podnosioca prijave kao poverioca potraživanja. Podnosilac navodi u prijavi da advokatu nije dao specijalno punomoćje radi naplate iznosa glavnog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom u izvršnom postupku, kao i da ga advokat nije obavestio o izvršenoj naplati potraživanja. Takođe, naglasio je da mu je advokat na tekući račun isplatio manji iznos potraživanja u odnosu na naplaćeni iznos u izvršnom postupku.

Disciplinski tužilac podigao je optužnicu zbog postojanja osnovane sumnje da je prijavljeni advokat podnošenjem predloga za izvršenje radi naplate novčanog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom bez specijalnog punomoćja, te neobaveštavanjem klijenta o naplati potraživanja i zadržavanjem dela sredstava naplaćenih u ime i za račun klijenta, učinio teže povrede dužnosti advokata iz člana 205, stav 2, tačka 1 Statuta AKN – nesavestan rad u advokaturi, te i iz člana 205, stav 2, tačka 20 Statuta AKN – zadržavanje novca naplaćenog za račun stranke, a u vezi s članovima 2.1 i 25.1, 25.1.5 i 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je AKN preporučenom pošiljkom dana 19. 09. 2016. godine. U prijavi je naznačeno da se od disciplinskih organa AKN traži zaštita od postupanja prijavljenog advokata jer se „svi advokati u advokatskoj zajednici V. međusobno štite”. Uz prijavu nisu bili priloženi niti predloženi bilo kakvi dokazi.

Prijavljeni advokat je primio prijavu na izjašnjenje dana 07. 10. 2016. godine. U izjašnjenju je navedeno je da je punomoćjem od 14. 03. 2016. godine bio ovlašćen da naplati potraživanje u izvršnom postupku, uključujući i glavno potraživanje sa zakonskom zateznom kamatom, te da mu nije bilo potrebno specijalno

punomoćje za podnošenje predloga za izvršenje. Pozvao se na stav usvojen na sednici Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda od 25. 09. 2015. godine.⁷⁷ Objasnio je da je predlog za izvršenje podneo 16. 03. 2016. godine, da mu je u postupku izvršenja u toku juna 2016. godine na tekući račun uplaćen iznos potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom, troškovi parničnog postupka i troškovi izvršnog postupka, kao i da je naplaćeni iznos glavnog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom uplatio na tekući račun podnosioca dana 18. 08. 2017. godine (verovatno je u izjašnjenju greškom navedena godina 2017), ali uz umanjenje za iznos od 13.000 dinara na ime duga za pružene advokatske usluge u drugom predmetu u kojem zastupa podnosioca prijave, postupajući u skladu s članom 289 Zakona o obligacionim odnosima.⁷⁸ Uz izjašnjenje bile su priložene fotokopije punomoćja i predloga za izvršenje.

⁷⁷ „Za naplatu glavnog duga advokat treba da ima specijalno punomoćje koje ne mora da bude overeno kod suda. Znači, advokatu koji je punomoćnik, nije potrebno posebno punomoćje za izvršni postupak”, zaključak Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda i građanskih odeljenja apelacionih sudova usvojen na zajedničkoj sednici od 25. 09. 2015. godine. Navedeno pitanje – da li advokat punomoćnik može da primi na svoj tekući račun troškove postupka u izvršnom postupku bez posebnog punomoćja – bilo je predmet odlučivanja i pred Ustavnim sudom. „U konkretnom izvršnom postupku kao sporno pravno pitanje se javilo da je punomoćnik-advokat podnosioca ustavne žalbe mogao na svoj tekući račun da primi troškove postupka. Ustavni sud najpre ukazuje da iz odredbe člana 89. stav 1. tačka 4) ZPP iz 2011. godine proizlazi da je punomoćnik advokat na osnovu punomoćja izdatog za vođenje parnice ovlašćen da od protivne strane primi i naplati dosuđene troškove i da prema navedenoj odredbi, parnična stranka ima mogućnost da punomoćnika advokata još u toku parnice ovlasti da od protivne strane primi i naplati dosuđene troškove i tada tom punomoćniku u postupku izvršenja nije potrebno da, uz predlog za izvršenje, prilaže posebno punomoćje”, odluka Ustavnog suda UŽ 1123/2016 od 07. 09. 2017. godine. S obzirom na neujednačenu sudsku praksu po ovom pravnom pitanju, Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo podneo je Narodnoj skupštini, dana 31. 01. 2020. godine, predlog za autentično tumačenje odredbe člana 48, stav 6 Zakona o izvršenju i obezbeđenju, tako da advokatu nije potrebno overeno punomoćje da bi primio sudske troškove i troškove izvršenja na svoj račun, osim ako zakon kojim se uređuje sudski postupak u kojem je nastala izvršna isprava zahteva overu punomoćja. Navedeni predlog, međutim, nije usvojen.

⁷⁸ Ovim članom Zakona o obligacionim odnosima propisano je da poverilac koji drži dužnikovu stvar po osnovu prava zadržavanja ima pravo da se naplati iz njene vrednosti na isti način kao založni poverilac, ali je dužan da o svojoj nameri blagovremeno obavesti dužnika pre nego što pristupi ostvarenju naplate. Videti član 289 Zakona o obligacionim odnosima (*Sl. list SFRJ*, br. 29/78, 39/85, 45/89 – odluka USJ i 57/89, *Sl. list SRJ*, br. 31/93, *Sl. list SCG*, br. 1/2003 – Ustavna povelja, i *Sl. glasnik RS*, br. 18/2020).

Disciplinski tužilac je podigao optužnicu dana 08. 08. 2017. godine bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata. Optužnica je podignuta zbog postojanja osnovane sumnje da je advokat podneo predlog za izvršenje radi naplate novčanog potraživanja bez specijalnog punomoćja i da nije obavestio klijenta o tome, da nije obavestio klijenta o naplati novčanog potraživanja u izvršnom postupku i da je zadržao deo sredstava naplaćenih u ime i za račun klijenta, što, kako se navodi u optužnici, predstavlja teže povrede dužnosti advokata iz člana 205, stav 2, tačka 1 i tačka 20 Statuta AKN, a u vezi s članovima 2.1 i 25.1, 25.1.5 i 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata.

Obrazloženje optužnice veoma je oskudno. Nakon iznošenja navoda iz disciplinske prijave i sadržine izjašnjenja prijavljenog advokata, u obrazloženju se navodi zaključak: „Iz izloženog se utvrđuje da se u radnjama optuženog stiču sva bitna obeležja navedene disciplinske povrede, zbog čega se i podiže ova optužnica.” Disciplinski tužilac predložio je da se održi disciplinski pretres i da se optuženom izrekne disciplinska mera u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom AKS i Statutom AKN.

Optužnica je lično dostavljena prijavljenom advokatu na adresu advokatske kancelarije. U disciplinskom postupku advokat nije angažovao branioca.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 19. 09. 2016. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje dana 07. 10. 2016. godine proteklo je 18 dana, a do podizanja optužnice dana 08. 08. 2017. godine proteklo je 10 meseci i 20 dana.

4. Postupak pred Disciplinskim sudom

4.1. PRVOSTEPENI POSTUPAK

Zakazan disciplinski pretres odložen je dva puta. Razlog prvog odlaganja bila je neuredna dostava poziva za disciplinski pretres, a do drugog odlaganja došlo je zbog odsustva prijavljenog advokata, kojem je poziv za disciplinski pretres bio uredno dostavljen.

Na disciplinskom pretresu dana 26. 12. 2017. godine, u prisustvu Disciplinskog tužioca i prijavljenog advokata, pročitana je disciplinska prijava i izjašnjenje prijavljenog advokata na disciplinsku prijavu. U zapisniku s disciplinskog pretresa konstatovano je da je izvršen uvid u spis predmeta. Advokat se nije usmeno izjašnjavao. Drugi dokazi nisu niti predloženi niti izvedeni.

Presudom Disciplinskog suda AKN od 26. 12. 2017. godine advokat je oglašen odgovornim zbog izvršenja teže povrede dužnosti advokata iz člana 205, stav 2, tačka 1 Statuta AKN – nesavestan rad u advokaturi, i iz člana 205, stav 2, tačka 20 Statuta AKN – zadržavanje novca naplaćenog za račun stranke, a u vezi s članovima 2.1 i 25.1, 25.1.5 i 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata, na taj način što je dana 15. 03. 2016. godine, bez obaveštavanja klijenta, podneo predlog za izvršenje radi naplate novčanog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom bez specijalnog punomoćja, što nije obavestio klijenta o naplati potraživanja u izvršnom postupku, što je primio na svoj tekući račun novčana sredstva klijenta bez specijalnog punomoćja i što je zadržao deo sredstava naplaćenih u ime i za račun klijenta.

U obrazloženju presude istaknuto je da je advokat dužan da obaveštava klijenta o svim bitnim promenama u predmetu, što u konkretnom slučaju advokat nije učinio, već je, kako se navodi, propustio da obavesti klijenta o podnošenju predloga za izvršenje radi naplate glavnog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom. Istaknuto je, takođe, da punomoćje dato u konkretnom slučaju nije obuhvatalo ovlašćenje za naplatu glavnog potraživanja u izvršnom postupku i da je advokat dužan da se kreće u okvirima datih ovlašćenja, te da je dužan da dobije specijalno punomoćje od klijenta radi naplate glavnog potraživanja u izvršnom postupku i da prethodno objasni klijentu pravni značaj takvog ovlašćenja, što u konkretnom slučaju prijavljeni advokat nije učinio.

Disciplinski sud je naveo u obrazloženju da je advokat dužan da izda obračun troškova pruženih advokatskih usluga, što nije učinio u pogledu usluge zastupanja klijenta u ranijem predmetu za dug u iznosu od 13.000 dinara. Posebno je naglašeno da pravni put za naplatu troškova od klijenta, ukoliko izostane dobrovoljno namirenje, jeste izvršni postupak. Takođe, istaknuto je da je veće cenilo činjenicu da je advokat u predlogu za izvršenje naveo da se uplata potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom, troškovi parničnog postupka i troškovi izvršnog postupka izvrše na tekući račun izvršnog poverioca (podnosioca prijave, vlastodavca), ali da je naveo broj svog tekućeg računa, a ne broj računa klijenta – izvršnog poverioca.

Od podnošenja optužnice dana 08. 08. 2017. godine do presuđenja dana 26. 12. 2017. godine proteklo je četiri meseca i 18 dana, a od dana podnošenja disciplinske prijave 15 meseci i osam

dana. U spisu predmeta nije dostupan podatak kada je presuda izrađena. Međutim, s obzirom na podatak da je presuda dostavljena prijavljenom advokatu dana 03. 04. 2018. godine, zaključujemo da je od presuđenja do izrade i dostave presude proteklo više od tri meseca.

4.2. DRUGOSTEPENI POSTUPAK

Protiv prvostepene presude advokat je izjavio žalbu dana 18. 04. 2018. godine. U žalbi je navedeno da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, s obzirom na to da je punomoćje dato dana 14. 03. 2016. godine i da je predlog za izvršenje na osnovu tog punomoćja bio podnet dana 15. 03. 2016. godine, te da je u odnosu na ove datume disciplinska prijava od 19. 09. 2016. godine podneta posle proteka roka od šest meseci od saznanja za povredu. Takođe, navedeno je da je u prvostepenom postupku učinjena bitna povreda postupka jer nije izvršeno suočenje podnosioca prijave i prijavljenog advokata. Ponovljeni su navodi odbrane da je novac u iznosu od 13.000 dinara zadržan u skladu sa zakonskim ovlašćenjima iz člana 289 Zakona o obligacionim odnosima.

Veće Disciplinskog suda AKS donelo je presudu dana 08. 06. 2018. godine kojom je odbilo žalbu advokata i potvrdilo prvostepenu presudu. Povodom žalbenog navoda o zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, u obrazloženju drugostepene presude navedeno je da rešenje o izvršenju bilo doneto 25. 03. 2016. godine, o čemu prijavljeni advokat nije obavestio klijenta, kao i da je novac uplaćen na tekući račun prijavljenog advokata juna 2016. godine, o čemu prijavljeni advokat takođe nije obavestio klijenta, te da u odnosu na ove datume nije protekao rok od šest meseci od saznanja za povredu i da nije nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. Istaknuto je da je prijavljeni advokat bez specijalnog punomoćja primio uplatu novčanog potraživanja u postupku izvršenja na svoj tekući račun, kao i da je uplatu primio u junu 2016. godine, a da je klijentu izvršio prenos sredstava tek 18. 08. 2017. godine (verovatno je greškom navedena 2017. godina) u umanjenom iznosu. Naglašeno je da je Disciplinski sud posebno cenio okolnost da je prijavljeni advokat zadržao iznos od 13.000 dinara na ime duga za zastupanje istog klijenta u drugom predmetu.

Od izjavlivanja žalbe dana 18. 04. 2018. godine do presuđenja dana 08. 06. 2018. godine proteklo je mesec i 21 dan, a od dana podnošenja disciplinske prijave dve godine dva meseca i 24 dana. Drugostepena presuda dostavljena je prijavljenom advokatu dana 18. 06. 2018. godine.

5. Disciplinska mera

Prvostepenom presudom izrečena je novčana kazna u iznosu od 135.000 dinara. U obrazloženju presude navedeno je da je veće Disciplinskog suda, prilikom odmeravanja disciplinske mere, od olakšavajućih okolnosti imalo u vidu da prijavljeni advokat nije ranije disciplinski kažnjavan, kao i da se ne vodi drugi disciplinski postupak protiv istog advokata. Kao otežavajuća okolnost cennjen je pokušaj prijavljenog advokata da izbegne odgovornost, bez obrazloženja u čemu se taj pokušaj sastoji.

Drugostepenom presudom potvrđena je prvostepena presuda.

6. Troškovi postupka

Prvostepenom presudom advokat je obavezan da AKN plati na ime troškova disciplinskog postupka iznos od 5.000 dinara. Odluka o troškovima doneta je na osnovu člana 186 Statuta AKN i na osnovu odluke Upravnog odbora AKS iz 2019. godine.⁷⁹

Drugostepenom presudom advokat je obavezan da AKS plati iznos od 48.000 dinara na ime troškova disciplinskog postupka. Odluka o troškovima doneta je na osnovu člana 205 Statuta AKS i na osnovu gorenavedene odluke Upravnog odbora AKS.

U spisu predmeta nema podataka da je pokrenut izvršni postupak radi naplate troškova disciplinskog postupka, te se zaključuje da je troškove disciplinskog postupka advokat blagovremeno platio.

7. Upravni spor

Protiv pravnosnažne presude Disciplinskog suda AKS advokat je pokrenuo upravni spor pred Upravnim sudom, Odeljenje u Nišu. Tužbom je zatražio poništaj presude Disciplinskog suda AKS i istakao zahtev za naknadu troškova upravnog spora. Upravni sud je odbio tužbu i zahtev za naknadu troškova upravnog spora, ocenjujući da je odluka Disciplinskog suda AKS pravilna, te da njome nije povređen zakon na štetu žalioaca.⁸⁰

KOMENTARI:

U disciplinskom predmetu prepoznat je značaj očuvanja poverenja klijenta u advokata u pogledu pružanja potpunih i blagovremenih informacija o predmetu zastupanja, kao i u pogledu postupanja advokata isključivo u okviru

⁷⁹ Odluka br. 916/11.6/2014 od 17. 09. 2019. godine.

⁸⁰ Presuda Upravnog suda, Odeljenje u Nišu, II-4 U.12799/18 od 19. 11. 2020. godine.

datih ovlaštenja s čijom sadržinom i prirodom je klijent prethodno bio upoznat. U obrazloženju presude Disciplinskog suda AKN jasno su istaknute ove dužnosti advokata prema klijentu i ukazano je na neispunjenje tih dužnosti od strane prijavljenog advokata u konkretnom slučaju.

Takođe, posebna pažnja ukazana je razmatranju pitanja izdavanja obračuna za troškove advokatskih usluga iz različitih predmeta zastupanja i naplate takvog potraživanja advokata u izvršnom postupku. Iako se nije decidirano izjasnio o neosnovanosti prigovora advokata da je zakonito zadržao novčani iznos za pružene advokatske usluge u drugom predmetu, značajno je što je Disciplinski sud apostrofirao obavezu izdavanja obračuna za advokatske usluge, ukazujući na to da advokat nije izvršio tu obavezu, tako da ne postoji pisana isprava o postojanju duga za advokatske usluge u drugom predmetu.

Potrebno je istaći nekoliko zapažanja povodom prigovora zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka istaknutog u žalbi. Disciplinskom prijavom obuhvaćeno je više povreda: (1) neobaveštavanje klijenta da je podnet predlog za izvršenje radi naplate novčanog potraživanja sa zakonskom zateznom kamatom dana 16. 03. 2016. godine; (2) pokretanje izvršnog postupka i naplata novčanih sredstava klijenta u izvršnom postupku bez specijalnog ovlaštenja; (3) neobaveštavanje klijenta o naplaćenom potraživanju u izvršnom postupku juna 2016. godine; i (4) zadržavanje dela sredstava naplaćenih u ime i za račun podnosioca prijave, dana 18. 08. 2016. godine, a na ime duga za pružene advokatske usluge u drugom predmetu zastupanja za koje nije izdat račun. S obzirom na postojanje četiri povrede koje su izvršene u povezanim, ali ipak različitim vremenskim periodima, to bi i o zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka trebalo voditi računa u odnosu na trenutak nastanka svake pojedinačne povrede. To bi značilo da je pokretanje disciplinskog postupka zastarelo u odnosu na povrede neobaveštavanje klijenta o podnošenju predloga za izvršenje i pokretanje izvršnog postupka bez specijalnog punomoćja. Međutim, s obzirom na to da je neovlašćena naplata potraživanja u izvršnom postupku ključna povreda, Disciplinski sud je cenio zastarelost pokretanja disciplinskog postupka od donošenja rešenja o izvršenju i samog izvršenja. Takav stav Disciplinskog suda smatramo pravilnim.

Od podnošenja disciplinske prijave do konačnog presuđenja postupak je trajao dve godine, dva meseca i 24 dana. Na ovako dugo trajanje postupka svakako je uticala činjenica da je sproveden i drugostepeni postupak po prigovoru, ali, u celini posmatrano, postupak nije bio dovoljno efikasan, imajući u vidu nivo složenosti predmeta i obim procesnog materijala. Posmatrano po fazama, proteklo je relativno kratko vreme od podizanja optužnice do donošenja prvostepene presude (četiri meseca i 18 dana), i od izjavljivanja žalbe do donošenja drugostepene presude (mesec i 21 dan). Najduži vremenski period protekao je od prijema izjašnjenja advokata do podizanja optužnice i od donošenja prvostepene odluke do izrade i dostavljanja prvostepene presude. Zbog toga odgovornost za neažurnost u radu snose kako Disciplinski tužilac tako i disciplinsko veće.

Slučaj br. 2

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeni advokatkinja koja pripada uzrasnoj grupi od 33 do 40 godina. Protiv prijavljene advokatkinje ranije je vođen disciplinski postupak povodom druge disciplinske prijave, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz disciplinske prijave, podnosilac prijave potpisao je punomoćje prijavljenoj advokatkinji da ga zastupa pred Osnovnim javnim tužilaštvom u gradu N. i isplatio joj iznos od 20.000 dinara na ime akontacije. Kako podnosilac prijave nije bio zadovoljan odnosom advokatkinje prema njemu, dan kasnije je želeo da otkáže punomoćje. Podnosilac prijave navodi da ga je advokatkinja preko telefona „najgrublje izvređala rečima: kako se usuđujem da nju zovem telefonom i otkazujem punomoćje; da ću da je zapamtim; da ću tek da vidim šta će ona da mi napravi”. Podnosilac prijave je u disciplinskoj prijavi zatražio povraćaj makar polovine sume koju je isplatio advokatkinji i naveo da druga polovina isplaćene sume može da ostane advokatkinji na ime naknade za pravno savetovanje. U prijavi nije navedena pravna kvalifikaciju povrede, a podnosilac prijave predložio je da AKN „opomene” advokatkinju zbog neprofesionalnog ponašanja i pretnji. Predložio je, takođe, i sprovođenje postupka medijacije.

Kao datum izvršenja disciplinskog prekršaja, u prijavi je naveden 15. 03. 2017. godine.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 24. 04. 2017. godine. Uz prijavu su priloženi sledeći dokazi: priznanica o prijemu iznosa od 20.000 dinara po osnovu odbrane u krivičnom postupku i potvrda o preuzetim spisima predmeta.

Prijava je dostavljena advokatkinji na izjašnjenje 05. 05. 2017. godine. U izjašnjenju su osporeni navodi iz prijave. Po tvrđenju advokatkinje, pravni savet dala je podnosiocu prijave, koji je pozvan na saslušanje u svojstvu osumnjičenog za krivično delo nasilje u porodici, kao i njegovoj nevenčanoj supruzi koja bi mogla biti pozvana na saslušanje u svojstvu svedoka. Za ova dva pravna saveta naplatila je iznos od 20.000 dinara.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja, 15. 01. 2018. godine podigao optužnicu zbog postojanja osnovane sumnje da je advokatkinja naplatila od klijenta iznos od 20.000 dinara na ime davanja pravnog saveta, te da je taj iznos viši od predviđenog iznosa prema Advokatskoj tarifi, čime je učinila težu povredu dužnosti advokata – očigledno nesavestan rad u advokaturi iz člana 205, stav 2, tačka 1 Statuta AKN. U optužnici je predloženo izricanje disciplinske mere „u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom Advokatske komore Srbije i Statutom Advokatske komore Niša”.

Optužnica je dostavljena advokatkinji prilikom njenog pristupanja na zakazani disciplinski pretres, koji je potom odložen. Optužena advokatkinja je tokom postupka imala branioca, koji je prisustvovao i disciplinskom pretresu.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje proteklo je 11 dana, a do podizanja optužnice osam meseci i 21 dan.

4. Postupak pred Disciplinskim sudom

Disciplinski pretres bio je odložen dva puta. Prvi put dana 26. 10. 2018. godine jer je optužnica uručena advokatkinji prilikom pristupanja na pretres. Pretres je drugi put odložen dana 30. 11. 2018. godine jer optužena iz zdravstvenih razloga nije pristupila pretresu.

Održana su tri disciplinska pretresa: 20. 12. 2018; 24. 12. 2018. i 21. 01. 2019. godine. U toku disciplinskog pretresa, u prisustvu Disciplinskog tužioca i prijavljenog advokata, pročitana je disciplinska prijava, saslušana je optužena advokatkinja, ispitan je podnosilac prijave, ispitan je u svojstvu svedoka nevenčana supruga podnosioca prijave i ispitan su u svojstvu svedoka dvojica advokata s kojima radi optužena advokatkinja. Izvršen je uvid u dokaze koji su priloženi uz disciplinsku prijavu. Ključni argumenti odbrane bili su da su advokatkinja i kolege iz kancelarije s podnosiocem prijave i njegovom suprugom radili gotovo tri sata i da je advokatkinja obračunala iznos od 20.000 dinara po advokatskoj tarifi. Advokatkinja je takođe navela da je klijentu tri puta telefonom pružala objašnjenja u vezi s postupkom i davala mu instrukcije u pogledu njegovog izjašnjenja pred javnim tužiocem. U vezi s tim, predsednik veća Disciplinskog suda zatražio je tokom pretresa da advokatkinja razjasni zbog čega na priznanici koju je sačinila piše da je primila iznos od 20.000 dinara po osnovu odbrane u krivičnom postupku, a ne po osnovu pruženih saveta.

Presudom Disciplinskog suda od 15. 03. 2019. godine optužba je odbijena jer je Disciplinski tužilac odustao od optužbe. Naime, dana 01. 03. 2019. godine podnosilac prijave je obavestio Disciplinski sud da povlači disciplinsku prijavu jer mu je prijavljena advokatkinja vratila novac. Optužena advokatkinja se takođe podneskom obratila Sudu i poslala dokaz o uplati 10.000 dinara podnosiocu prijave. Obavestila je Advokatsku komoru da ne traži naknadu troškova disciplinskog postupka. Disciplinski tužilac je obavestio Disciplinski sud da odustaje od optužnice, zbog čega je Sud doneo presudu kojom je odbio optužbu. U presudi nije odlučeno o troškovima disciplinskog postupka.

Od podizanja optužnice do donošenja presude proteklo je godinu dana i dva meseca, a računajući od dana podnošenja disciplinske prijave godinu dana, 10 meseci i 21 dan. U spisu predmeta nije dostupan podatak kada je presuda izrađena. Međutim, s obzirom na to da je presuda dostavljena advokatkinji 01. 11. 2019. godine, zaključujemo da je od presuđenja do izrade i dostavljanja presude proteklo više od sedam meseci.

Na prvostepenu presudu nije izjavljena žalba.

KOMENTARI:

U disciplinskom predmetu otvoreno je pitanje preciznog označavanja vrste advokatske usluge u priznanicama o naplati naknade za njihovo pružanje. U konkretnom slučaju izdata je „priznanica o prijemu iznosa od 20.000 dinara po osnovu odbrane u krivičnom postupku”, ali je, prema tvrđenju same advokatkinje, iznos od 20.000 dinara naplaćen za pružena dva pravna saveta.

Kada je reč o pravnoj kvalifikaciji dela, ono je u optužnici kvalifikovano kao očigledno nesavestan rad u advokaturi iz člana 205, stav 2, tačka 1 Statuta AKN. Međutim, ova kvalifikacija je u nesaglasju sa stavom iznetim u obrazloženju optužnice u kojem je navedeno „da je advokatkinja naplatila viši iznos od predviđenog prema Advokatskoj tarifi”, što bi moglo da se kvalifikuje kao disciplinski prekršaj u članu 205, stav 2, tačka 5 Statuta AKN – traženje naknade veće od naknade propisane tarifom.

Disciplinski predmet ukazuje na potrebu veće informisanosti građana o cilju i mogućim ishodima disciplinskog postupka. Očigledno nedovoljno informisan o činjenici da se u disciplinskom postupku ne može odlučivati o zahtevu za naknadu štete nastale izvršenjem disciplinske povrede, podnosilac prijave je predložio sprovođenje medijacije kako bi mu bio vraćen makar deo novca koji je platio advokatkinji, što je, u suštini, bio i cilj podnošenja disciplinske prijave. U vezi s tim, trebalo bi razmisliti o stvaranju preduslova za primenu restorativne medijacije, koja za neke lakše povrede koje se odnose na nepoštovanje standarda profesionalne etike advokata može biti valjana alternativa disciplinskom postupku.

Isplata 10.000 dinara podnosiocu prijave od strane advokatkinje i povlačenje disciplinske prijave, nakon čega je usledio odustanak tužioca od optužbe, nameće nekoliko pitanja – da li je advokatkinja time priznala izvršenje dela ili je to njen svesni pokušaj da utiče na ishod disciplinskog postupka i da li povlačenje disciplinske prijave može i treba da utiče na „sudbinu” optužnice? Smatramo da u konkretnom slučaju nije bilo mesta odustanku tužioca od optužnice, već da je postupak trebalo da rezultira osuđujućom presudom. Time bi se doprinelo ostvarivanju generalne prevencije i jačanju poverenja građana, što je u interesu i advokature i korisnika advokatskih usluga. Povlačenje disciplinske prijave i otklanjanje štetnih posledica koje je klijent pretrpeo vraćanjem dela isplaćenog novca trebalo je ceniti kao olakšavajuće okolnosti koje su relevantne za odmeravanje kazne, a ne i za utvrđivanje disciplinske odgovornosti.

Postupak od podnošenja disciplinske prijave do pravnosnažnog presuđenja trajao je godinu dana, 10 meseci i 21 dan, što ukazuje na očiglednu neefikasnost disciplinskog postupka, posebno imajući u vidu da je okončan u prvom stepenu, i to presudom kojom je optužba odbijana zbog odustanka tužioca od optužbe. S druge strane, mora se istaći to da su u periodu od podizanja optužnice dana 15. 01. 2018. godine do donošenja presude dana 15. 03. 2019. godine, dva pretresa odložena, a tri nakon toga održana. Međutim, prvi pretres je zakazan tek nakon devet meseci i 11 dana od dana podizanja optužnice, a na tom pretresu je advokatkinji dostavljena optužnica, jer su, navodno, prethodne dostave bile neuspešne. Članom 181 ranije važećeg Statuta AKN, koji je primenjivan u predmetu, propisano je da se dostavljanje obavlja na adresu sedišta advokatske kancelarije. U slučaju neuspele dostave, ona se još jednom ponavlja, a sledeća se vrši preko oglasne table AKN. Iznenađuje činjenica da optužnica nije bila dostavljena prijavljenoj advokatkinji skoro 10 meseci, kad je rok osam dana, prema članu 180 ranije važećeg Statuta AKN.

Slučaj br. 3

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je osoba ženskog pola, a prijavljeni je advokat u uzrasnoj grupi od 57 do 65 godina. Protiv advokata su ranije podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnositeljka disciplinske prijave angažovala je advokata da pokrene parnični postupak radi naplate potraživanja od bivšeg poslodavca u iznosu od 149.000 dinara, kao i da potom pokrene izvršni postupak. Prema navodima iz prijave, na zahtev advokata, podnositeljka prijave uplatila je na račun advokata iznos od

10.000 dinara na ime sudske takse za tužbu i 12.600 dinara na ime „izvršenja presude“. Nakon izvršenih uplata, advokat je prešao da odgovara na pozive podnositeljke prijave i odbio je da joj pošalje fotokopije tužbe, presude i predloga za izvršenje. Podnositeljka prijave obratila se Osnovnom sudu u N. radi provjere da li je pred ovim sudom podneta tužba ili predlog za izvršenje u njezino ime. Dopisom Osnovnog suda u N. koji je primila dana 21. 09. 2016. godine obavještena je da u Sudu nije formiran predmet po tužbi ili po predlogu za izvršenje podnositeljke prijave u periodu od marta 2015. do septembra 2016. godine. Nakon prijema dopisa, podnositeljka prijave je istog dana lično u kancelariji advokata tražila predaju traženih fotokopija, ali ih nije dobila. Nakon nekoliko dana obratila se advokatu pisanim putem s istim zahtevom, na koji advokat nije odgovorio.

U podnetoj prijavi navodi se da je advokat nesavesno postupao i zloupotrebio poverenje podnositeljke prijave, da nije sigurna da li je advokat uopšte podigao tužbu radi ostvarivanja njenih prava, zbog čega ga je angažovala, da je advokat odbio da joj preda spise predmeta na njen izričit zahtev, kao i da je izvršio krivično delo prevara iz člana 208 Krivičnog zakonika⁸¹ jer ju je naveo da izvrši uplate novca na njegov račun da bi pokrenuo parnični i izvršni postupak, što nije učinio.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je preporučenom pošiljkom 26. 10. 2016. godine. Uz prijavu su priloženi kao dokazi: dve uplatnice postnetom na iznos od 10.000 dinara i na iznos od 12.600 dinara; dopis predsedniku Osnovnog suda u N. od 07. 09. 2016. godine s povratnicom; dopis Osnovnog suda u N. od 14. 09. 2016. godine; i podnesak koji je podnositeljka prijave uputila advokatu sa zahtevom za predaju spisa predmeta od 06. 10. 2016. godine, s povratnicom. U prijavi je istaknut zahtev da bude prosleđena nadležnom javnom tužiocu zbog navoda o izvršenju krivičnog dela prevara.

Prijavljeni advokat primio je prijavu na izjašnjenje dana 08. 11. 2016. godine. U izjašnjenju je naveo da je podnositeljki prijave,

⁸¹ Prema odredbi člana 208 Krivičnog zakonika (*Sl. glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019), krivično delo prevara čini onaj ko u nameri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini.

u prisustvu svedoka, pozajmio novac u iznosu od 300 evra i da je bio dogovoren sukcesivni povraćaj pozajmljenog novca, te da se predmetne uplate od 10.000 dinara i 12.600 dinara odnose na izmirenje dela duga. Istakao je da su dopisi koje je podnositeljka prijave slala Osnovnom sudu u N. i njemu „perfidna sredstva pokušaja da se izbegne vraćanje pozajmljenog novca”. U prilog rečenom istakao je činjenicu da podnositeljka prijave ne objašnjava gde je ranije radila, na kojim poslovima, ko joj je bio poslodavac i po kom osnovu ima potraživanje u iznosu od 149.000 dinara. Predložio je saslušanje svedoka pripravnika u njegovoj kancelariji, u čijem prisustvu je učinio pozajmicu podnositeljki prijave.

Disciplinski tužilac je podigao optužnicu 08. 08. 2017. godine zbog postojanja osnovane sumnje da je advokat nesavesno postupao i zloupotrebio poverenje klijenta kog zastupa tako što je prihvatio da zastupa klijentkinju i tražio uplate na ime sudskih taksi, a nije podneo tužbu u ime klijentkinje radi ostvarivanja njenog prava pred sudom. Obrazloženje optužnice veoma je oskudno. Najpre su citirani sadržina disciplinske prijave i izjašnjenja prijavljenog advokata, a potom je navedeno: „Navodi optuženog advokata iz odgovora na podnetu prijavu su neosnovani, a njegovo postupanje u konkretnom slučaju predstavlja težu povredu dužnosti advokata iz čl. 205 st. 2 tač. 1 i 28 Statuta Advokatske komore Niša u vezi sa čl. 2.1 i 25.1, 25.1.5 i 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata.⁸² Iz izloženog se utvrđuje da se u radnjama optuženog stiču sva bitna obeležja navedenih disciplinskih povreda, zbog čega se i podiže optužnica.” Disciplinski tužilac predložio je da se održi disciplinski pretres i da se optuženom izrekne disciplinska mera u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom AKS i Statutom AKN.

⁸² Teže povrede dužnosti advokata bile su utvrđene u članu 205, stav 2 ranije važećeg Statuta AKN (*Sl. list grada Niša*, br. 8/2012 i 99/2015) u 47 tačaka. Teža povreda dužnosti advokata iz tačke 1 navedene odredbe je nesavestan rad u advokaturi i iz tačke 20 zloupotreba poverenja stranke koju zastupa. Odredba člana 2.1 Kodeksa profesionalne etike advokata (*Sl. glasnik RS*, br. 27/2012) propisuje da je Kodeks skup pravila o profesionalno-etičkim dužnostima advokata, dok je odredbama članova 25.1 i 25.1.5 propisano da je advokat dužan da o raspolaganju novcem, hartijama od vrednosti i drugim imovinskim vrednostima koje mu je klijent poverio, a advokat prihvatio da mu budu povereni, vodi potpunu i detaljnu evidenciju, u koju klijent ima pravo uvida. Odredbom člana 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata propisano je da će advokat postupiti na način opisan u pravilu 25.1. Kodeksa i kada novac, hartije od vrednosti ili druge imovinske vrednosti od trećeg lica prima u ime, za račun i po ovlašćenju klijenta.

Optužnica je dostavljena prijavljenom advokatu na adresu advokatske kancelarije. Tokom postupka advokat nije angažovao branioca.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje proteklo je 13 dana, a do podizanja optužnice dana 08. 08. 2017. godine proteklo je 10 meseci i 18 dana.

4. Postupak pred Disciplinskim sudom

4.1. PRVOSTEPENI POSTUPAK

Prvo ročište za disciplinski pretres bilo je odloženo po zahtevu uredno pozvanog advokata zbog ranije zakazanog medicinskog pregleda. Na disciplinskom pretresu održanom 23. 11. 2017. godine i 26. 12. 2017. godine u prisustvu Disciplinskog tužioca, prijavljenog advokata i podnositeljke prijave, pročitana je optužnica, disciplinska prijava i izjašnjenje advokata na disciplinsku prijavu. Advokat je u svom izlaganju ponovio navode iz izjašnjenja i istakao da je s podnositeljkom prijave isključivo razgovarao o predmetu pred Privrednim sudom u Beogradu, u kojem je punomoćnik poverioca potraživanja A. A. – lica koje je prijatelj podnositeljke prijave. Objasnio je da je pozajmio novac podnositeljki prijave jer ga je to zamolio njegov klijent A. A. i predložio je njegovo saslušanje kao svedoka. Saslušana je podnositeljka prijave, koja je ostala pri navodima iz disciplinske prijave i objasnila da nikakve pozajmice nije primila od advokata, a da je A. A. njen prijatelj, po čijoj preporuci je i angažovala advokata, te je i ona predložila njegovo saslušanje kao svedoka. Saslušan je advokatski pripravnik na pripravničkom stažu u kancelariji advokata, koji je naveo da je bio prisutan u kancelariji kada je advokat pozajmio novac podnositeljki prijave. Izvršen je uvid u pisane dokaze priložene uz disciplinsku prijavu.

Na disciplinskom pretresu dana 26. 12. 2017. godine, nakon izvođenja dokaznih radnji, doneto je rešenje da se sledeće ročište zakazuje za 18. 01. 2018. godine radi saslušanja svedoka A. A. U spisu predmeta nema podataka o razlozima neodržavanja ročišta zakazanog za 18. 01. 2018. godine. Još dva ročišta (jedno zakazano za 16. 07. 2018. godine, a drugo 26. 10. 2018. godine), odložena su na zahtev advokata. U podnescima kojima je tražio odlaganje advokat je objasnio da navedenih dana ima zakazana ročišta u sudskim postupcima u kojima je punomoćnik stranke i priložio je preglede zakazanih ročišta iz elektronske evidencije suda za dan 16. 07. 2018. godine, odnosno za dan 26. 10. 2018. godine.

Na zapisniku s disciplinskog pretresa dana 30. 11. 2018. godine konstatovan je sastav veća Disciplinskog suda, doneto je rešenje da se održi disciplinski pretres, konstatovano je da je uvidom u spis predmeta utvrđeno da je nastupila zastarelost vođenja disciplinskog postupka, te je doneto rešenje da se disciplinski pretres neće držati i da će biti doneta odgovarajuća odluka.

Disciplinski pretres održan je na tri ročišta (23. 11. 2017. godine, 26. 12. 2017. godine i 30. 11. 2018. godine) i bio je četiri puta odložen (prvo zakazano ročište, 18. 01. 2018. godine, 16. 07. 2018. godine i 26. 10. 2018. godine). U tri od četiri slučaja odlaganja zakazanog disciplinskog pretresa razlozi odlaganja bile su obaveze advokata.

Rešenjem Disciplinskog suda AKN od 30. 11. 2018. godine odbijena je optužba da je advokat učinio teže povrede dužnosti advokata iz člana 205, stav 2, tačke 1 i 28 Statuta AKN u vezi s članovima 2.1 i 25.1, 25.1.5 i 25.2 Kodeksa profesionalne etike advokata, usled nastupanja zastarelosti vođenja disciplinskog postupka. U obrazloženju je istaknuto da je od podnošenja disciplinske prijave 26. 10. 2016. godine proteklo više od dve godine, te da je nastupila zastarelost vođenja disciplinskog postupka.

Nakon što je saslušana kao svedok na disciplinskom pretresu, podnositeljka prijave obraćala se AKN u više navrata zahtevom da bude obavještena o toku disciplinskog postupka. Nema podataka da li je na njene dopise odgovoreno.

O podnetoj disciplinskoj prijavi AKN obavestila je Osnovno javno tužilaštvo u N. zbog navoda o izvršenju krivičnog dela prevara iz člana 208 Krivičnog zakonika. U spisu predmeta nema podataka o postupanju Osnovnog javnog tužilaštva u N.

Od podnošenja optužnice dana 08. 08. 2017. godine do donošenja rešenja dana 30. 11. 2018. godine protekla je jedna godina, tri meseca i 22 dana, a od dana podnošenja disciplinske prijave dve godine, jedan mesec i četiri dana. U spisu predmeta nije dostupan podatak kada je rešenje izrađeno. Međutim, s obzirom na podatak da je rešenje dostavljeno advokatu dana 26. 12. 2018. godine, može se zaključiti da je od donošenja odluke do njene izrade i dostave proteklo manje od mesec dana.

4.2. DRUGOSTEPENI POSTUPAK

Podnositeljka prijave izjavila je žalbu protiv prvostepene presude 22. 01. 2019. godine. U žalbi je navedeno da nije nastupila

zastarelost vođenja disciplinskog postupka, s obzirom na to da je ona svojim dopisima AKN, kojima se interesovala za tok postupka, prekinula tok roka zastarelosti u skladu s članom 78, stav 3 Zakona o advokaturi.⁸³ Istaknuto je da, kada povreda ima obeležja krivičnog dela, zastarelost nastupa kada istekne vreme za zastarelost krivičnog gonjenja.

Advokatska komora Srbije dopisom je vratila spis predmeta, bez odluke, uz napomenu da se spisi vraćaju bez razmatranja jer nema žalbe ovlašćenog lica, s obzirom na to da podnositelj prijave nije stranka u disciplinskom postupku.

Od dostavljanja disciplinske prijave na izjašnjenje 08. 11. 2016. godine, kada se disciplinski postupak smatra pokrenutim, do pravnosnažnosti prvostepene odluke dana 11. 01. 2019. godine⁸⁴ protekle su dve godine i dva meseca.

KOMENTARI:

U ovom predmetu nastupila je zastarelost vođenja disciplinskog postupka zbog neefikasnosti Disciplinskog suda. Ročišta su odlagana na zahtev advokata, a indikativan je i veliki vremenski razmak između zakazanih ročišta – između poslednja dva zakazana ročišta, pre nastupanja zastarelosti vođenja krivičnog postupka, proteklo je čak tri meseca i 10 dana. Iako se to delimično može opravdati letnjim odmorom, navedeni period je neopravdano dug i upravo je zbog propusta Disciplinskog suda došlo do zastarelosti vođenja disciplinskog postupka. Poslednjem ročištu, zakazanom za 30. 11. 2018. godine, advokat takođe nije pristupio, niti je najavio svoje odsustvo, što baca senku i na opravdanost ranijih odsustva.

Iako je podnositeljka prijave tražila obaveštenja o toku disciplinskog postupka, njeni dopisi nisu imali karakter procesnih radnji, te nisu ni mogli da utiču na prekid roka zastarelosti. U ovom slučaju nije bilo moguće primeniti rok zastarelosti krivičnog gonjenja u disciplinskom postupku jer nije bilo odluke nadležnog javnog tužilaštva o pokretanju istrage ili podizanju optužnog akta. Rešenje o odbijanju optužbe dostavljeno je podnositeljki prijave, čime je obaveštena o ishodu disciplinskog postupka. Međutim, pouka o pravnom leku ne sadrži pouku o licima ovlašćenim za izjavljivanje žalbe. Nedovoljno informisana podnositeljka prijave izjavila je žalbu protiv odluke o odbijanju,

⁸³ Odredbe člana 78, stavovi 3 i 5 Zakona o advokaturi propisuju da se zastarelost prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi vođenja disciplinskog postupka i da sa svakim prekidom zastarevanje počinje ponovo da teče.

⁸⁴ Prvostepena odluka dostavljena je advokatu 26. 12. 2018. godine, otkad teče rok od 15 dana za žalbu. Imajući u vidu navedeno, poslednji dan roka za izjavljivanje žalbe bio je 10. 01. 2019. godine, a pravnosnažnost prvostepene odluke nastupila je 11. 01. 2019. godine.

optužbe, koja je dostavljena nadležnom organu AKS. Spis predmeta vraćen je AKN, uz konstataciju da žalba nije razmatrana jer je podneta od strane neovlašćenog lica. Nema, međutim, podataka da je podnositeljka prijave obavještena o razlogu neodlučivanja drugostepenog suda o njenoj žalbi.

U vezi s tim, ukazujemo na potrebu preispitivanja pravila kojim su na izjavljivanje žalbe protiv odluke Disciplinskog suda ovlašćeni samo Disciplinski tužilac i okrivljeni, čime je isključena mogućnost da žalbu izjavi podnositeljka disciplinske prijave. Treba imati u vidu da je pravo na izjavljivanje žalbe priznato oštećenima u krivičnom postupku (član 433, stav 1 Zakonika o krivičnom postupku), čime im je omogućeno da izdejtstvuju preispitivanje prvostepene odluke. Čini se da ne postoje razlozi zbog kojih je licu koje je podnelo disciplinsku prijavu uskraćeno pravo na izjavljivanje žalbe.

Slučaj br. 4

1. Podnositelj prijave i prijavljeni

Podnosioci prijave su fizička lica – jedno lice ženskog pola i jedno lice muškog pola. Prijavljeni je advokat u uzrasnoj grupi od 57 do 65 godina, protiv koga je ranije jeste vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz disciplinske prijave, prijavljeni advokat je zastupao podnosiocima prijave kao oštećene u krivičnom predmetu povodom stradanja supruga/oca podnositelja prijave. Nakon toga su ovlastili advokata da pokrene postupak za naknadu štete. Međutim, prijavljeni advokat je preuzeo punomoćja i od tada im nije dao nikakve informacije o predmetu. Više puta su se obraćali advokatu usmeno i pismeno, moleći ga da im kaže da li je podneta tužba. Proverom u sudu dobili su informaciju da tužba nije podneta. Tražili su da AKN obavješti advokata da ih obavesti o tome da li je postupak pokrenut, a ako nije, da ga obavješti da im dostavi predmet i spise kako bi podnosioci prijave mogli da se obrate drugom advokatu.

U prijavi nije naveden datum izvršenja disciplinskog dela niti su podnosioci pravno kvalifikovali povredu.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je AKN 04. 08. 2016. godine. Uz prijavu nisu podneti dokazi. Prijavljeni advokat je primio disciplinsku prijavu na izjašnjenje 05. 09. 2016. godine, ali se nije izjasnio na navode iz disciplinske prijave.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od strane podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, podigao optužnicu 21. 11. 2017. godine. Disciplinski tužilac je kvalifikovao delo kao lakšu povredu dužnosti advokata iz člana 24.3.5 i člana 24.3.7. Kodeksa profesionalne etike advokata, navodeći da advokat nije blagovremeno obaveštavao svoje klijente o svim bitnim promenama u predmetu, niti je klijentima na njihov zahtev predao svu dokumentaciju koju je dobio od njih. Predložio je da se optuženom izrekne disciplinska mera u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom AKS i Statutom AKN.

Optužnica je dostavljena prijavljenom advokatu, koji tokom postupka nije imao branioca.

Od podnošenja disciplinske prijave 04. 08. 2016. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje 05. 09. 2016. godine proteklo je mesec dana, a do podizanja optužnice dana 21. 11. 2017. godine proteklo je godinu dana i skoro četiri meseca.

4. Postupak pred Disciplinskim sudom

Disciplinski pretres zakazan za 26. 12. 2017. godine odložen je zato što je advokat bio službeno sprečen jer je prisustvovao sednici veća u P, a pripravnik je javio da će advokat dostaviti dokaz.

Disciplinski pretres je održan 26. 10. 2018. godine. U toku disciplinskog pretresa izvršen je uvid u spise predmeta i utvrđeno je da je nastupila zastarelost vođenja disciplinskog postupka. Presudom disciplinskog veća optužba je odbijena zbog nastupanja apsolutne zastarelosti vođenja disciplinskog postupka. Nije odlučeno o troškovima postupka. Na presudu nije izjavljena žalba.

Od podizanja optužnice do donošenja presude proteklo je skoro godinu dana, a računajući od dana podnošenja disciplinske prijave, protekle su dve godine i dva meseca.

KOMENTARI:

Sadržina prijave potvrđuje da građani nisu dovoljno informisani o cilju disciplinskog postupka, u kome su prepoznali instrument za ostvarivanje svoje opravdane potrebe da budu informisani i steknu mogućnost da preuzmu svoje spise i isprave koje su predali advokatu prilikom izdavanja punomoćja. To ne iznenađuje, imajući u vidu da informacije o standardima rada i disciplinskoj odgovornosti advokata nisu šire dostupne. Sajтови advokatskih komora uglavnom ne sadrže objašnjenja namenjena klijentima i potencijalnim klijentima, već su informacije prevashodno namenjene obaveštavanju samih

advokata i u funkciji su povećanja transparentnosti rada organa komore. Iako advokatske komore objavljuju na svojim sajtovima relevantne pravne akte, nedostaju odgovarajuća stručna pojašnjenja pisana jezikom koji je razumljiv i laičkoj javnosti, koja bi doprinela da klijenti budu informisani o mogućnosti podnošenja prijave, njenoj sadržini, dokazivanju, rokovima zastarelosti i dr. Takođe, nedostaje i odgovarajući obrazac disciplinske prijave, koji bi bio svojevrsni vodič potencijalnim podnosiocima, što bi svakako ohrabrilo građane da prijavljuju nepravilnosti u radu advokata.

Ovaj predmet je eklatantan primer neažurnosti Disciplinskog suda, koja je u konkretnom slučaju imala dalekosežne posledice – dovela je do zastarevanje vođenja disciplinskog postupka. Disciplinski sud je zakazao disciplinski pre-tres po proteku skoro godinu dana od podizanja optužnice, a odložio ga je bez postojanja dokaza da je advokat objektivno sprečen da prisustvuje. Treba imati u vidu da je protiv optuženog advokata i ranije bila podneta disciplinska prijava, iako nije bila podignuta optužnica, što je trebalo da bude dodatni razlog za ažurno delovanje kako bi se sprečilo nastupanje zastarelosti. Takav pristup u radu na predmetu, u kome su relevantne činjenice relativno lako mogle biti utvrđene, svakako ne doprinosi jačanju poverenja građana u advokaturu.

Slučaj br. 5

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je osoba ženskog pola, a prijavljeno lice je advokat u uzrasnoj grupi od 57 do 65 godina. Protiv advokata su ranije podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnositeljka disciplinske prijave 2009. godine ovlastila je advokata da pokrene izvršni postupak radi naplate novčanog potraživanja na osnovu izvršne sudske presude. Izvršni postupak trajao je više godina, pa je podnositeljka prijave ovlastila advokata da je zastupa u parnici zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku u 2015. godini. Nakon što je isplatio podnositeljki prijave dosuđenu pravičnu naknadu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku u novembru 2016. godine, advokat je prestao da se odaziva na pozive podnositeljke prijave u vezi s tokom izvršnog postupka. Dana 07. 04. 2018. godine advokat je odbio telefonski poziv podnositeljke prijave i poslao joj poruku da mu „više ne do- sađuje jer osoba koja [mu] neprestano preti policijom ne zaslužuje da sa njom kontaktira”.

Klijentkinja je podnela prijavu protiv advokata, navodeći da je svojim ponašanjem, neodazivanjem na pozive i slanjem poruka neprijatne sadržine, grubo prekršio Kodeks profesionalne etike advokata. Istakla je da je njen predmet s punomoćjem „zadržan” kod advokata već dve godine i da ne zna kako da otkáže punomoćje, a da ne pretrpi kakve štetne posledice zbog advokato-
vog (ne)postupanja u predmetu.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je AKS 18. 04. 2018. godine, koja je prijavu prosledila AKN 19. 04. 2018. godine. Uz prijavu nisu bili priloženi ni predloženi dokazi.

Advokat je naveo u izjašnjenju da je podnositeljka prijave njegov klijent godinama unazad i da je zastupa u postupcima pred sudom, ali da on ne može da utiče na rokove i na donošenje odluka od strane pravosudnih organa. Objasnio je da je podnositeljka prijave otežala njihovu komunikaciju svojim ponašanjem i da jeste poslao podnositeljki prijave poruku sadržine koja je navedena u disciplinskoj prijavi. Istakao je da nije naplatio troškove zastupanja u izvršnom postupku, kao ni troškove za sastav ustavne žalbe koju je napisao kao punomoćnik podnositeljke prijave. Nije predložio nikakve dokaze.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnositeljke prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je 25. 04. 2019. godine odbacio disciplinsku prijavu. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, nakon parafraziranja navoda iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokata, istaknuto je da nema osnovane sumnje da je advokat učinio povredu dužnosti i prava advokata ili svojim radnjama naneo štetu podnositeljki prijave. Navedeno je da se iz priloženih dokaza može zaključiti da je advokat u svemu postupao u skladu sa zakonom i ovlašćenjima iz punomoćja.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnositeljka prijave izjavila je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 20. 05. 2019. godine. U prigovoru je istaknuto da je advokat pogrešno „prikazao” činjenično stanje jer joj nije pružio dokaze da je podneo predlog za izvršenje, kao ni dokaze da je izjavio ustavnu žalbu, te nije mogla da plati usluge za koje nije znala da li su izvršene.

Odlučujući o prigovoru, Disciplinski tužilac AKS doneo je rešenje 10. 06. 2019. godine kojim je odbio prigovor kao neosnovan i potvrdio prvostepeno rešenje o odbačaju disciplinske prijave.

U navedenom predmetu nije bilo moguće utvrditi datum pokretanja disciplinskog postupka jer je nedostajao podatak o dostavljanju disciplinske prijave advokatu na izjašnjenje, kada se, saglasno s članom 173, stav 3 Statuta AKN, postupak smatra pokrenutim. Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je godinu i šest dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora protekla je godina, jedan mesec i 22 dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu nesporno je da je advokat poslao klijentkinji poruku da mu „više ne dosađuje jer osoba koja [mu] neprestano preti policijom ne zasluđuje da sa njom kontaktira”. Ovakvo ophođenje advokata svakako nije prihvatljivo jer je suprotno dužnosti advokata da se prema klijentima ophodi pristojno i odgovorno (odredba 24.3.1 Kodeksa profesionalne etike advokata).

Disciplinski tužilac, međutim, nije našao da se radi o lakšoj povredi Kodeksa advokatske etike. S druge strane, ostalo je narazjašnjeno da li je podnositeljka informisana o podnošenju predloga za izvršenje i ustavne žalbe, što su bile odlučne činjenice od kojih je zavisilo utvrđivanje eventualne povrede dužnosti advokata da blagovremeno obaveštava klijenta o svim bitnim promenama u predmetu (odredba 24.3.5 Kodeksa profesionalne etike advokata).

Iz činjenica navedenih u ovom predmetu očigledno je da je narušen odnos poverenja između advokata i klijentkinje, što je opravdan razlog za otkazivanje punomoćja, pa je nejasno koji su razlozi motivisali advokata da ne otkáže punomoćje.

S obzirom na to da je Disciplinski tužilac AKN doneo odluku isključivo na osnovu navoda iz disciplinske prijave i izjašnjenja advokata, trajanje disciplinskog postupka duže od godinu dana nije opravdano težinom i složenošću predmeta. Kada je reč o postupku Disciplinskog tužioca AKS po prigovoru podnositeljke prijave, on je okončan u roku kraćem od mesec dana, tako da je njegov a ažurnost u ovom predmetu zadovoljavajuća.

Slučaj br. 6

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokat koji pripada uzrasnoj grupi od 57 do 65 godina. Protiv advokata je ranije vođen disciplinski postupak, ali optužnica nije podignuta.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave navodi da je prijavljeni advokat javno, pred drugim advokatima, na Viber grupi „Zajednica AK Niš”, koja

ima gotovo 220 advokata, bez ikakvog razloga izneo uvrede na račun podnosioca prijave: „Ti antinacionalisto”, „Jesi baš toliko ružan”, „Baš si večeras našao da se praviš pametan...”, „[...] Ne se*i [...] go*naru”, „[...] nego ću da te trpim da se*eš i praviš se pametan”, „[...] rodoljube se*onjo kulturni...”.

Kao datum izvršenja disciplinskog dela u prijavi je naveden 22. 06. 2018. godine. Nije navedena pravna kvalifikacija povrede.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 27. 07. 2018. godine, a uz prijavu je podneta kopija prepiske s Viber grupe.

Advokat je naveo u izjašnjenju da je prijava podneta od strane neovlašćenog lica, te da nije javno vređao kolegu, i pitao je da li ima pravo da angažuje branioca u disciplinskom postupku. Naveo je da mu je nepoznat podnosilac prijave, ali da je na Viber grupi „na njegove uvrede odgovorio istom merom”, te da je, „uplašen za svoju egzistenciju, izašao [...] iz Viber grupe”.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od strane podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, podigao optužnicu dana 21. 12. 2018. godine. Delo je kvalifikovano kao nedolično ponašanje prema drugom advokatu – član 205, tačka 15 i član 205, tačka 45 – teža povreda Kodeksa profesionalne etike advokata. Prema stavu Disciplinskog tužioca, ne može se prihvatiti navod prijavljenog advokata da nije javno vređao podnosioca prijave, a uvidom u poruke preuzete s društvene mreže Viber utvrđeno da je prijavljeni advokat javno vređao podnosioca prijave pred drugim advokatima. Grupa je u tom trenutku imala 215 učesnika.

Disciplinski tužilac se nije izjasnio o meri koju treba doneti, već je predložio izricanje disciplinske mere u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom AKS i Statutom AKN.

Optužnica je dostavljena advokatu, koji u prvostepenom postupku nije imao branioca, a u drugostepenom postupku angažovao je branioca, koji nije prisustvovao disciplinskom pretresu.

Od podnošenja disciplinske prijave do podizanja optužnice proteklo je skoro pet meseci.

4. Postupak pred Disciplinskim sudom

4.1. PRVOSTEPENI POSTUPAK

Disciplinski pretres jednom je odložen na zahtev prijavljenog advokata, koji je poslao obaveštenje Disciplinskom sudu da koristi

odmor za renoviranje stana u Beogradu, pa, ukoliko bude u mogućnosti „da uzme opravdanje od molera i keramičara, isto će naknadno da dostavi“. Na glavnom pretresu održanom dana 27. 02. 2019. godine pročitani su disciplinska prijava i izjašnjenje advokata i izvršen je uvid u prepisku s Viber grupe.

Presudom Disciplinskog suda AKN donetom 27. 02. 2019. godine optuženi je oglašen krivim. Pravna kvalifikacija iz presude je sledeća: član 205, tačka 15 – nedolično ponašanje prema drugom advokatu; član 205, tačka 45 – teža povreda Kodeksa profesionalne etike advokata, Statuta AKN; član 15, stav 4 – advokat je dužan da u profesionalnom radu i privatnom životu koji je dostupan javnosti čuva ugled advokature; član 75, stavovi 1, 2 i 3 Zakona o advokaturi; član 31.1.1 Kodeksa profesionalne etike advokata – advokat treba da se ophodi prema kolegi učtivo, bez omalovažavanja, ogovaranja, vređanja ili drugog napada na ličnost.

U presudi je navedeno da je optuženi postupao s direktnim umišljajem i bio je svestan da njegovo postupanje predstavlja nedolično ponašanje i da su inkriminisane poruke mogle biti pokazane trećim licima i naštetiti ugledu advokature i ugledu podnosioca prijave. Izrečena je novčana kazna u visini od 180.000 dinara. Olakšavajuća okolnost koju je disciplinsko veće uzelo u obzir prilikom odmeravanja disciplinske mere jeste da optuženi nije bio disciplinski kažnjavan i da se protiv njega ne vodi drugi disciplinski postupak. Kao otežavajuću okolnost, sud je cenio pokušaj optuženog da izbegne odgovornost.

Od podnošenja prijave do donošenja prvostepene presude proteklo je sedam meseci.

4.2. DRUGOSTEPENI POSTUPAK

Na prvostepenu presudu branilac okrivljenog izjavio je žalbu 09. 04. 2019. godine u kojoj su navedeni sledeći razlozi: donošenje presude u odsustvu iako je traženo odlaganje usled službene sprečenosti; izrečena drakonska kazna koja nije adekvatna povređenom dobru; nije bilo javnog vređanja jer je grupa zatvorenog tipa; podnosilac prijava za žalioca predstavlja NN lice. U žalbi je navedeno i sledeće: „Ukoliko drugostepeni sud ukine ožalbenu presudu, podnosim zahtev za izuzeće Disciplinskog suda AK Niša i insistiram na delegiranju Disciplinskom sudu AK Srbije, AK Beograda iz razloga što izražavam opravdanu sumnju u objektivnost i pristrasnost AK Niša, s obzirom da je podnosilac prijave sin zaposlene

u AK Niša, pa s pravom sumnjam u objektivnost navedenog disciplinskog suda.”

Drugostepenom presudom donetom dana 29. 06. 2019. godine potvrđena je prvostepena presuda, što je obrazloženo sledećim argumentima: Disciplinski sud je pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primenio materijalno pravo, bez učinjenih bitnih povreda postupka, te je žalba neosnovana. Molba za odlaganje pretresa nije mogla biti usvojena jer nije dostavljen nikakav dokaz o sprečenosti advokata da pristupi pretresu. Drugostepeni sud je prihvatio stanovište prvostepenog suda da je okrivljeni znao o kome se radi, da je u pitanju kolega i da je, bez obzira na to, izneo uvredljive reči.

Drugostepena odluka dostavljena je okrivljenom i braniocu 26. 07. 2019. godine. Od podnošenja žalbe dana 09. 04. 2019. godine do donošenja drugostepene presude dana 29. 06. 2019. proteklo je skoro tri meseca.

Iznos troškova disciplinskog postupka je 5.000 dinara za prvostepeni postupak i 48.000 dinara za drugostepeni postupak.

KOMENTARI:

Ovaj predmet potvrđuje da je pravilna primena pravila o disciplinskom postupku preduslov za efikasno sprovođenje postupka. Za razliku od drugih slučajeva u kojima su usvajani zahtevi okrivljenih advokata za odlaganje pretresa, iako nisu potkrepljeni dokazima o postojanju opravdanih razloga, u ovom predmetu sud takav zahtev nije usvojio, već je pretres održan u odsustvu uredno pozvanog advokata, kako je to propisano članom 175 Statuta AKN.

Disciplinski sud je konstatovao da je učinjeni disciplinski prekršaj izvršen direktnim umišljajem, te da je advokat „bio [...] svestan da njegovo postupanje predstavlja nedolično ponašanje, da su inkriminisane poruke mogle biti pokazane trećim licima i naštetiti ugledu advokature i ugledu podnosioca prijave”. U vezi s tim, treba ukazati da Zakonom o advokaturi i autonomnim aktima AKS i AKN nisu propisana pravila u pogledu vinosti (krivice), pa je nejasno na osnovu kojih pravila je Disciplinski sud utvrdio stepen krivice, imajući u vidu da član 232 Statuta AKS propisuje shodnu primenu odredaba Zakonika o krivičnom postupku na sve ono što nije uređeno Zakonom o advokaturi i Statutom AKS, ali ne i materijalnopravnih odredaba Krivičnog zakonika kojima su regulisani direktni i eventualni umišljaj i svesni i nesvesni nehat.

U ovom predmetu podnosilac disciplinske prijave obratio se AKN i zatražio da bude obavešten da li se prijavljeni advokat izjasnio na podnetu prijavi i, ako jeste, da mu se dostavi kopija izjašnjenja. Može se pretpostaviti da je

podnosilac ovu informaciju tražio u cilju podnošenja privatne tužbe protiv prijavljenog advokata, koju je, prema podacima iz spisa predmeta, podneo 20. 09. 2018. godine. Međutim, generalno, podnosioci disciplinskih prijava koji su neposredne žrtve povreda dužnosti advokata nisu dovoljno informisani o toku disciplinskog postupka i radnjama koje se u njemu preduzimaju, što je rezultat manjkavosti regulative u pogledu njihovog položaja u disciplinskom postupku i neuvažavanja njihovih interesa da budu potpuno i blagovremeno obavješteni o svim aspektima postupka. Zbog toga bi trebalo inicirati odgovarajuće izmene propisa kako bi se unapredio položaj podnosilaca disciplinskih prijava u disciplinskom postupku.

U ovom predmetu postupak je bio relativno efikasan: od podnošenja disciplinske prijave do konačnog presuđenja proteklo je 11 meseci, što je u skladu sa standardima suđenja u razumnom roku, imajući u vidu da je vođen drugostepeni postupak.

Slučaj br. 7

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je Gradsko pravobranilaštvo grada V.⁸⁵ Prijavljeno lice je advokat koji ima između 33 i 40 godina, protiv koga ranije nisu podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema podacima iz spisa predmeta, advokat je, kao punomoćnik tužilaca, podneo više tužbi radi naknade štete zbog poplava na poljoprivrednim zemljištima tužilaca na teritoriji grada V., do kojih je došlo usled neočišćenog odvodnog kanala, a za čije je održavanje, prema navodima iz tužbi, po zakonu nadležan grad V.

Gradsko pravobranilaštvo je 25. 12. 2018. godine podnelo AKN podnesak naslovljen kao „obaveštenje”, navodeći da je protiv advokata podneta krivična prijava Osnovnom javnom tužilaštvu u V. jer je podneo tužbu protiv grada V. u ime A. A. po punomoćju potpisanom dana 30. 05. 2018. godine, pri čemu je A. A. preminuo 10. 06. 2005. godine. Objašnjeno je da je punomoćje dostavljeno podnosiocu 12. 12. 2018. godine na glavnoj raspravi održanoj u parničnom postupku po tužbi A. A.

⁸⁵ Pravobranilaštvo je organ koji obavlja poslove pravne zaštite imovinskih prava i interesa Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave. Gradsko pravobranilaštvo pruža pravnu zaštitu imovinskih prava i interesa grada i organa koji se finansiraju iz gradskog budžeta pred sudovima i drugim državnim organima. Videti članove 2 i 51 Zakona o pravobranilaštvu (*Sl. glasnik RS*, br. 55/2014).

Uz podnesak naslovljen kao „obaveštenje”, priložena su, kao dokazi, sledeća pismena u fotokopiji: tužba tužioca A. A. od 01. 06. 2018. godine s punomoćjem advokatu od 30. 05. 2018. godine; rešenje o nasleđivanju iza smrti pokojnog A. A. od 27. 06. 2005. godine u kojem je navedeno da je A. A. preminuo 10. 06. 2005. godine; i krivična prijava koju je Gradsko pravobranilaštvo grada V. podnelo protiv advokata Osnovnom javnom tužilaštvu u V. od 20. 12. 2018. godine.

3. Prethodni postupak

Disciplinski tužilac je primljeni podnesak tretirao kao disciplinsku prijavu i dostavio ga je prijavljenom advokatu na izjašnjenje dana 03. 01. 2019. godine. Advokat je istakao u izjašnjenju da podneto pismeno ne predstavlja disciplinsku prijavu. Naveo je da je dobio preko 300 potpisanih punomoćja od vlasnika poljoprivrednih zemljišta u poplavljenom području radi pokretanja parničnog postupka za naknadu štete, između ostalog i punomoćje od A. A., uz koje je bio priložen u fotokopiji posedovni list za konkretnu parcelu. Naveo je da nije znao i da nije mogao znati da je A. A. preminuo, što potvrđuje činjenica da je u parničnom postupku za naknadu štete predložio njegovo saslušanje na glavnoj raspravi. Objasnio je da ga je tek nakon podnošenja tužbe sin A. A. obavestio da je njegov otac preminuo, te je izvršio subjektivno preinačenje tužbe, koja u vreme podnošenja „obaveštenja” još uvek nije bila dostavljena tuženom gradu V. na odgovor. Predložio je saslušanje sina A. A. koji mu je dao punomoćje.

Disciplinski tužilac nije tražio dodatna izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, ali je zatražio obaveštenje od Osnovnog javnog tužilaštva u V. o postupanju po krivičnoj prijavi protiv advokata. Dopis iz Osnovnog javnog tužilaštva u V. dostavljen je AKN dana 19. 06. 2019. godine. Dan pre toga, rešenjem Disciplinskog tužioca od 18. 06. 2019. godine, odbačena je disciplinska prijava. U obrazloženju je navedeno da nema osnovane sumnje da je advokat učinio povredu dužnosti i prava advokata ili svojim radnjama naneo štetu podnosiocu prijave. Navedeno je da podnosilac prijave nije dokazao da je nastupila šteta po njega i u čemu se šteta ogleda, a s obzirom na činjenicu da je do subjektivnog preinačenja tužbe došlo pre upuštanja u parnicu podnosioca disciplinske prijave kao tuženog u parnici.

Podnosilac prijave izjavio je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave 08. 07. 2019. godine, ukazujući na to da je rešenje doneto na osnovu pogrešne ocene dokaza, jer nije bilo obaveštenja od nadležnog javnog

tužilaštva, nije izvršeno grafološko veštačenje potpisa na punomoćju, nije izvršen uvid u spis parničnog predmeta po tužbi tužioca A. A., odnosno sina A. A., niti je uzeto u obzir da je u parničnom postupku izveden dokaz veštačenjem radi procene tržišne vrednosti zemljišta, te da je u nalazu i mišljenju veštaka finansijske struke konstatovano da je veštačenje vršeno na zahtev vlasnika poljoprivrednog zemljišta A. A.

Disciplinski tužilac AKS ocenio je prigovor neosnovanim, te je 30. 09. 2019. godine doneo rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacivanju disciplinske prijave.

Disciplinski postupak je trajao osam meseci i 27 dana. Od podnošenja disciplinske prijave 25. 12. 2018. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je pet meseci i 29 dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je devet meseci i pet dana.

KOMENTARI:

U skladu s jednom od pravničkih maksima – *falsa demonstratio non nocet* – primljeno pismo gradskog pravobranioca, naslovljeno kao „obaveštenje”, Disciplinski tužilac AKN pravilno je tretirao kao disciplinsku prijavu.

U ovom slučaju, zbog postupanja advokata podneta je i krivična prijava. Zanimljivo je, međutim, da je Disciplinski tužilac od nadležnog javnog tužilaštva zatražio obaveštenje o postupanju po podnetoj krivičnoj prijavi, ali je odluku o odbacivanju disciplinske prijave doneo pre nego što je dobio traženo obaveštenje. U vezi s tim, ukazujemo postojanje potrebe za sveobuhvatnim uređivanjem načina postupanja disciplinskih organa u slučaju konkurencije krivičnog i disciplinskog postupka koji se vode povodom istog događaja/ponašanja advokata, imajući u vidu njihov predmet i moguće ishode ovih postupaka, uključujući i propisivanje pravila o toku rokova zastarelosti.

Ovaj slučaj ilustruje do kakvih problema može doći usled neusklađenosti faktičkog i pravnog stanja u pogledu prava na nepokretnostima. U konkretnom slučaju može se pretpostaviti da je u vreme prilikom davanja punomoćja 2018. godine u posedovnom listu kao nosilac prava svojine nad poljoprivrednim zemljištem i dalje bio upisan A. A., koji je umro još 2005. godine, odnosno da nije bila izvršena promena upisa nosioca prava, iako je postojalo pravnosnažno rešenje o nasleđivanju, te da je iz tog razloga klijent (tužilac) u punomoćju koje je potpisao naveo ime svog oca, a ne svoje ime. S druge strane, advokat navodi da mu nije bila poznata činjenica da je A. A. umro, što, kako je naveo, potvrđuje i činjenica da je u tužbi predložio saslušanje A. A. kao svedoka u parnici za naknadu štete, te da je po saznanju za smrt A. A. „preinačio tužbu u subjektivnom smislu”. U vezi s tim, postavlja se pitanje kako je moguće da advokatu nije poznat identitet lica s kojim je 2018. godine sklopio ugovor o punomoćstvu, s obzirom na to da se radi o ugovoru *intuitu personae*.

Advokat opravdava propust činjenicom da je „dobio preko 300 potpisanih punomoćja od vlasnika poljoprivrednih zemljišta u poplavljenom području radi pokretanja parničnog postupka za naknadu štete”. Očigledno je da se ovde radi o tzv. masovnim tužbama, pa se postavlja pitanje načina na koji je advokat uspeo da „(pri)dobije” tako veliki broj klijenata. Disciplinski tužilac je bio ovlašćen (i dužan) da istraži ove okolnosti i da ispita po službenoj dužnosti da li je u konkretnom slučaju došlo do kršenja standarda profesionalne etike advokata o načinu sticanja klijenata,⁸⁶ što nije učinio.⁸⁷ Time je propuštena prilika da se adekvatno reaguje na ponašanje i pojavu koja duboko narušava ugled advokature u javnosti.

U obrazloženju odluke o odbacivanju prijave navedeno je da „ne postoji osnovana sumnja da je advokat povredu dužnosti i prava advokata ili svojim radnjama naneo štetu podnosiocu prijave”, te da „podnosilac prijave nije dokazao da je nastupila šteta po njega i u čemu se šteta ogleda, a s obzirom na činjenicu da je do subjektivnog preinačenja tužbe došlo pre upuštanja u parnicu podnosioca disciplinske prijave kao tuženog u parnici”.

U vezi sa stavovima Disciplinskog tužioca treba ukazati na činjenicu da su u predmetu ostale potpuno nerazjašnjene okolnosti vezane za promenu u личности tužioca, koja se u izjašnjenju advokata i odluci Disciplinskog tužioca pogrešno naziva „subjektivnim preinačenjem tužbe”. Naime, u konkretnom slučaju se ne radi o subjektivnom preinačenju tužbe jer do njega dolazi kada tužilac umesto prvobitnog tužioca tuži drugo lice, odnosno kada proširi tužbu na novog tuženog.⁸⁸ Advokat je u toku parnice kao tužioca označio pravnog sledbenika prvobitnog tužioca i na samom ročištu podneo punomoćje pravnog sledbenika. S druge strane, u odluci o odbacivanju prijave

⁸⁶ Kod masovnih tužbi i parnica jedan od osnovnih etičkih problema jeste način pridobijanja klijenata, za koji se nedopustivo često može neformalno čuti da je suprotan načelima Kodeksa profesionalne etike advokata (Kodeks) o nedopuštenom sticanju klijenta. Izigravanje Kodeksa najčešće se vezuje za: nuđenje advokatskih usluga, dostavljanje blanko punomoćja, reklamiranje, angažovanje posrednika, obećavanje ishoda, angažovanje i/ili predlaganje veštaka čije je stanovište u pogledu spornog pitanja unapred poznato. Kako je kroz analizu konkretnih predmeta ili intervju moguće dobiti odgovore na samo pojedina etička pitanja, istraživanje će biti ograničeno na njih. Šire: Stanković, N. „Fenomen masovnih tužbi”, Koalicija Pravosudna baza jug, 2021, str. 8–9.

⁸⁷ Prema nalazima istraživanja, u periodu od 01. 01. 2013. godine do 31. 12. 2019. godine AKN podnete su ukupno četiri disciplinske prijave koje su se odnosile na rad advokata, a u vezi su s postupanjem u predmetima koji su se vodili pred sudovima u Republici Srbiji protiv Nacionalne službe za zapošljavanje zbog nezakonitog obračuna naknada za slučaj nezaposlenosti. Dve disciplinske prijave podnete su anonimno, dok je za preostale dve podnosilac bio označen. Sve četiri disciplinske prijave Disciplinski tužilac je odbacio i sva rešenja o odbacivanju postala su pravnosnažna. Stanković, N. op. cit. str. 20.

⁸⁸ Član 201 i član 205 Zakona o parničnom postupku (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2011, 49/2013 – odluka US, 74/2013 – odluka US, 55/2014, 87/2018 i 18/2020).

Disciplinski tužilac je naveo da podnositelj prijave nije dokazao da je nastupila šteta po njega i u čemu se šteta ogleda, iz čega bi se moglo zaključiti da je nastupanje štete po podnosioca disciplinske prijave uslov za postojanje disciplinske povrede, odnosno disciplinske odgovornosti. Posebno zabrinjava stav Disciplinskog tužioca da je podnositelj prijave bio dužan da dokaže štetu koju je pretrpeo, što je potpuno neprihvatljivo i nema podlogu u propisima o disciplinskoj odgovornosti.

Kada je reč o dužini trajanja postupka, može se zaključiti da je Disciplinski tužilac AKN postupao efikasno.

Slučaj br. 8

1. Podnositelj prijave i prijavljeni

Podnositelj prijave je fizičko lice, osoba ženskog pola, a prijavljeno lice je advokat u starosnoj grupi 49–56 godina. Protiv advokata je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnositeljka prijave u prijavi od 20. 02. 2018. godine tvrdi da joj pretila smrtna opasnost od prijavljenog advokata, koji je „nemilosrdan da bi sebi obezbedio posao”. Navodi da je advokat na ročištu 20. 02. 2018. godine bahato i bezobrazno verbalno nasrnuo na lik podnositeljke prijave rečima „Ajde ćuti tamo”. Traži da se prijavljeni advokat novčano kazni za „[i]zazivanje opšte sigurnosti iz čl. 138 KZ RS” i „udalji iz AK”.

U dopuni prijave od 19. 04. 2018. godine podnositeljka navodi da prijavljeni advokat nastavlja s torturama i pritiscima, te da ga je prijavila i policiji, navodeći: „Radi se o izuzetno opasnom čoveku [...]. Koristi se metodom zastrašivanja da bi sebi obezbedio prihod.”

Kao datum izvršenja disciplinskog dela u prijavi je naveden 20. 02. 2018. godine.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 20. 02. 2018. godine, a dopuna prijave 19. 04. 2018. godine. Uz prijavu nisu podneti dokazi.

Prijavljeni advokat primio je disciplinsku prijavu 26. 02. 2018. godine. U izjašnjenju je naveo da su navodi podnositeljke prijave netačni i neosnovani, da ona svakodnevno prijavljuje

njega, njegovu stranku, sudije i veštake. Smatra da je apsurdno izjašnjavati se na navode podnositeljke da joj preti „smrtna opasnost“. Predložio je da se prijava odbaci.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih objašnjenja od podnositeljke prijave ili prijavljenog advokata, odbacio disciplinsku prijavu dana 29. 10. 2018. godine i kao razloge naveo da podnositeljka prijave nije oštećena, da prijavljeni advokat nije zastupao podnositeljku, kao i da je prijava neosnovana.

Podnositeljka prijave je podnela prigovor na rešenje o odbacivanju prijave dana 03. 12. 2018. godine, a kao razloge je navela da nije saslušana, kao ni advokatkinja koja je svedokinja s ročišta 20. 02. 2018. godine, te da nije izvršen uvid u spise predmeta – zapisnik s ročišta 20. 02. 2018. godine.

Prigovor podnositeljke je odbijen 06. 12. 2018. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu proteklo je šest dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave osam meseci i devet dana. Od dana podnošenja prigovora na rešenje o odbacivanju prijave do dana donošenja odluke po prigovoru protekla su samo tri dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu povreda na koju ukazuje podnositeljka disciplinske prijave tiče se navodnog neprimerenog ponašanja advokata na ročištu na kome je zastupao suprotnu stranku. U vezi s tim, ukazujemo na potrebu adekvatnog reagovanja suda u slučajevima narušavanja reda na glavnoj raspravi od strane advokata, što podrazumeva mogućnost da mu sud izrekne novčanu kaznu i/ili ga udalji iz sudnice, o čemu je dužan da obavesti advokatsku komoru. Praksa, međutim, pokazuje da sudovi relativno retko koriste ova zakonska ovlašćenja. S druge strane, iako su ovlašćeni na podnošenje disciplinskih prijava protiv advokata, sudovi tu mogućnost po pravilu ne koriste. U analiziranom uzorku bila je samo jedna prijava koju je podneo sud.

U disciplinskom predmetu ostalo je nejasno da li je i kada prijavljenom advokatu dostavljena dopuna disciplinske prijave od 19. 04. 2018. godine, niti ima izjašnjenja advokata o navodima iz dopune disciplinske prijave.

Postupak od podnošenja disciplinske prijave do dana donošenja odluke po prigovoru trajao je skoro 10 meseci, što ukazuje na postojanje mogućnosti za efikasnijim sprovođenjem disciplinskog postupka, koji je u konkretnom slučaju okončan donošenjem odluke po prigovoru na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave. U segmentu odlučivanja po prigovoru podnositeljke prijave zapaža se izuzetna efikasnost – odluka je doneta nakon samo tri dana od dana podnošenja prigovora.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeni je advokat (57 do 65 godina). Protiv advokata su ranije podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema podacima iz spisa predmeta, advokat je zastupao podnosioca prijave i lice A. A. kao tužioce u parničnom postupku radi naknade štete i potom u izvršnom postupku radi naplate novčanog potraživanja u iznosu od 308.000 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na osnovu izvršne sudske presude. Advokat je u tri navrata isplatio podnosiocu prijave i licu A. A. ukupan iznos od 308.000 dinara, u periodu od 09. 05. 2008. godine do 16. 09. 2009. godine. Sredinom maja 2017. godine lice A. A. je objasnilo podnosiocu prijave da je njima pripadala i zakonska zatezna kamata na iznos glavnog potraživanja od 308.000 dinara. Podnosilac prijave podneo je krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu protiv advokata zbog izvršenja krivičnog dela prevara iz člana 208, stav 1 i stav 2 Krivičnog zakonika.⁸⁹ Tužilaštvo je u predistražnom postupku utvrdilo da je na tekući račun advokata u toku predmetnog izvršnog postupka uplaćen iznos od 671.525 dinara na ime potraživanja podnosioca prijave. Krivična prijava je odbačena usled nastupanja relativne zastarelosti krivičnog gonjenja.

U disciplinskoj prijavi navedeno je da je advokat izvršio krivično delo prevara iz člana 208, stav 1 i stav 2 Krivičnog zakonika, jer nije isplatio novac u iznosu od 365.525 dinara.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 28. 12. 2018. godine. Uz prijavu su priloženi: krivična prijava Osnovnom javnom tužilaštvu u V. H. protiv advokata od 20. 08. 2014. godine; rešenje Višeg javnog tužilaštva u V. od 31. 05. 2018. godine o odbijanju prigovora na rešenje Osnovnog javnog tužilaštva u V. H. o odbacivanju krivične prijave od 09. 05. 2018. godine.

⁸⁹ Prema odredbi člana 208 Krivičnog zakonika (*Sl. glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019), krivično delo prevara čini onaj ko u nameri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini.

Advokat je primio prijavu na izjašnjenje dana 14. 01. 2019. godine. U izjašnjenju je naveo da je iznos od 671.525 dinara, koji je uplaćen u korist njegovog tekućeg računa u izvršnom postupku, obuhvatio iznos glavnog potraživanja, troškove parničnog postupka i troškove izvršnog postupka. Istakao je da je celokupan iznos glavnog potraživanja isplatio zastupanim licima. Takođe je istakao da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. Uz prijavu je dostavio fotokopiju priznanica o isplati novčanog potraživanja podnosiocu prijave i A. A.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 28. 05. 2019. godine, obrazloživši odluku činjenicom da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac je izjavio prigovor Disciplinskom tužiocu AKS dana 14. 06. 2019. godine. U prigovoru je istaknuto da se iz disciplinske prijave i izjašnjenja advokata jasno utvrđuje da je advokat u izvršnom postupku primio iznos od 671.525 dinara i da nije isplatio podnosiocu prijave celokupan primljeni iznos.

Odlučujući o prigovoru, Disciplinski tužilac AKS našao je da je prigovor neosnovan, te je rešenjem od 04. 09. 2019. godine odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje.

Disciplinski postupak trajao je sedam meseci i 21 dan: od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je pet meseci, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je osam meseci i sedam dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu doneta je odluka o odbacivanju disciplinske prijave, koja je formalnopravno zakonita jer je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. Povodom iste povrede odbačena je i krivična prijava zbog relativne zastarelosti jer su obe prijave podnete posle skoro deset godina od navodno izvršene povrede.

Ne dovodeći u pitanje pravilnost odluke Disciplinskog tužioca u konkretnom slučaju, niti svrhu samog instituta zastarelosti, ukazujemo na postojanje potrebe za preispitivanjem pravila kojima su regulisani rokovi zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka. Kada su u pitanju povrede koje imaju obeležja krivičnog dela, propisano je da zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka nastupa kad istekne vreme određeno za zastarelost krivičnog gonjenja, što je adekvatno rešenje. Međutim, zastarelost za sve druge povrede nastupa po proteku šest meseci od saznanja za učinjenu povredu (relativna zastarelost), a u svakom slučaju po proteku dve godine od učinjene

povrede (apsolutna zastarelost). Ovo pravilo je analogno pravilu iz člana 103, stav 6 Krivičnog zakonika,⁹⁰ kojim je propisana zastarelost krivičnog gonjenja za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna, koja nastupa dve godine od izvršenja krivičnog dela.

Imajući u vidu svrhu disciplinskog postupka, potrebu ostvarivanja generalne i specijalne prevencije u pogledu poštovanja profesionalnih standarda rada advokata i profesionalnog i očuvanja ugleda advokature, kao i nizak stepen informisanosti građana o disciplinskoj odgovornosti advokata, smatramo da rok od dve godine od izvršenja povrede koji je propisan za nastupanje apsolutne zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka nije adekvatan kada su u pitanju najteži vidovi povreda dužnosti i ugleda advokata koji nemaju obeležja krivičnih dela.

Što se tiče efikasnosti postupka u ovom predmetu, u celini posmatrano, imajući u vidu dužinu trajanja većine disciplinskih postupka, on je bio relativno brz. Treba pak primetiti da je Disciplinskom tužiocu koji je odlučivao na osnovu spisa predmeta bilo potrebno skoro tri meseca da odluči o osnovanosti prigovora na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave, iako je nastupanje zastarelosti vođenja disciplinskog postupka jedina relevantna činjenica koju je trebalo da utvrdi.

Slučaj br. 10

1. Podnosilac prijave i prijavljeni⁹⁰

Podnosilac prijave je fizičko lice, ali je prijavu podnelo NN lice. Prijavljen je advokat iz starosne grupe 33–40 godina, protiv koga je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac je u prijavi naveo: „Ovakav advokat sa sedištem u S. ne postoji i nije postojao ni jedan dan. Sedište njegove kancelarije je u njegovoj menjačnici u Knjaževcu. Poštu prima u zgradi Suda u Knjaževcu, a ne u pošti. Po izlasku iz zatvora radio je u bolnici, tada je počeo da se bavi advokatskim poslovima. Povezao se sa nekim lekarom koji ljude koje ujedaju psi lutalice šalje direktno kod njega ili lekar ima ovlašćenja advokata, pa ih ljudi još u bolnici potpisuju. Kazna mu je brisana za reketiranje, ali to ga ne čini dostojnim da se bavi advokaturom. Sakrio je preko svojih ljudi u SUP-u da je osuđivan. Kupio je lokal u samoj zgradi Suda. Bio je kriminalistički inspektor pre hapšenja. Tražim da se svi ovi

⁹⁰ *Sl. glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019.

navodi provere, a onda neka se on izjašnjava...” U prijavi nema opisa povrede, a kao pravna kvalifikacija navedeno je: „Teže povrede Zakona o advokaturi.”

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 10. 01. 2018. godine. Uz prijavu je podnet primerak punomoćja izdatog advokatu na kome piše: „ovlašćujem adv. R.R. iz Knjaževca, sa sedištem advokatske kancelarije u Svrljigu...”

Advokat je primio disciplinsku prijavu 17. 01. 2018. godine i blagovremeno se izjasnio. Oспорio je navode iz prijave za koje tvrdi da su usmereni na blaćenje ličnosti i diskreditaciju profesionalnog odnosa prema AKN, kolegama i klijentima. Tvrdi da prijava sadrži paušalne navode i da je treba odbaciti. Osim toga, ponudio je da pruži sve konkretne podatke koji budu potrebni AK.

Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 15. 11. 2018. godine. Navedeni su sledeći razlozi za odbacivanje prijave: podnosilac prijave nije oštećen, nije naveden nijedan konkretan slučaj koji se odnosi na prijavljenog advokata. Disciplinski tužilac je proverio i utvrdio da se pomenuta menjačnica ne vodi na ime prijavljenog advokata, kao i da se kancelarija prijavljenog advokata nalazi u Svrljigu.

Nije bilo prigovora na rešenje o odbacivanju prijave.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 10. 01. 2018. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu dana 17. 01. 2018. godine proteklo je sedam dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 15. 11. 2018. godine proteklo je skoro 10 meseci.

KOMENTARI:

Ne upuštajući se u ocenu pravilnosti zaključka Disciplinskog tužioca, ukazujemo da, generalno posmatrano, nepostojanje štete po podnosioca disciplinske prijave ne upućuje neizostavno na zaključak da ne postoji osnovana sumnja o izvršenoj disciplinskoj povredi. Priroda mnogih disciplinskih povreda, kakvo je, na primer, bavljenje poslovima koji su nespojivi s ugledom i nezavisnošću advokature (član 196, tačka 3 Statuta AKN), sama po sebi ne može da proizvede štetu po konkretnog podnosioca disciplinske prijave. Međutim, disciplinska prijava u kojoj se ukazuje na neetičko ponašanje konkretnog advokata, i kad ono nije usmereno na podnosioca prijave, može sadržati informacije koje treba brižljivo ispitati pre nego što se izvede zaključak o (ne)postojanju osnovane sumnje da je učinjen disciplinski prekršaj. Motivi za podnošenje

disciplinskih prijava od strane građana mogu biti različiti, ne isključujući i mogućnost da budu usmereni na difamaciju i diskreditaciju advokata. Međutim, u razmatranju disciplinskih prijava treba poći od pretpostavke da je svaku podneo savestan pojedinac s časnim namerama, koji ponošenjem disciplinske prijave želi da doprinese poštovanju profesionalnih standarda rada i sprečavanju narušavanja ugleda advokature.

U ovom predmetu podnosilac prijave je, pored ostalog, ukazao i na navodno neetičko ponašanje advokata koje se ogleda u nedopuštenom sticanju klijenta davanjem drugome blanko punomoćja radi dalje raspodele potencijalnim klijentima (odredba 17.2.3 Kodeksa profesionalne etike advokata). Da bi ispitao ove navode, Disciplinski tužilac je imao mogućnost da od podnosioca prijave zatraži dodatne informacije u vezi sa sticanjem klijenata kroz „sараdњу” s lekarom, čime bi pokazao zainteresovanost advokatske komore i advokature da spreči kršenje etičkih standarda. Na raspolaganju mu je bila i mogućnost da zatraži od suda podatke o postupcima za naknadu štete zbog ujeta pasa lualica u kojima se advokat pojavljuje kao punomoćnik tužioca, kao i podatke o licima koja se u tim predmetima javljaju kao veštaci, te da na osnovu tih podataka zauzme stav o (ne)postojanju osnovane sumnje o kršenju Kodeksa profesionalne etike advokata.

U konkretnom slučaju, podnosilac disciplinske prijave je prijavu iste sadržine uputio AKS, Ministarstvu pravde, Zaštitniku prava građana i Agenciji za borbu protiv korupcije. Agencija za borbu protiv korupcije i AKS dostavile su AKN predstavku radi eventualnog preduzimanja radnji iz nadležnosti AKN. Upućivanje disciplinske prijave različitim organima potvrđuje da građani nisu upoznati s nadležnostima organa javne vlasti, ali je i izraz sumnje u pristrasnost disciplinskih organa u korist svog kolege.

Postupak od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka trajao je skoro 10 meseci, što ukazuje na nedovoljnu efikasnost u postupanju Disciplinskog tužioca. Proveravanje i utvrđivanje na čije se ime vodi menjačnica pomenuta u disciplinskoj prijavi i sedište kancelarije prijavljenog advokata nisu radnje koje zahtevaju mnogo vremena, niti se na navedene informacije dugo čeka, tako da one ne mogu opravdati dužinu postupka.

Slučaj br. 11

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokat koji ima između 33 i 40 godina. Protiv advokata ranije nisu podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema podacima iz spisa predmeta, podnosilac prijave je tuženi u parnici u kojoj tužioca zastupa prijavljeni advokat. U disciplinskoj prijavi je navedeno da je jednom prilikom, pre početka

glavne rasprave u parničnom postupku, advokat na pitanje supruge podnosioca prijave odgovorio da radi u kancelariji s advokatom A. A. u ulici B., gde ga je supruga podnosioca prijave prethodno videla. Međutim, advokat na svom štambilju ima navedenu adresu u ulici C., pri čemu je u Imeniku advokata AKN navedeno da advokat ima sedište kancelarije u ulici B., kao i advokat A. A. Po navodima iz prijave, advokat ne obavlja delatnost na adresi sedišta kancelarije koju je prijavio kao zvaničnu u AKN, te se nezakonito predstavlja i legitimizuje u odnosu na zvanično sedište kancelarije.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 29. 01. 2019. godine. Uz prijavu su kao dokazi priložena sledeća pismena: zaglavlje podneska na kojem se vidi otisak štambilja prijavljenog advokata sa sedištem kancelarije u ulici C. i deo prikaza Imenika advokata AKN s podacima prijavljenog advokata i advokata A. A., obojica sa sedištem kancelarije u ulici B.

Advokat je primio prijavu na izjašnjenje 30. 01. 2019. godine. U izjašnjenju je naveo da je pripravnički staž obavljao kod advokata A. A. i da je nakon položenog pravosudnog ispita, kada je postao advokat, bio prijavljen na adresi u ulici B., ali da je morao da napusti kancelariju advokata A. A. kada je on odlučio da primi pripravnika. Istakao je da je promenio sedište kancelarije u ulicu C. i da je o tome obavestio AKN, o čemu je doneto rešenje dana 10. 06. 2016. godine. Uz izjašnjenje, advokat je priložio fotokopiju rešenja AKN od 10. 06. 2016. godine, tužbu tužioca čiji je punomoćnik protiv podnosioca prijave i podneske koji su u navedenoj parnici izvedeni kao dokazi.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je rešenjem od 19. 03. 2019. godine odbacio disciplinsku prijavu zbog nepostojanja osnovane sumnje da su povređene dužnosti i ugled advokature, navodeći u obrazloženju rešenja činjenice iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokata.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac prijave izjavio je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS dana 10. 04. 2019. godine. U prigovoru je navedeno da je podnosilac prijave primio podnesak od advokata dana 18. 05. 2018. godine, na kojem je bio otisnut štambilj s adresom u ulici C. i da je tada proverom na sajtu AKN video da je u Imeniku advokata navedeno da je sedište

kancelarije advokata u ulici B. Podnosilac prigovora istakao je da nije podneo prijavu radi „dezavuisanja udruženja i njegovog rada”, već da je hteo da „principijelnim i argumentovanim činjenicama zaštiti Statut, istinu i zakonitost”.

Disciplinski tužilac AKS je rešenjem od 17. 06. 2019. godine usvojio prigovor, nalazeći da obrazloženje rešenja o odbacivanju disciplinske prijave ne sadrži razloge, već su samo navedene činjenica iznete u disciplinskoj prijavi i izjašnjenju advokata.

Disciplinski tužilac AKN ponovo je razmotrio spise predmeta i 09. 12. 2019. godine doneo rešenje o odbačaju disciplinske prijave. U obrazloženju rešenja navedeno je da je, na osnovu dokaza u spisu predmeta, utvrđeno da je advokat imao prijavljeno sedište u ulici B. sve do 01. 06. 2016. godine i da je rešenjem AKN od 10. 06. 2016. godine utvrđeno da je advokat promenio sedište svoje kancelarije dana 01. 06. 2016. godine na adresu u ulici C. Na osnovu priloženih dokaza, Disciplinski tužilac AKN našao je da nema osnovane sumnje da je advokat učinio povredu dužnosti i prava advokata ili ugleda advokature i da je svojim radnjama naneo štetu podnosiocu prijave ili ugrozio njegove interese i položaj u postupcima.

Protiv ovog rešenja o odbačaju disciplinske prijave nije izjavljen prigovor.

Od pokretanja dana 30. 01. 2019. godine do okončanja dana 09. 12. 2019. godine, disciplinski postupak trajao je 10 meseci i 10 dana. Od podnošenja disciplinske prijave dana 29. 01. 2019. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave dana 09. 12. 2019. godine proteklo je 10 meseci i 12 dana.

KOMENTARI:

U disciplinskom postupku Disciplinski tužilac AKS reagovao je na nedovoljno obrazloženu odluku o odbačaju disciplinske prijave, u kojoj nisu navedeni jasni i konkretni razlozi za zaključak o nepostojanju osnovane sumnje, što je u praksi Disciplinskog tužioca AKN relativno česta pojava. Naime, obrazloženja značajnog broja odluka o odbacivanju disciplinske prijave u predmetima obuhvaćenim uzorkom veoma su oskudna: najčešće se samo iznose navodi iz disciplinske prijave i navodi iz izjašnjenja prijavljenog advokata, a nakon toga zaključak da nema osnovane sumnje da je učinjena disciplinska povreda. Malo je predmeta u kojima je Disciplinski tužilac vršio pravnu analizu u kontekstu iznetih činjenica i dokaza, a još je manje predmeta u kojima je sâm prikupljao relevantne činjenice i pribavljao dokaze.

U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, Disciplinski tužilac je, pored ostalog, naveo da „nema osnovane sumnje da je advokat svojim radnjama naneo štetu podnosiocu prijave ili ugrozio njegove interese i položaj u postupcima”. U vezi s tim, ukazujemo na činjenicu da podnosilac prijave nije to ni tvrdio, već je, naprotiv, jasno stavio do znanja da je podneo prijavu kako bi doprineo poštovanju propisanih pravila. Analiza disciplinskih povreda pokazuje da biće mnogih povreda advokatskih dužnosti uopšte ne implicira ugrožavanje prava i interesa konkretnog klijenta, već je njihova disciplinska inkriminacija u funkciji adekvatnog sankcionisanja povreda od značaja za dobro funkcionisanje advokature i puno poštovanje pravnih i etičkih standarda. Konstatacija Disciplinskog tužioca AKN da advokat nije naneo štetu niti je ugrozio interese podnosioca prijave, u kontekstu konkretnog slučaja, nosi prizvuk sumnje u namere podnosioca prijave i šalje poruku građanima da disciplinske prijave treba da podnose samo kada su njihova prava i interesi ugroženi činjenjem i/ili propuštanjem advokata. U ovom predmetu upravo je disciplinska prijava otkrila da unošenje promena u Imenik AKN nije ažurno i omogućila da se ispravi konkretan propust u pogledu tačnosti javno dostupnog podatka o sedištu advokatske kancelarije advokata, što je u interesu i advokata i advokature.

Disciplinski postupak bio je efikasan i sproveden je u razumnom trajanju od oko deset meseci, posebno imajući u vidu da je odluka Disciplinskog tužioca AKN bila ukinuta i vraćena na ponovno odlučivanje.

Slučaj br. 12

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja iz starosne grupe 57–65 godina, protiv koje je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

U prijavi je navedeno da se advokatkinja prema klijentu, podnosiocu prijave, koga je zastupala u izvršnim predmetima, nije ponašala u skladu s Kodeksom profesionalne etike advokata jer je tražila da naplati veću nagradu za svoj rad od nagrade propisane tarifom i na taj način nanela štetu podnosiocu prijave. Podnosilac prijave smatra da je ovim ponašanjem učinjena teža povreda disciplinske odgovornosti – „nesavestan rad u advokaturi; traženje nadoknade više od nadoknade propisane tarifom”. Datum izvršenja navodnog disciplinskog dela nije naveden.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 19. 03. 2018. godine. Uz prijavu su podneti: kopija specifikacije potraživanja u postupcima; kopija priznanice s potvrdom isplate potraživanja; rešenje suda o obustavi postupka izvršenja.

Prijavljenoj advokatkinji disciplinska prijava je dostavljena 19. 03. 2018. godine. U izjašnjenju je navela da podnosilac prijave nikada nije bio njen klijent, kao i da su navodi iz prijave netačni i posledica revolta zbog brojnih izgubljenih sudskih sporova.

Rešenjem od 19. 11. 2018. godine Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu s obrazloženjem da ne postoji osnovana sumnja da je prijavljena advokatkinja učinila bilo kakvu povredu dužnosti i prava advokata ili ugleda advokature. Utvrđeno je da je naplata troškova izvršenja naplaćena u skladu s propisima.

Na rešenje o odbacivanju prijave podnet je prigovor 18. 12. 2018. godine, u kome je podnosilac naveo da smatra da donosilac rešenja nije razumeo suštinu njegovog zahteva jer je advokatkinja pokušala ponovo da naplati već naplaćeno potraživanje i navodi da donosilac rešenja „od podnosioca prijave pravi budalu”. Prigovor je odbijen dana 17. 06. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o njenom odbacivanju proteklo je tačno osam meseci. Prigovor je podnet mesec dana kasnije, a odbijen tek nakon šest meseci od podnošenja.

KOMENTARI:

Analiza obrazloženja o odbacivanju disciplinske prijave pokazuje da je ono uopšteno i da uobičajene formulacije nisu sasvim razumljive za laike. Generalno, takav pristup nije adekvatan jer podnosiocima prijava može da navede na pogrešan zaključak u pogledu pravilnosti odluke. Pri tome treba imati u vidu da odluke imaju i edukativnu svrhu, tako da za pojedine relevantne pravne pojmove treba pružiti laicima razumljivo objašnjenje.

Postupak je od podnošenja disciplinske prijave do okončanja trajao godinu dana i skoro tri meseca, što ukazuje na očiglednu neefikasnost disciplinskog postupka, koji je u konkretnom slučaju okončan odbijanjem prigovora na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave. Na neefikasnost postupka ukazao je i sâm podnosilac prijave, obraćajući se urgencijom Disciplinskom tužiocu AKS 06. 11. 2018. godine, a evidentno je da je o disciplinskoj prijavi odlučeno tek nakon urgencije, nakon perioda neaktivnosti od skoro osam meseci od njenog podnošenja.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki.⁹¹ Prijavljeno lice je advokat starosti 49–56 godina protiv koga su ranije podnošene disciplinske prijave i vođeni disciplinski postupci.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Disciplinska prijava je podneta protiv tri advokata. Disciplinski tužilac formirao je pak dva predmeta protiv dva prijavljena advokata, dok je u odnosu na trećeg advokata konstatovao da je član druge advokatske komore.

U disciplinskoj prijavi navedeno je da je u pojedinim upravnim sporovima koji su vođeni protiv odluka podnosioca prijave, podnosilac prijave, kao tuženi u ovim sporovima, bio obavezan da tužiocima naknadi sudske troškove. Prema navodima iz prijave, podnosilac prijave isplatio je tužiocima troškove upravnog spora u paricionom roku, ali je advokat, kao punomoćnik jednog od tužilaca, u dva upravna spora pokrenuo izvršni postupak i u izvršnom postupku ponovo naplatio troškove upravnog spora. Advokat je primio uplate troškova iz dva upravna spora dana 14. 11. 2016. godine i 30. 03. 2017. godine, iako je u to vreme bio obavešten o prethodnom dobrovoljnom izmirenju obaveze. Podnosilac prijave obratio se advokatu zahtevom da izvrši povraćaj novčanog iznosa naplaćenog u izvršnom postupku, ali on to nije učinio. Prema oceni podnosioca prijave, ovakvo postupanje advokata predstavlja nesavestan rad u advokaturi, odnosno nesavesno zastupanja stranke.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 16. 03. 2018. godine. Uz prijavu su kao dokazi priložena sledeća pismena: dopis podnosioca prijave advokatu od 27. 12. 2016. godine, kojim ga obaveštava da je u izvršnom postupku naplatio već naplaćeno potraživanje troškova

⁹¹ Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki je samostalan i nezavistan državni organ, obrazovan 2002. godine na osnovu tada važećeg Zakona o javnim nabavkama, u čijoj je nadležnosti obezbeđivanje zaštite prava u postupcima javnih nabavki. Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki ima status pravnog lica i za svoj rad je odgovorna Narodnoj skupštini. Više o ovom organu videti na <http://kjn.rs/>.

upravnog spora i kojim ga poziva da vrati naplaćena novčana sredstva; izvodi Uprave za trezor o isplatama s računa budžetskog korisnika podnosioca prijave u korist tužioca iz upravnog spora i u korist javnog izvršitelja; fotokopija predloga za izvršenje od 23. 02. 2017. godine; rešenje da je dozvoljeno izvršenje od 01. 03. 2017. godine; zaključak javnog izvršitelja od 03. 03. 2017. godine; rešenje javnog izvršitelja o naknadi troškova izvršnog postupka od 10. 03. 2017. godine.

Prijava je dostavljena advokatu 22. 03. 2018. godine. Advokat je naveo u izjašnjenju da nije bio obavješten o dobrovoljnom namirenju obaveze naknade troškova upravnog spora, ali i da je to učinjeno nakon proteka paricionog roka za izvršenje obaveze, te da je podneo predlog za izvršenje postupajući savesno i u skladu sa zakonom. Istakao je da je podnosilac prijave u izvršnom postupku imao na raspolaganju odgovarajuća pravna sredstva, koja nije iskoristio, pri čemu je on obavestio klijenta da je u obavezi da vrati podnosiocu prijave novac koji je primio na svoj račun na ime troškova upravnog spora.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 28. 05. 2019. godine zbog nepostojanja osnovane sumnje da su povređene dužnosti ili prava advokata ili ugled advokature. Ovaj zaključak je obrazložen time da je advokat postupio u skladu sa zakonom i s ovlašćenjima datim od strane vlastodavca, kao i da je podnosilac prijave imao mogućnost da spreči nastanak štete, bilo obaveštavanjem izvršnog poverioca o izvršenoj naknadi troškova upravnog spora, bilo podnošenjem predloga za protivizvršenje u izvršnom postupku.

Podnosilac prijave izjavio je prigovor protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave 05. 07. 2019. godine, u kome je naveo da je Disciplinski tužilac AKN razmatrao samo jednu od dve duple naplate troškova upravnog spora, jer je advokat pokrenuo dva izvršna postupka radi naplate novčanih potraživanja na osnovu dve izvršne presude, te da je u tom smislu disciplinska prijava delimično nerazmotrena. Takođe, istaknuto je da ni advokat ni tužiocu iz upravnih sporova u međuvremenu nisu vratili novčana sredstva, iako su upoznati s tim da je došlo do duple naplate troškova upravnog spora.

Disciplinski tužilac AKS dana 16. 09. 2019. godine odbio je prigovor kao neosnovan. U obrazloženju rešenja istaknuto je da je

nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, s obzirom na to da je advokat primio namirenje u izvršnom postupku dana 14. 11. 2016. godine i 30. 03. 2017. godine, te da se podnosilac prijave obraćao advokatu radi povraćaja novčanih sredstava dopisom od 27. 12. 2016. godine, a da je disciplinska prijava podneta 16. 03. 2018. godine, nakon proteka roka od šest meseci od saznanja za povredu.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 16. 03. 2018. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave protekla je jedna godina, tri meseca i 12 dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je dve godine i šest meseci.

KOMENTARI:

Disciplinski tužilac se u ovom predmetu bavio ispitivanjem postojanja osnovane sumnje, usredsredivši se samo na analizu činjeničnog osnova pritužbe u pogledu postupanja advokata u vezi s pokretanjem i naplatom troškova upravnog spora. Disciplinski tužilac AKS, međutim, zasnovao je svoje rešenje o odbijanju prigovora podnosioca prijave na činjenici da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. U vezi s tim, treba primetiti da je s aspekta podnosioca prijave u suštini irelevantno iz kog razloga je njegova disciplinska prijava odbačena. Iako propisi ne predviđaju redosled po kome će se ispitivati postojanje pretpostavki od kojih zavisi da li će prijava biti odbačena, celishodno je da se najpre ispita da li je, s obzirom na činjenice iznete u samoj prijavi, nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, jer se na taj način ostvaruje načelo ekonomičnosti i smanjuje gubitak vremena.

Kada je u pitanju zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, može se postaviti pitanje da li u slučaju zastarelosti (relativne i apsolutne), koja je evidentna iz same prijave, treba uopšte dostavljati disciplinsku prijavu na izjašnjenje (što je trenutak kada se smatra da je postupak pokrenut), ako je sasvim izvesno da zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka prijava mora biti odbačena. Propisi ne pružaju izričit odgovor na ovo pitanje. Smatramo da bi, čak i u slučaju evidentne zastarelosti, nezavisno od toga da li je u pitanju relativna ili apsolutna zastarelost, prijavu neizostavno trebalo uputiti prijavljenom advokatu jer mu se time pruža mogućnost da sazna reakciju klijenata na njegov rad i eventualno koriguje svoj profesionalni odnos.

Treba konstatovati da postupak nije bio u potrebnoj meri efikasan. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je više od godinu dana. S obzirom na to da je Disciplinski tužilac AKN odlučivao isključivo na osnovu činjenica navedenih u disciplinskoj prijavi i u izjašnjenju advokata, trajanje disciplinskog postupka nije opravdano težinom i složenosti predmeta. Odgovarajuća brzina u postupanju nije ostvarena ni u postupku po prigovoru o odbacivanju disciplinske prijave, koji je trajao više tri meseca.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokat starosti 49–56 godina protiv koga nije ranije vođen disciplinski postupak.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave tvrdi da mu je prijavljeni advokat usmeno dao pravni savet 26. 09. 2017. godine, koji je naplatio 3.000 dinara, a da prethodno taj iznos nije pomenuo. U prijavi navodi da je kasnije saznao da drugi advokati naplaćuju pravne savete 1.000 dinara i ističe da 3.000 dinara čini više od polovine mesečne penzije. Navodi, takođe, da je pravni savet koji je dobio bio beskoristan i traži da mu advokat vrati novac.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 03. 10. 2017. godine. Uz prijavu su podneti kao dokazi: kopija priznanice na 3.000 dinara; kopija penzionog čeka podnosioca prijave; potvrda da se ne vrši isplata penzije od strane Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (za suprugu podnosioca).

Prijavljeni advokat primio je disciplinsku prijavu na izjašnjenje dana 10. 10. 2017. godine. U izjašnjenju je naveo da je podnosilac prijave bio upoznat s činjenicom da se usluga davanja pravnog saveta plaća, kao i da je razgovor trajao više od 60 minuta, a kasnije je razgovor telefonom trajao 26 minuta. Smatra prijavu neosnovanom.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, doneo rešenje o odbacivanju prijave 07. 03. 2018. godine, u kome je konstatovao da „nema mesta pokretanju disciplinskog postupka protiv prijavljenog advokata, na osnovu činjenica navedenih u prijavi i sprovedenih izviđajnih radnji”.

Na rešenje o odbacivanju prijave podnosilac prijave podneo je prigovor 05. 04. 2018. godine, navodeći da je prijava nepravilno i neosnovano odbačena, da navodi advokata iz izjašnjenja nisu istiniti i da je izjašnjenje advokata tužilac nepravilno prihvatio kao verodostojno. Disciplinski tužilac AKS usvojio je prigovor, ukinuo rešenje i predmet vratio Disciplinskom tužiocu AKN radi dopune

postupka i ponovnog odlučivanja jer je prvostepena odluka zasnovana na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju. Disciplinski tužilac AKN odbacio je disciplinsku prijavu 20. 05. 2019. godine. Na ovu odluku podnosilac prijave je izjavio prigovor 03. 06. 2019. godine, koji je 05. 06. 2019. godine odbijen kao neosnovan.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu proteklo je sedam dana, do donošenja rešenja o odbacivanju prijave prošlo je nešto više od pet meseci. O prigovoru je odlučeno nakon skoro osam meseci od dana podnošenja. U ponovljenom postupku rešenje je doneto posle skoro šest meseci od donošenja odluke po prigovoru.

KOMENTARI:

Ovaj disciplinski predmet ukazuje na važnost potpunog utvrđivanja činjenica i pružanja detaljnog obrazloženja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave. Naime, činjenica da je prigovor podnosioca prijave usvojen govori u prilog tome da paušalni navodi „da nema mesta pokretanju disciplinskog postupka protiv prijavljenog advokata, na osnovu činjenica navedenih u prijavi i sprovedenih izvidajnih radnji”, što je navedeno u rešenju o odbacivanju disciplinske prijave, nisu dovoljni da zadovolje kriterijum obrazložene odluke. Iako se odluka Disciplinskog tužioca AKN nije suštinski promenila u ponovljenom postupku, u obrazloženju je načinjen pomak jer je objašnjeno zbog čega nema mesta pokretanju disciplinskog postupka. Novo, valjano obrazloženo rešenje predstavlja svojevrstnu pravnu pouku podnosiocu prijave, ali i povećava ugled disciplinskih organa komore i jača poverenje građana.

Ovaj slučaj je ilustrativan primer nepovoljne situacije u kojoj se nalaze materijalno deprivirani građani s aspekta mogućnosti da dobiju pravnu pomoć koja im je potrebna. U vezi s tim, ukazujemo na to da bi u slučajevima u kojima postoje indicije da stranka ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, u skladu sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći, advokati trebalo da informišu stranku o ovom pravu i uslovima pod kojima se ono može ostvariti.

S druge strane, Kodeksom profesionalne etike advokata predviđena je mogućnost i pravo advokata da iz humanih razloga i obzira prema klijentu koji je u materijalnoj oskudici, naplatu nagrade prilagode platežnim sposobnostima klijenta, uključujući i mogućnost da prihvate delimičnu isplatu (tačka 30.3.1 Kodeksa). Nedostaju saznanja o tome u kojoj meri advokati u praksi koriste ovo pravo.

Kada je reč o efikasnosti u radu disciplinskih tužilaca, postupak je, od podnošenja disciplinske prijave do okončanja, trajao godinu dana i osam meseci, što ukazuje na očiglednu neefikasnost disciplinskog postupka. Odgovornost za prekomerno trajanje postupka snose i prvostepeni i drugostepeni disciplinski organ.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Prijavu je podnelo lice ženskog pola protiv advokatkinje starosti od 49 do 56 godina protiv koje ranije nisu podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema podacima iz spisa predmeta, presudom Osnovnog suda u K. iz 2018. godine podnositeljka prijave je oglašena krivom zbog izvršenja krivičnog dela laka telesna povreda, izrečena joj je krivična sankcija i obavezana je da plati sudu na ime paušala iznos od 2.000 dinara, kao i da Osnovnom javnom tužilaštvu u K. plati troškove veštačenja, bez navođenja iznosa troškova. Rešenjem Osnovnog suda u K. ispravljena je izreka navedene presude u delu odluke o troškovima, tako što je dodato da je podnositeljka prijave obavezana da plati Osnovnom javnom tužilaštvu u K. iznos od 9.260 dinara na ime troškova veštačenja i da plati oštećenoj A. A. iznos od 9.750 dinara na ime troškova krivičnog postupka.

Podnositeljka prijave navodi da je izvršila obavezu plaćanja troškova krivičnog postupka, pri čemu je obe uplate u iznosu od 9.260 dinara i od 9.750 dinara uplatila na račun Osnovnog javnog tužilaštva u K. Advokatkinja je, međutim, pokrenula izvršni postupak radi naplate novčanog potraživanja troškova krivičnog postupka u iznosu od 9.750 dinara na osnovu izvršne sudske presude. Podnositeljka prijave navodi da je 13. 08. 2018. godine isplatila advokatkinji, u njenoj kancelariji, iznos od 22.000 dinara na ime troškova krivičnog postupka i troškova izvršnog postupka, te da je izvršni postupak obustavljen. Potom se, kako navodi, obratila Osnovnom javnom tužilaštvu u K. sa zahtevom za povraćaj pogrešno uplaćenih novčanih sredstava u iznosu od 9.750 dinara. Međutim, Osnovno javno tužilaštvo u K. dopisom je obavestilo podnositeljku prijave da ona nije pogrešno uplatila novčana sredstva jer su postojali i troškovi dovođenja okrivljene na saslušanje u iznosu od 3.080 dinara, te da je okrivljena bila u obavezi da uplati Osnovnom javnom tužilaštvu u K. ukupan iznos od 12.340 dinara i da se iz tog razloga ne može izvršiti povraćaj novčanih sredstava. U dopisu je istaknuta napomena da okrivljena (podnositeljka prijave) presudom nije bila obavezana na plaćanje bilo kakvih troškova oštećenoj.

Podnositeljka prijave prijavila je advokatkinju jer je, kako navodi, neosnovano od nje naplatila iznos od 22.000 dinara, imajući u vidu da nije bila presudom obavezana da plati troškove oštećenoj, kako je to navedeno u dopisu Osnovnog javnog tužilaštva u K., pri čemu je ona izvršila obe uplate Osnovnom javnom tužilaštvu u K.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 05. 09. 2018. godine. Uz prijavu su bila priložena sledeća pismena: optužni predlog Osnovnog javnog tužilaštva u K.; presuda Osnovnog suda u K.; rešenje Osnovnog suda u K. o ispravci presude; dve uplatnice o uplati u korist primaoca Osnovnog javnog tužilaštva u K. iznosa od 9.260 dinara i od 9.750 dinara; predlog za izvršenje; priznanica izdata od strane advokatkinje o primljenom iznosu od 22.000 dinara; podnesak kojim je advokatkinja obavestila javnog izvršitelja da su naplaćeni troškovi krivičnog postupka po izvršnoj sudskoj presudi; zaključak javnog izvršitelja da se zaključuje izvršni postupak; zahtev poslat Osnovnom javnom tužilaštvu u K. radi povraćaja pogrešno uplaćenih sredstava; dopis Osnovnog javnog tužilaštva u K.

Advokatkinja je primila prijavu na izjašnjenje 13. 09. 2018. godine, a u izjašnjenju je navela da je podnositeljka prijave došla u njenu kancelariju nakon podnošenja predloga za izvršenje i ispričala joj da je iznos od 9.750 dinara već uplatila na račun Osnovnog javnog tužilaštva u K., te da je podnositeljki prijave tom prilikom objasnila da je iznos od 9.750 dinara na ime troškova krivičnog postupka bila dužna da isplati oštećenoj, a ne Osnovnom javnom tužilaštvu u K. Istakla je da je, na molbu podnositeljke prijave, tada primila novac na ime troškova krivičnog postupka i troškova izvršnog postupka, u ukupnom iznosu od 22.000 dinara, o čemu je podnositeljki prijave izdala priznanicu, i potom obavestila javnog izvršitelja, koji je obustavio izvršni postupak.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnositeljke prijave ili prijavljene advokatkinje, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 20. 06. 2019. godine. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, nakon parafraziranja navoda iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokatkinje, iznet je zaključak da nema osnovane sumnje da su povređene dužnosti ili prava advokata ili ugled advokature. U prilog tome navedeno je da je advokatkinja u svemu postupala u skladu s Kodeksom profesionalne etike advokata i s ovlašćenjima datim od strane vlastodavca,

kao i da su naplaćeni iznosi u skladu s Advokatskom tarifom, o čemu je izdata priznanica.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnositeljka prijave izjavila je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS dana 02. 07. 2019. godine. Prigovor je potpisan od strane advokata B. B., punomoćnika podnositeljke prijave. U prigovoru je istaknuto da se iz disciplinske prijave i izjašnjenja advokatkinje jasno utvrđuje da je advokatkinja neosnovano naplatila iznos od 22.000 dinara, te da, ukoliko AKS smatra da je advokatkinja u pravu, onda podnositeljki prijave ništa drugo ne preostaje do da pokrene parnični postupak. Prigovor je završen sledećim izjavama: „Kakav to dokaz mora još da postoji da bi advokatkinja vratila nešto što joj ne pripada?! [...] Znamo, teška su vremena. Ali, obraz je bitniji od para.”

Disciplinski tužilac AKS doneo je 30. 09. 2019. godine rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacju disciplinske prijave.

Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je devet meseci i 15 dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora protekla je jedna godina i 25 dana.

KOMENTARI:

Ovaj slučaj predstavlja primer nespornosti koji može nastati između građana i advokata, usled propusta u radu drugih organa. Napomena učinjena u dopisu Osnovnog javnog tužilaštva u K. predstavlja očigledan nedostatak dovoljne pažnje za postupanje po zahtevu podnositeljke prijave radi povraćaja sredstava. Pritom, sâm dopis sadrži nejasne razloge zašto podnositeljki prijave nije vraćen deo sredstava od uplaćenih 9.750 dinara, ukoliko su pomenuti troškovi dovođenja radi saslušanja iznosili 3.080 dinara. Valja napomenuti da je radi naplate od okrivljene (podnositeljke prijave) troškova dovođenja, Osnovno tužilaštvo u K. bilo dužno da donese odluku u formi rešenja, odnosno da traži da sud obaveže okrivljenu (podnositeljku prijave) da naknadi ove troškove Osnovnom javnom tužilaštvu u K.

Umesto insistiranja na razjašnjenju sumnje o pogrešnoj uplati novca, koja proizlazi iz dopisa Osnovnog javnog tužilaštva u K., podnositeljka je podnela disciplinsku prijavu protiv advokatkinje. Indikativno je da podnositeljka prijave pre poklonila veru navodima iz nelogičnog dopisa Osnovnog javnog tužilaštva u K., no objašnjenju advokatkinje, što se delimično može tumačiti i nižim nivoom poverenja koje građani imaju prema advokatima. Ovaj slučaj takođe ilustruje potrebu da se klijentima pruže sva potrebna razjašnjenja u vezi sa spornom situacijom, na način koji je primeren nivou razumevanja klijenata, što podrazumeva razvijene komunikacijske veštine advokata.

Disciplinski postupak ne zadovoljava standarde efikasnosti. Od dostavljanja izjašnjenja advokatkinje do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je više od devet meseci. S obzirom na to da je Disciplinski tužilac AKN odlučio isključivo na osnovu stanja u spisima predmeta, trajanje disciplinskog postupka je nerazumno dugo. Isti zaključak proizlazi i u pogledu efikasnosti postupanja Disciplinskog tužioca AKS, koji je odlučio o prigovoru posle tri meseca od njegovog izjavljivanja.

Slučaj br. 16

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeni je advokat u starosnoj grupi 41–48 godina, protiv koga je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave tvrdi da ga je prijavljeni advokat namerno „prekomerno ošteti, prevario, obmanuo, doveo u zabludu“, jer je za uzetih 100.000 dinara „sačinio priznanicu na svom privatnom štampaču“. Navodi da za dati novac nije izdat nikakav valjani pravni dokument niti je izdat fiskalni račun, te je utajen porez države Srbije. Prema iznetom stavu, ovakav rad advokata je „nesavestan, neodgovoran, krajnje neprofesionalan, nehuman, neljudski, nečovečan“. Kao datum izvršenja disciplinskog dela, u prijavi je naveden 23. 11. 2018. godine. Navodna povreda nije pravno kvalifikovana u prijavi.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 27. 11. 2018. godine i potkrepljena je sledećim dokazima: kopija priznanice i kopija krivične prijave protiv prijavljenog advokata.

Prijava je dostavljena advokatu 04. 12. 2018. godine. Advokat je naveo u izjašnjenju da je punomoćnik tužioca S. S., u čije ime je podneo tužbu radi smetanja državnine protiv tuženika NN (podnosioca prijave). Po tvrđenju advokata, navodi iz prijave su netačni. Od tuženika je naplatio deo troškova parničnog postupka u iznosu od 100.000 dinara, u skladu s ovlašćenjem po parničnom punomoćju koje je dobio od tužioca, te sastavio priznanicu, koja pruža dokaz da je podnosilac prijave isplatio deo troškova po pravnosnažnoj i izvršnoj sudskoj presudi.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, odbacio prijavu 20. 05. 2019. godine. U obrazloženju je navedeno da je advokat postupao u skladu sa zakonom i u granicama ovlašćenja koja su mu data, kao i da je priznanica izdata u validnom formatu, ta da ne postoji osnovana sumnja da je advokat svojim radnjama naneo štetu podnosiocu prijave.

Na rešenje o odbacivanju prijave podnet je prigovor dana 10. 06. 2019. godine, u kome su izneta tvrđenja kao u prijavi i istaknuto da je advokat „uzeo na ruke” 100.000 dinara, čime ga je prevario i obmanuo. Prigovor podnosioca odbijen je 09. 07. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 23.11. 2018. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu dana 04. 12. 2018. godine proteklo je 13 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave 20. 05. 2019. godine prošlo je šest meseci. O prigovoru je odlučeno za mesec dana.

KOMENTARI:

Ovaj disciplinski predmet potvrđuje da građani nisu dovoljno upoznati sa standardima i načinom rada advokata, s njihovim ovlašćenjima i dužnostima koja imaju na osnovu punomoćja, uključujući i nepoznavanje pravila o sadržini i formi priznanice o plaćenim advokatskim uslugama i dr. To je u nekim slučajevima razlog podnošenja neosnovanih disciplinskih prijava. Očigledno je da postoji potreba za boljim informisanjem građana o standardima rada advokata, kao i potreba da advokati u kontaktu s klijentima pruže detaljne informacije koje su razumljive i laicima, vodeći računa o njihovom nivou obrazovanja i sposobnostima razumevanja, te da budu otvoreni za njihova pitanja i da na taj način izgrade poverenje i preduprede podnošenje disciplinskih prijava.

Postupak od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka trajao je oko osam meseci, što ga čini efikasnijim u odnosu na postupke u sličnim predmetima s istim ishodom.

Slučaj br. 17

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola. Iako je podnosilac prijave u prijavi sebe označio kao „zabrinutog građanina”, na koverti su navedeni lično ime i adresa pošiljaoca. Prijavljeno lice je advokat (57–65 godina), protiv koga su ranije ranije podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave obavestio je AKN da je advokat pravnosnažnom presudom Opštinskog suda u K. iz 2002. godine, koja je potvrđena presudom Okružnog suda u P. iz 2003. godine, oglašen krivim zbog izvršenja krivičnog dela zlostava u službi iz člana 66 Krivičnog zakona Republike Srbije.⁹² Istakao je da je advokat izvršio navedeno delo u svojstvu službenog lica u vršenju službene dužnosti, kao policajac Policijske stanice u K., te upozorava AKN kakve advokate ima u svojim redovima. Disciplinska prijava je završena apelom: „Učinite nešto i sačuvajte obraz svoje profesije, jer o osuđivanosti imenovanog zna ceo toplički kraj i smeje se i čudi kako je postao advokat vaše komore.”

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 18. 09. 2018. godine, a uz nju su priložene presuda Opštinskog suda u K. iz 2002. godine i presuda Okružnog suda u P. iz 2003. godine.

U izjašnjenju na prijavu koja mu je dostavljena 24. 09. 2018. godine advokat je naveo da je u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije radio od 1979. do 2006. godine, kada je penzionisan, i da se advokaturom bavi od 2008. godine. Istakao je da je osuđujuća presuda bila proizvod „određenih nameštanja”, da je presuda postala pravnosnažna, a osuda brisana nakon proteka roka provere. Izneo je stav da se lice imenovano kao podnosilac prijave pojavljuje fiktivno i da je pravi autor prijave suprotna stranka u postupku u kojem postupa kao punomoćnik.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 17. 06. 2019. godine. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, nakon navoda iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokata, iznet je zaključak da nema osnovane sumnje da su povređene dužnosti ili prava advokata ili ugled advokature. Ukazano je na to da proveru ispunjenosti uslova za upis u Imenik advokata Advokatske komore, uključujući i uvid u potvrdu o (ne) osuđivanosti koju izdaje nadležni organ, vrši Upravni odbor AKN, te da nije u nadležnosti disciplinskih organa da preispituju uslove za upis advokata u imenik advokata.

⁹² Prema članu 66 Krivičnog zakona Republike Srbije, krivično delo zlostava u službi čini službeno lice koje u vršenju službe drugog zlostavi, uvredi ili uopšte prema njemu postupi na način kojim se vređa ljudsko dostojanstvo.

Rešenje o odbacivanju disciplinske prijave dostavljeno je podnosiocu prijave preko oglasne table AKN nakon neuspele dostave na adresu koja je navedena na koverti u kojoj se nalazila disciplinska prijava. Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac prijave nije izjavio prigovor.

Disciplinski postupak je trajao devet meseci i 24 dana. Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o njenom odbacivanju proteklo je 10 meseci.

KOMENTARI:

Na ulazeći u moguće razloge podnošenja disciplinske prijave, ovaj predmet pokazuje da su advokati očima javnosti viđeni kao uvaženi članovi društvene zajednice, koji nisu bili u sukobu sa zakonom.

U konkretnom slučaju nesporno je da je advokat osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za bavljenje advokaturom, ali je nastupila zakonska rehabilitacija, te su prestale sve pravne posledice osude, tako da se advokat 2008. godine smatrao neosuđivanim. Iako, saglasno zakonu i autonomnim aktima AKS i komora u njenom sastavu, proveru ispunjenosti uslova za upis u imenik advokata, uključujući i uvid u potvrdu o (ne)osuđivanosti koju izdaje nadležni organ, vrši upravni odbor nadležne advokatske komore, a ne disciplinski organi, ne treba isključiti mogućnost da upravo podaci iz disciplinske prijave ukazuju na potrebu preispitivanja ispunjenosti uslova za upis u imenik advokata, odnosno za prestanak prava na bavljenje advokaturom. Smatramo da bi u takvim slučajevima, ukoliko činjenice ukazuju na postojanje osnovane sumnje za poništaj upisa ili brisanje iz registra, disciplinski organi trebalo da proslede prijavu upravnom odboru, imajući u vidu da najvećem broju građana nije poznata raspodela nadležnosti između organa komore.

Efikasnost disciplinskog postupka nije na zadovoljavajućem nivou. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je skoro deset meseci. S obzirom na to da je Disciplinski tužilac AKN odlučivao na osnovu stanja u spisima predmeta, trajanje postupka ne zadovoljava standarde efikasnosti.

Slučaj br. 18

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba ženskog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja koja ima između 33 i 40 godina. Protiv nje je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz disciplinske prijave, advokatkinja je zastupala podnositeljku prijave kao tužilju u predmetu pred Osnovnim sudom u L., koji je doneo rešenje o odbijanju predloga tužilje za ponavljanje parničnog postupka. Rešenje je dostavljeno advokatkinji, a poslednji dan za izjavljivanje žalbe bio je 17. 12. 2018. godine. Podnositeljka prijave navodi je u više navrata pokušavala da dođe do advokatkinje kako bi dobila rešenje na koje ima pravo žalbe. Advokatkinja se, navodno, u više navrata nije javljala na telefon i podnositeljka prijave nije mogla da je nađe u kancelariji, te je rešenje dobila tek 16. 12. 2018. godine, pa je angažovala drugog advokata da joj napiše žalbu. Kao datum izvršenja disciplinskog dela u prijavi je naveden 13–16. 12. 2018. godine.

Povreda je pravno kvalifikovana u disciplinskoj prijavi kao „zloupotreba poverenja stranke i očigledno nesavestan rad u advokaturi“.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 26. 12. 2018. godine. Nepoznato je kada je disciplinska prijava dostavljena na izjašnjenje, ali je izjašnjenje dostavljeno Disciplinskom tužiocu 11. 01. 2019. godine. Advokatkinja navodi u izjašnjenju da je nekoliko puta bezuspešno pokušavala da stupi u kontakt s podnositeljkom prijave, da je napisala žalbu da ne bi propustila rok, ali da su podnositeljka prijave i njen sin izjavili da su „ljuti na nju, da žalbu ne žele da pročitaju“. Nakon toga im je dostavila rešenje suda, a podnositeljka prijave joj je otkazala punomoćje.

Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu s obrazloženjem da je prijavljena advokatkinja napisala žalbu u zakonskom roku i ni u jednom trenutku nije zloupotrebila ovlašćenja koja su joj data, te da nema povrede radne dužnosti advokata.

Na rešenje o odbacivanju prijave podnet je prigovor dana 18. 06. 2019. godine zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Podnositeljka prijave predložila je da se zatraži listing poziva kako bi se potvrdili ili demantovali navodi iz izjava. Prigovor je odbijen dana 11. 09. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 27. 05. 2019. godine proteklo je šest meseci. O prigovoru podnetom 18. 06. 2019. godine odlučeno je za skoro tri meseca.

KOMENTARI:

U ovom predmetu oprečni su navodi podnositeljke prijave i advokatkinje o činjenicama koje su relevantne za utvrđivanje postojanja osnovane sumnje da je advokatkinja izvršila povredu Kodeksa profesionalne etike advokata iz tačke 24.3.5 – dužnost advokata da klijenta blagovremeno obaveštava o svim bitnim promenama u predmetu, a na traženje klijenta i o svim pojedinostima. Povreda ove dužnosti propisana je članom 195, stav 2 Statuta AKN kao jedna od četiri lakše povrede dužnosti advokata. Evidentno je da je Disciplinski tužilac *a priori* poverovao navodima advokatkinje, iako je imao mogućnost da uvidom u listing poziva utvrdi da li je podnositeljka prijave pokušavala da stupi telefonom u kontakt s advokatkinjom ili je bilo obrnuto, kako u prigovoru na rešenje o odbacivanju prijave tvrdi podnositeljka prijave.

Ne ulazeći u pravilnost odluka disciplinskih tužilaca, ukazujemo na potrebu da se u slučaju oprečnih izjava podnosilaca prijava i advokata o relevantnim činjenicama, kad god je to moguće, izvedu i pravilno ocene raspoloživi dokazi, uz navođenje pobuda koje su opredelile Disciplinskog tužioca da određeno dokazno sredstvo smatra verodostojnim i da pojedinom dokaznom sredstvu prizna uveravajuću snagu. Takav pristup bi doprineo jačanju poverenja građana u disciplinske organe i njihove spremnosti da brižljivo i s dužnom pažnjom razmotre svaku disciplinsku prijavu, što doprinosi jačanju ugleda advokature.

Slučaj br. 19

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeni je advokat starosti između 49 i 56 godina. Protiv prijavljenog advokata ranije su podnošene disciplinske prijave i podizane optužnice. Studija slučaja br. 13 odnosi se na postupak povodom disciplinske prijave podnete protiv ovog advokata.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz disciplinske prijave, podnosilac prijave angažovao je advokata da ga zastupa kao privatnog tužioca u krivičnom postupku protiv okrivljenog A. A. zbog izvršenja krivičnog dela uvreda iz člana 170 Krivičnog zakonika. Kao naknadu za advokatske usluge, kako je dogovoreno s advokatom, podnosilac prijave očistio je advokatovo imanje od bagrema, bagrem je isekao u sitna drva i prevezao ih do dvorišta kuće advokata, pri čemu je dužina puta od imanja do dvorišta 30 km. Okrivljeni A. A. oslobođen je optužbe u krivičnom postupku, pa je podnosilac privatne tužbe angažovao drugog advokata da piše žalbu na presudu. Međutim,

žalbu protiv presude je napisao i prijavljeni advokat, uprkos molbi podnosioca prijave da mu više ništa ne pomaže. U postupku po žalbi, prvostepena presuda je ukinuta i u ponovnom postupku okrivljeni je osuđen i obavezan da privatnom tužiocu naknadi troškove krivičnog postupka u iznosu od 103.500 dinara. Podnosilac privatne tužbe podneo je predlog za izvršenje radi naplate novčanog potraživanja troškova krivičnog postupka po izvršnoj sudskoj presudi, ali je advokat tada, revoltiran što je predlog za izvršenje sastavio drugi advokat, izdao priznanicu izvršnom dužniku da je naplatio troškove od njega.

U disciplinskoj prijavi podnosilac tvrdi da je advokat falsifikovao priznanicu koju je izdao izvršnom dužniku kako bi sprečio podnosioca prijave da u izvršnom postupku naplati troškove krivičnog postupka. U prilog ovom tvrđenju, podnosilac prijave je naveo da su i on i izvršni dužnik (okrivljeni) seljaci i nemaju toliko novca, te da je zato jasno da je priznanica falsifikovana.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 22. 05. 2019. godine. U prijavi, koja ima osam stranica kucanog teksta, opisan je razvoj odnosa i „poslovne saradnje” između podnosioca prijave i advokata. Uz prijavu su kao dokazi priloženi: presuda Osnovnog suda u K. od 07. 11. 2017. godine kojom je okrivljeni A. A. oslobođen optužbe da je izvršio krivično delo uvreda; presuda Osnovnog suda u K. od 27. 02. 2018. godine kojom je okrivljeni A. A. osuđen zbog izvršenja krivičnog dela uvreda; dopisi podnosioca prijave advokatu od 25. 03. 2019. godine i od 27. 09. 2018. godine sa zahtevom za povratak novca naplaćenog na ime troškova krivičnog postupka.

Advokat je naveo u izjašnjenju da je naplatio troškove krivičnog postupka od okrivljenog A. A., o čemu je izdao priznanicu, a sve u skladu s dogovorom s podnosiocem prijave. Prema navodima iz izjašnjenja, dogovor je bio da, u slučaju da se postupak okonča osuđujućom presudom, advokat naplati troškove krivičnog postupka od okrivljenog i takse, a ukoliko se postupak okonča na drugi način, podnosilac prijave ne bi imao nikakve obaveze prema advokatu.

Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 26. 12. 2019. godine, obrazlažući svoju odluku činjenicom da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. U obrazloženju rešenja navedeno je da je dopisom od 27. 09. 2018. godine

podnosilac prijave obavestio advokata da mu je odbijen predlog za izvršenje jer je advokat naplatio troškove krivičnog postupka od okrivljenog A. A., te da je to datum saznanja za učinjenu povredu, od koga je tekao šestomesečni rok propisan za zastarevanje pokretanja disciplinskog postupka. Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave nije izjavljen prigovor.

Izvesno je da je u ovom predmetu nastupila relativna zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, bez obzira na to što u spisima predmeta ne postoji podatak o datumu dostavljanja disciplinske prijave na izjašnjenje, koji se smatra datumom pokretanja disciplinskog postupka, jer je sama disciplinska prijava podneta po isteku roka od šest meseci.

Podnosiocu prijave poslat je dopis od strane Disciplinskog tužioca da je potrebno da uplati taksu za podnošenje disciplinske prijave u iznosu od 3.000 dinara i administrativnu taksu u iznosu od 310 dinara.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 22. 05. 2019. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave 26. 12. 2019. godine proteklo je sedam meseci i četiri dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu disciplinska prijava je odbačena zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, tako da nisu utvrđivane činjenice u vezi s navodnim povredama advokatskih dužnosti. Takav ishod je očigledno rezultat klijentovog nepoznavanja propisa o disciplinskom postupku, mada ova neinformisanost u izvesnom smislu iznenađuje, budući da je podnosilac prijave angažovao drugog advokata za zastupanje u predmetu, kome nije moglo ostati nepoznato da je klijenta (podnosioca prijave) u prvostepenom postupku zastupao drugi advokat i da je i on izjavio žalbu na presudu. U takvim okolnostima očekivalo bi se da advokat koga je klijent kasnije angažovao pruži klijentu informacije i o mogućnostima i rokovima za pokretanje disciplinskog postupka. Treba takođe primetiti da je, saglasno tački 31.1.11 Kodeksa profesionalne etike advokata, advokat bio dužan da obavesti kolegu da mu se njegov klijent obratio da bi na njega preneo zastupanje. Nepoznato je da li je advokat ispunio ovu dužnost.

Veliki broj odbačenih disciplinskih prijava zbog zastarelosti pokretanja (i vođenja) disciplinskog postupka trebalo bi da bude predmet sveobuhvatne analize AKS i advokatskih komora u njenom sastavu, koja bi omogućila da se stekne uvid u uzroke ove pojave i na osnovu toga preduzmu mere za njeno sprečavanje. Jedna od mera koje svakako treba preduzeti jeste bolja informisanost klijenata o pravnim i etičkim standardima rada advokata, njihovoj disciplinskoj odgovornosti i postupku u kome se ona utvrđuje, uključujući i pravila

o rokovima zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka. Na saj-tovima advokatskih komora uglavnom su objavljeni normativni akti relevantni za disciplinsku odgovornost advokata, ali većina građana nije osposobljena za njihovo pravilno tumačenje, pa postoji potreba da se pruže tumačenja napisana jednostavnijim jezikom koji je razumljiv i laicima.

Analiza sadržine disciplinske prijave u ovom, ali i u drugim disciplinskim predmetima, pokazuje da su one često preopširne i/ili nedovoljno jasne, a ima i onih koje su oskudne u sadržaju. To ponekad nameće potrebu da se od podnosioca prijave traže dodatna razjašnjenja, čime se usporava disciplinski postupak. Imajući u vidu da su podnosioci disciplinskih prijava neuke stranke i da najčešće ne angažuju advokata za sastavljanje disciplinske prijave, bilo bi korisno kreiranje i objavljivanje obrasca disciplinske prijave koji može biti svojevrsni vodič za njihovo sastavljanje.

Kada je reč o efikasnosti postupka, s obzirom na to da je Disciplinski tužilac doneo odluku isključivo na osnovu navoda iz disciplinske prijave i izjašnjenja advokata, postupak nije bio efikasan.

Slučaj br. 20

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokat stariji od 65 godina, protiv koga je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2, Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave tvrdi da ga je prijavljeni advokat neaktivno zastupao u pravnoj stvari za smetanje poseda, kao i da je ignorisao njegovo mišljenje i predloge. Navodi i da se postupak previše odužio. Na primedbe podnosioca prijave advokat je, navodno, odgovorio „da se neće previše eksponirati jer mu ćerka radi u sudu”. Prema navodima iz prijave, advokat je otkazao punomoćje neposredno pre zakazanog ročišta, čime je doveo podnosioca prijave u neugodnu situaciju, dva puta je „naplatio pristup sudu u jednom danu” i napisao je priznanicu za jedan deo plaćenog iznosa od 1.200 evra, ali ne i za prethodno plaćenih 132.000 dinara. Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi.

U disciplinskoj prijavi podnosilac je kvalifikovao navodnu povredu kao „neaktivno zastupanje u pravnoj stvari”.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 02. 11. 2018. godine. Uz prijavu su priloženi sledeći dokazi: račun za izvršenje advokatske

usluge na 264.000 dinara od 04. 07. 2018. godine; dopis podnosioca prijave advokatu s obrazloženim troškovima advokatskih usluga i keramičarskih i vodoinstalaterskih radova u kome tvrdi da mu advokat duguje 241.000 dinara; račun izvršenih vodoinstalaterskih i keramičarskih radova na 519 evra; kopija priznanice kojom se potvrđuje da je podnosilac prijave isplatio novčano potraživanje od 1.100 evra od 03. 09. 2018; otkaz punomoćja.

Prijavljeni advokat primio je disciplinsku prijavu na izjašnjenje dana 13. 11. 2018. godine. U izjašnjenju je naveo da su navodi u prijavi netačni, da je podnosilac prijave vikao na njega i vređao ga, što ga je nateralo da otkáže punomoćje. Tvrdi da je radi ranijeg poznanstva odlučio da naplati polovinu obračunatog iznosa, te da mu je podnosilac prijave platio ukupno 1.100 evra, a ne ceo iznos, kako to tvrdi podnosilac prijave, za koga navodi da se „lako i neodgovorno igra ciframa“.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, odbacio disciplinsku prijavu. U obrazloženju razloga za odbacivanje prijave korišćena je uobičajena formulacija: „ne postoji osnovana sumnja da je prijavljeni advokat učinio bilo kakvu povredu dužnosti i prava advokata ili ugleda advokature. Svojim radnjama nije naneo štetu podnosiocu prijave niti je ugrozio njegove interese i položaj u postupku.“

Na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave podnet je prigovor 15. 03. 2019. godine, u kome je osporena istinitost navoda iz izjašnjenja advokata i iznet je stav da navodi podnosioca prijave nisu ozbiljno razmotreni. Prigovor je odbijen dana 06. 06. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje proteklo je 11 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave tri meseca i 20 dana. O prigovoru je odlučeno za nešto manje od tri meseca.

KOMENTARI:

Ne ulazeći u ocenu pravilnosti rešenja o odbacivanju disciplinske prijave zbog nepostojanja osnovane sumnje da je izvršena povreda, ukazujemo na to da je obrazloženje rešenja i u ovom predmetu veoma oskudno i ne obezbeđuje da se ispita ocena Disciplinskog tužioca, koja mora biti objektivna, i pored sve subjektivnosti koju sa sobom nosi „slobodno uverenje“. To podrazumeva da se na osnovu činjenica i dokaza, kako onih koji su podnosilac prijave i advokat podneli tako i onih koje je Disciplinski tužilac sâm prikupio, zaista ne može zaključiti da postoji razumna verovatnoća da je prijavljeni advokat izvršio povredu na koju se u disciplinskoj prijavi ukazuje.

Ovaj slučaj otkriva da pojedini advokati prilikom naplate nagrade za rad ne poštuju Kodeks profesionalne etike advokata. Naime, advokat je u svom izjašnjenju, u nastojanju da opovrgne tvrđenje podnosioca prijave da mu nije izdao priznanicu za prethodno plaćenih 132.000 dinara, naveo da je „radi ranijeg poznanstva odlučio da naplati polovinu od obračunatog iznosa”. Ovo tvrđenje je, u suštini, svojevrsno priznanje advokata o kršenju pravila o naplati nagrade za rad, budući da je u tački 30.3.1 Kodeksa profesionalne etike advokata jasno propisano pod kojim uslovima se naplata naknade može prilagoditi klijentu, odnosno njegovim platežnim sposobnostima. Među tim razlozima se ne nalazi „ranije poznanstvo sa klijentom”, već humani razlozi i obziri prema klijentu koji je u materijalnoj oskudici. Disciplinski tužilac nije, međutim, u takvom ponašanju „prepoznao” povredu dužnosti advokata.

U ovom disciplinskom predmetu postupak je, u celini posmatrano, bio je relativno efikasan, mada treba imati u vidu da je celokupan procesni materijal sadržan u podnescima, pa je postupak trebalo da traje daleko kraće. Očigledno je da građani očekuju da postupci budu mnogo efikasniji: podnosilac prijave je po proteku roka od skoro tri meseca uputio dopis u kome urgira da se po njegovoj prijavi donese odluka. S obzirom na to da svaki postupak zahteva određeno vreme, da bi građani imali realna očekivanja u pogledu trajanja postupka, korisno je da na sajtovima komora budu sadržane informacije o disciplinskom postupku i radnjama koje se u njemu preduzimaju.

Slučaj br. 21

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja koja ima preko 65 godina, protiv koje su ranije vođeni disciplinski postupci po optužnicama.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave prijavio je advokatkinju, koja u parničnom postupku zastupa suprotnu stranku, navodeći da se na ročištima za glavnu raspravu „ponašala nasilno, neprimereno i nedostojno advokature, neprimerenom opstrukcijom suđenja”. Opisao je nekoliko primera takvog ponašanja, navodeći da je advokatkinja na ročištu za glavnu raspravu dana 03. 07. 2017. godine dobacivala „nije tačno, laže” dok je svedok odgovarao na pitanja, da je prekidala sudiju u diktiranju zapisnika uzvicima „svedok to nije rekao”, da je zbunjivala i omalovažavala svedoka prilikom ispitivanja rečima „bili ste prijatelj sa D., da li te pokojni D. zove u snu da ideš kod njega”, da je nazivala svedoka lažovom, da se unosila svedoku u lice prilikom ispitivanja i obraćala mu se povišenim tonom, nastojeći da zbuni svedoka provokacijama i obesmisli njegovo svedočenje i

dr. Istakao je da se zbog navedenog ponašanja advokatkinje obraćao pisanim putem postupajućem sudiji u parničnom postupku, predlažući da je sud „upristoji“, ali da je advokatkinja zbog tog pismena podnela krivičnu prijavu protiv njega zbog krivičnog dela uvreda.

Podnosilac prijave prijavio je advokatkinju zbog ponašanja na ročištu za glavnu raspravu, za koje smatra da predstavlja „povredu Kodeksa advokatske etike, da šteti ugledu advokature i da je takva osoba nedostojna advokatske profesije“.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 06. 03. 2018. godine. Uz prijavu nisu bili priloženi dokazi. Prijava je dostavljena na izjašnjenje 08. 03. 2018. godine. Advokatkinja je u izjašnjenju osporila istinitost navoda da se ponašala na opisani način i da je sudija nije opominjao zbog ponašanja. Istakla je da je disciplinska prijava podneta četiri meseca nakon što je ona podnela krivičnu prijavu protiv podnosioca prijave zbog krivičnog dela uvreda, te da smatra da podnošenje disciplinske prijave predstavlja isplanirani akt. Navela je da će zbog uvreda učinjenih u disciplinskoj prijavi podneti novu krivičnu prijavu protiv podnosioca prijave. Uz izjašnjenje je dostavljena fotokopija zapisnika sa ročišta za glavnu raspravu od 03. 07. 2017. godine.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljene advokatkinje, Disciplinski tužilac je 30. 10. 2018. godine odbacio disciplinsku prijavu. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, nakon parafraziranja navoda iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokatkinje, zaključeno je da nema osnovane sumnje da je advokatkinja učinila bilo kakvu povredu dužnosti i prava advokata ili ugleda advokature. Navedeno je da se iz priloženih dokaza, a naročito na osnovu zapisnika s ročišta za glavnu raspravu od 03. 07. 2017. godine, može utvrditi da se advokatkinja ponašala u skladu s Kodeksom profesionalne etike advokata i da nije izvršila disciplinsku povredu.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave izjavljen je prigovor 11. 12. 2018. godine. U prigovoru je istaknuto da je rešenje o odbacivanju disciplinske prijave doneto usled nedostatka dokaza, pri čemu podnosioca prijave nisu pozvali iz AKN, suprotno obećanom, da dâ svoj iskaz i spisak svedoka koji su saslušani na ročištu za glavnu raspravu dana 03. 07. 2017. godine, te da su mu

na taj način onemogućili da iznese svoje argumente. U prigovoru su navedena imena, prezimena i adrese četiri svedoka čije se saslušanje predlaže.

Odlučujući o prigovoru, Disciplinski tužilac AKS našao je da je neosnovan, te je doneo rešenje dana 13. 03. 2019. godine, kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacivanju disciplinske prijave.

Od pokretanja do okončanja postupak je trajao nešto više od godinu dana. Od podnošenja disciplinske prijave dana 06. 03. 2018. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je sedam meseci i 24 dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je godinu i sedam dana.⁹³

KOMENTARI:

Disciplinski tužilac AKN odbacio je disciplinsku prijavu, ocenjujući da iz priloženih dokaza, zapisnika s ročišta za glavnu raspravu od 03. 07. 2017. godine, ne proizlazi osnovana sumnja da je advokatkinja povredila dužnosti advokata.

Ovaj predmet je jedan od retkih koji se odnose na navodne povrede koje je advokat izvršio pred sudom na ročištu. Navodne povrede su takve prirode da bi, za slučaj da su izvršene, morale da izazovu reakciju sudije, koji je ovlašćen da kazni i udalji iz sudnice lice koje učestvuje/prisustvuje raspravi, vređa sud ili druge učesnike u postupku, ometa rad ili se ne pokorava naređenjima suda za održavanje reda, o čemu je dužan da obavesti nadležnu advokatsku komoru, ako je meru udaljenja, odnosno kaznu, izrekao advokatu ili advokatskom pripravniku.⁹³ Zbog toga se Disciplinski tužilac oslonio na zapisnik s ročišta, u kome nije konstatovano da je advokatkinja narušavala procesnu disciplinu. Treba, međutim, imati u vidu da zapisnik sâm po sebi ne bi trebalo smatrati dovoljnim za zaključak da advokat na ročištu nije narušavao procesnu disciplinu, jer pojedini sudovi imaju visok prag tolerancije takvih ponašanja u sudnici i retko preduzimaju zakonske mere radi održavanja reda na raspravi u vidu upozorenja, kažnjavanja i udaljenja iz sudnice.

Odluka o odbacivanju prijave doneta je samo na osnovu činjenica sadržanih u prijavi i izjašnjenju, kao i kopije zapisnika s ročišta koje je podnela advokatkinja. Ne postoje, međutim, opravdani razlozi zbog kojih Disciplinski tužilac nije saslušao lica za koja podnosilac tvrdi da su na ročištu za glavnu raspravu, prilikom njihovog saslušanja kao svedoka, bili izloženi nekorektnom postupanju od strane advokatkinje. To bi svakako doprinelo da zaključak o (ne)postojanju osnovane sumnje bude potkrepljen svim relevantnim činjenicama.

⁹³ Član 333 Zakona o parničnom postupku (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2011, 49/2013 – odluka US, 74/2013 – odluka US, 55/2014, 87/2018 i 18/2020).

Treba primetiti da su u ovom predmetu bili ispunjeni uslovi i za odbacivanje prijave zbog relativne zastarelosti, s obzirom na to da je disciplinska prijava podneta 06. 03. 2018. godine, skoro devet meseci od saznanja za navodnu povredu, jer je povreda, po tvrdjenju podnosioca, izvršena na ročištu održanom 03. 07. 2017. godine, kome je i sâm prisustvovao. Nepoznato je zašto je Disciplinski tužilac ignorisao ovu okolnost, odnosno zašto se opredelio da odbaci prijavu zbog nepostojanja osnovane sumnje o povredi, a ne zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka.

Disciplinski postupak nije bio sasvim efikasan. Od dostavljanja izjašnjenja advokatkinje do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je skoro osam meseci. S obzirom na to da je Disciplinski tužilac AKN odlučio isključivo na osnovu činjenica navedenih u disciplinskoj prijavi i u izjašnjenju advokatkinje i dokaza koji je priložila, disciplinski postupak je predugo trajao. Ni efikasnost u postupanju Disciplinskog tužioca AKS nije bila na zadovoljavajućem nivou jer je odluku o prigovoru doneo u roku od četiri meseca od izjavljivanja.

Slučaj br. 22

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja starosti 49–56 godina. Protiv advokatkinje je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica Disciplinskog tužioca.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave navodi da ga je prijavljena advokatkinja zastupala u postupku pred Opštinskim sudom u P. Za to vreme podnosilac prijave bio je poslom u inostranstvu, gde je preživio infarkt. Tvrdi da ni on ni njegovi roditelji nisu bili obavješteni o toku postupka. Presudom je njemu i njegovim roditeljima naloženo da isplate 3,5 miliona dinara, nakon čega su došli izvršitelji i „oduzeli im automobil, kazan za rakiju, cirkular [...], a u katastru prepisali kuću, pomoćne objekte, njive, šume”. Navodi da advokatkinja nije podnela žalbu na presudu i tvrdi da su se „advokat i druga strana u postupku dogovorili da ga opljačkaju”.

Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden, niti je pravno kvalifikovana navodna povreda.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 29. 10. 2018. godine. Uz prijavu nisu podneti dokazi. Disciplinska prijava je dostavljena na

izjašnjenje 02. 11. 2018. godine. U izjašnjenju je navedeno da je nastupila zastarelost, kao i da je advokatkinja podnosioca prijave i njegove roditelje, kao jemce, po dobijanju presude upoznala s njenom sadržinom, kao i o svemu tokom postupka, te da nije pisala žalbu po dogovoru.

Disciplinski tužilac, bez traženja dodatnih izjašnjenja od strane podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, odbacio je disciplinsku prijavu. U rešenju je navedeno da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. Prigovor na rešenje nije podnet.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 29. 10. 2018. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje protekla su tri dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 20. 06. 2019. godine prošlo je skoro osam meseci.

KOMENTARI:

U ovom predmetu postavilo se pitanje od kog datuma teče rok zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, s obzirom na to da u prijavi nije naveden datum izvršenja disciplinskog dela. U nedostatku takvog podatka, Disciplinski tužilac je računao rok od dana kada je podnosilac prijave preuzeo predmet od advokatkinje. U vezi s tim ukazujemo na potrebu da se bliže reguliše računanje rokova zastarelosti, posebno u pogledu disciplinskih povreda koje izazivaju posledice tek nakon izvesnog vremena ili čije posledice traju duže ili kraće vreme.

Slučaj br. 23

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice ženskog pola, advokatkinja koja ima preko 65 godina, a prijavljeno lice je advokatkinja koja ima 57–65 godina. Protiv advokatkinje nisu ranije podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnositeljka prijave je advokatkinja u N. i prijavila je advokatkinju koja je predsednica AKN zbog „nedomaćinskog” ponašanja, zloupotreba funkcije predsednice i nanošenja štete AKN. U prijavi su u devet tačaka opisane navodne povrede.

(1) U vreme trajanja štrajka advokata dana 24. 09. 2014. godine, suprotno odluci AKS, advokatkinja je podnela predlog za izvršenje, broj predmeta Iiv xxx/14, u ime i za račun svog klijenta A. A. Istakla je da je protiv drugih advokata zbog takvog postupanja vođen disciplinski postupak pred organima AKN.

(2) Predsednica je organizovala prevoz advokata iz AKN na štrajk advokata (u periodu od 17. 09. 2014. do 22. 01. 2015. godine) u Beograd autobusima autoprevoznika „N.e.“, iako je postojao sukob interesa za takvo angažovanje navedenog autoprevoznika. Autoprevoznik „N.e.“ je angažovao advokatkinju radi zastupanja u pojedinim sudskim postupcima, dok brat advokatkinje radi kod autoprevoznika „N.e.“, pri čemu su ostali autoprevoznici istu uslugu naplaćivali jeftinije.

(3) Predsednica je u vreme štrajka advokata pribavljala za sebe korist na osnovu uvećanih dnevnica za službena putovanja i korišćenjem usluga taksi prevoza do Beograda i Novog Sada, umesto jeftinijih opcija.

(4) Predsednica je zloupotrebila svoju funkciju i uplatila u korist AKS novčani iznos od dva do dva i po miliona dinara, pri čemu nije poznat pravni osnov tog prenosa novčanih sredstava.

(5) Predsednica je zaključila Ugovor o osiguranju advokata za period od 17. 05. 2014. do 17. 05. 2015. godine s osiguravajućom kućom koja je njen klijent u pojedinim sudskim postupcima, bez prikupljanja ponuda drugih osiguravajućih kuća, te postoji očigledan sukob interesa.

(6) Predsednica je bez odluke Upravnog odbora AKN obrisala 16 advokatskih pripravnika iz imenika advokatskih pripravnika, kojima je isteklo četiri godine staža. Brisanje je izvršila selektivno, izuzimajući advokatske pripravnike kod onih advokata s kojima je u dobrim odnosima ili koji su članovi organa AKN.

(7) Predsednica je odobravalala upis u Imenik advokata AKN po beneficiranoj ceni od 500 evra licima koja su obavila pripravnčki staž u sudu, organima uprave ili u privredi.

(8) Predsednica je organizovala proslavu dočeka Nove 2016. godine na koju je pozvala 30 gostiju, za koju je AKN iz svog budžeta trebalo da plati karte u ukupnom iznosu od 200.000 dinara, za koju je platila muziku u iznosu od 500.000 dinara i za koju je naručila 100 boca posebnog vina iz vinarije „A. A.“, sve iz budžeta AKN.

(9) Predsednica je favorizovala određene advokatske pripravnike prilikom upisa u Imenik advokata AKN, tako što su plaćali upis po beneficiranoj ceni od 500 evra, iako su prethodno bili brisani iz imenika advokatskih pripravnika.

Nakon opisa povreda, podnositeljka prijave predložila je da Disciplinski tužilac proveri sve navode povreda radne dužnosti

advokata, povreda radne dužnosti predsednika AKN, zloupotrebe ovlašćenja predsednika AKN, sukobe interesa i štete nanete AKN. Naknadno je dostavljen podnesak, naslovljen kao dopuna disciplinske prijave, u kojem je naveden podatak o još jednom pripravniku koji, kako je navedeno, nije izbrisan iz Imenika advokatskih pripravnika AKN, iako je ispunjavao uslove za to. Istaknuto je da cilj disciplinske prijave „nije brisanje pripravnika koji nisu obrisani već zloupotreba ovlašćenja, samovolja, neznanje, selektivna primena Statuta Advokatske komore Niša, Zakona o advokaturi, itd.”.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 01. 03. 2016. godine, a dopuna disciplinske prijave 25. 03. 2016. godine. Ni uz prijavu ni uz dopunu prijave nisu bili priloženi dokazi.

Advokatkinja je primila prijavu na izjašnjenje, a naknadno i dopunu disciplinske prijave. Potpisala je povratnice bez navođenja datuma prijema. U izjašnjenju od 18. 04. 2016. godine advokatkinja je istakla da se navodi prijave ne odnose ni na jednu lakšu ili težu povredu dužnosti advokata propisanu članovima 204 i 205 Statuta AKN,⁹⁴ jer se navodne povrede ne tiču njenog postupanja kao advokata, već kao nosioca funkcije predsednika AKN i da se odgovornost za postupanje kao predsednika AKN ne utvrđuje u disciplinskom postupku. Navela je da se iz disciplinske prijave ne može utvrditi na koji predmet se odnose navodi iz tačke 1 jer je „Iv” oznaka predmeta neimenovanog javnog izvršitelja, pri čemu ime i prezime stranke nije poznato advokatkinji, a ukoliko se mislilo na sudski predmet oznake „Iv”, klijent advokatkinje u predmetu Iv xxx/14 nije lice imenovano u prijavi. Istakla je prigovor zastarelosti.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnositeljke prijave ili prijavljene advokatkinje, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 24. 05. 2016. godine. U obrazloženju rešenja o

⁹⁴ Lakše i teže povrede dužnosti advokata bile su utvrđene u članovima 204 i 205 ranije važećeg Statuta AKN (*Sl. list grada Niša*, br. 8/2012 i 99/2015). Prema članu 204, stav 1 Statuta, lakše povrede dužnosti i ugleda advokature su narušavanje dužnosti i ugleda advokature manjeg značaja. U stavu 2 su nabrojane dve lakše povrede: ako advokat lakše povredi zakonske odredbe prema advokatskom pripravniku i ako lakše povredi Kodeks profesionalne etike advokata. Prema članu 205, stav 1 Statuta, pod težom povredom dužnosti advokata i ugleda advokature smatra se narušavanje dužnosti i ugleda advokature propisanih zakonom, Statutom AKN, ovim Statutom i Kodeksom profesionalne etike advokata. U stavu 2 nabrojane su teže povrede u 47 tačaka, među kojima su očigledno nesavestan rad u advokaturi, povreda dužnosti čuvanja advokatske tajne, nesavesno zastupanje, nepostupanje po zahtevu organa komore i dr.

odbacivanju disciplinske prijave navedeno je da „nema mesta pokretanju disciplinskog postupka protiv prijavljene advokatkinje”. U odnosu na tvrđenje iz tačke 1 disciplinske prijave, o navodnom podnošenju predloga za izvršenje u predmetu neimenovanog suda liv xxx/14, istaknuto je da nema dokaza da je advokatkinja izvršila ovu povredu. U odnosu na ostale navode iz disciplinske prijave, istaknuto je da njihova ocena, prema članu 75 Zakona o advokaturi, ne spada u nadležnost Disciplinskog tužioca, jer se tiču vršenja funkcije predsednika AKN.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnositeljka prijave izjavila je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 06. 06. 2016. godine. U prigovoru je istaknuto da su sve opisane povrede učinjene od strane advokatkinje koja vrši funkciju predsednice AKN i da o tim povredama treba da se rešava unutar ove komore. Navedeno je da je Disciplinski tužilac bio dužan da proveri sve navode iz disciplinske prijave, naročito navode iz tačke 1, a ne da samo prihvati izjašnjenje advokatkinje. Posebno je istaknuto da je advokatkinja svoje izjašnjenje dala skoro 40 dana od prijema disciplinske prijave, iako je rok po Statutu AKN osam dana.

Disciplinski tužilac AKS našao je da je prigovor delimično osnovan. U rešenju od 26. 12. 2017. godine istaknuto je da je prvostepeno rešenje nepravilno jer je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno, te da je nejasno na šta se odnosi oznaka predmeta „liv”, pri čemu je dužnost Disciplinskog tužioca bila da utvrdi sve relevantne činjenice. Stoga je u navedenom delu ukinuto prvostepeno rešenje i naloženo je da prvostepeni organ u ponovljenom postupku pozove podnositeljku prijave da se precizno izjasni, a ukoliko to podnositeljka prijave ne učini, da odluči na osnovu raspoloživih dokaza. U preostalom delu prigovor je odbijen jer su razlozi dati u prvostepenom rešenju jasni i zakoniti.

Podnositeljka prijave nije pružila dodatne podatke na pisani zahtev Disciplinskog tužioca AKN, pa je Disciplinski tužilac doneo dana 10. 08. 2018. rešenje o odbačaju disciplinske prijave. U obrazloženju rešenja navedeno je da se podnositeljka prijave nije dodatno izjasnila, te nije bilo moguće utvrditi činjenice u pogledu ove navodne povrede. Ukazano je, takođe, da je, prema stanju u spisu predmeta, nastupila zastarelost vođenja disciplinskog postupka.

Protiv navedenog rešenja nije izjavljen prigovor.

Od podnošenja disciplinske prijave 01. 03. 2016. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave 10. 08. 2018. godine protekle su dve godine, pet meseci i devet dana.

KOMENTARI:

Sadržaj disciplinske prijave ukazuje na to da pojedinim podnosiocima prijava nije jasna distinkcija između disciplinske odgovornosti advokata i odgovornosti nosilaca funkcije organa advokatske komore. Imajući u vidu da se podnositeljka prijave takođe bavi advokaturom, disciplinska prijava otkriva značajan problem – nepoznavanje prirode disciplinske odgovornosti od strane samih advokata.

Interesantno je primetiti da nije posvećena pažnja vremenskom okviru dešavanja: prema navodima iz disciplinske prijave, advokatkinja je podnela predlog za izvršenje dana 24. 09. 2014. godine, a disciplinska prijava je podneta dana 01. 03. 2016. godine. S obzirom na to da nije opredeljen trenutak saznanja podnositeljke prijave za navodnu disciplinsku povredu, bilo je potrebno da Disciplinski tužilac zatraži da se podnositeljka prijave izjasni o tome kako bi se cenilo da li je pokretanje disciplinskog postupka zastarelo.

Podnositeljka prijave je ukazala u prigovoru na to da prilikom prijema disciplinske prijave na izjašnjenje, kao i naknadne dopune, nije konstatovan datum dostavljanja prijave, iz kojih razloga, kako je navedeno u prigovoru, nije cenjena „blagovremenost izjašnjenja advokatkinje“. U vezi s tim, ukazujemo na to da je Disciplinski tužilac bio ovlašćen da odlučuje i bez izjašnjenja prijavljene advokatkinje, kojoj je uredno dostavljena prijava, na osnovu raspoloživih dokaza, u skladu s članom 173 Statuta AKN. Svrha ovog pravila je efikasno vođenje disciplinskog postupka i onemogućavanje da lice protiv koga je podneta prijava svojom pasivnošću opstruira postupak. Treba, međutim, ukazati na činjenicu da nije naveden datum dostavljanja prijave na izjašnjenje, a ovaj propust onemogućava da se utvrdi tačan datum pokretanja disciplinskog postupka, koji se, saglasno članu 166, stav 3 Statuta AKN, smatra pokrenutim dostavljanjem prijave na izjašnjenje, što je od značaja za ocenu zastarelosti vođenja disciplinskog postupka.

Zastarelost vođenja disciplinskog postupka nastupila je još za vreme postupanja Disciplinskog tužioca AKS po prigovoru, imajući u vidu da nakon izjavljivanja prigovora, u roku od 20 meseci, nije bila preduzeta nijedna procesna radnja. Nakon ukidanja prvostepene odluke, Disciplinski tužilac AKN konstatovao je da je nastupila zastarelost vođenja disciplinskog postupka nakon čekanja na preciziranje podnositeljke prijave.

U pojedinim etapama disciplinski postupak je vođen efikasno, ali se, posmatran u celini, ne može smatrati efikasnim. Od dostavljanja izjašnjenja advokatkinje do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je manje od dva meseca, te se može zaključiti da je postupanje Disciplinskog tužioca bilo u okviru roka razumnog trajanja. Postupanje Disciplinskog tužioca AKS po prigovoru trajalo je, međutim, skoro 20 meseci, a ponovni postupak Disciplinskog tužioca AKS trajao je duže od sedam meseci. Imajući u vidu navedeno, s obzirom na obim činjeničnog i dokaznog materijala, trajanje disciplinskog postupka duže od dve godine ne zadovoljava standarde postupanja u razumnom roku.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je javni izvršitelj, lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja starosti 33–40 godina. Protiv prijavljene advokatkinje ranije nije vođen disciplinski postupak.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Javni izvršitelj je u prijavi naveo da je advokatkinja 08. 07. 2019. godine u izvršnom predmetu uputila podnesak u kome je navela niz netačnih i paušalnih tvrdnji u kojima je, između ostalog, navedeno da se namerno odugovlačilo s popisom pokretnih stvari i da se popisu pristupilo tek posle urgencije punomoćnika izvršnog poverioca (prijavljene advokatkinje), a sve u nameri da se omogući dužniku da skloni nameštaj kako ne bi bio predmet popisa, čime ga je bez ikakvih dokaza optužila za nezakonito ponašanje. Kao datum izvršenja disciplinskog dela u prijavi je naveden 08. 07. 2019. godine.

Podnosilac je kvalifikovao povredu u disciplinskoj prijavi kao povredu iz člana 75, stav 1 i stav 4 Zakona o advokaturi i člana 38, stav 4 Kodeksa profesionalne etike advokata.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 24. 07. 2019, a dostavljena AKN 29. 07. 2019. godine. Uz prijavu je, kao dokaz, podnet podnesak advokatkinje – prigovor punomoćnika izvršnog poverioca na zapisnik o popisu i proceni (da su popisane stvari precenjene i da izvršni poverilac neće moći da namiri svoja potraživanja prema izvršnom dužniku; da se namerno odugovlačilo s popisom stvari da bi se omogućilo dužniku da skloni nameštaj iz salona).

Advokatkinja je primila disciplinsku prijavu 12. 08. 2019. godine, a u izjašnjenju je navela da slanjem podneska u vezi s kojim je podneta disciplinska prijava nije imala nameru da ikoga vređa, već je jedino želela da zaštiti interese klijenta, a predmetni podnesak je bio samo primedba na vreme sprovođenja izvršnog postupka. Predložila je odbacivanje prijave.

Disciplinski tužilac je odbacio prijavu 19. 09. 2019. godine, obrazlažući svoju odluku time da podnesak advokatkinje ne sadrži uvrede javnog izvršitelja. Prema stavu Disciplinskog tužioca, konstatacija iz podneska advokatkinje nije saopštena na neprimeren

ili uvredljiv način, a upućivanjem podneska advokatkinja je samo štitila interese svog klijenta.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu proteklo je 13 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave nepuna dva meseca.

KOMENTARI:

U odnosu na ostale disciplinske predmete iz uzorka, ovaj relativno jednostavan predmet predstavlja „svetao primer” prakse Disciplinskog tužioca AKN s aspekta sadržine obrazloženja rešenja o odbacivanju prijave. U obrazloženju nisu korišćene opšte formulacije i uobičajene fraze, već su navedeni konkretni i uverljivi razlozi za odluku, koji je u potpunosti opravdavaju. To je verovatno jedan od razloga zbog kojih podnosilac prijave nije podneo prigovor na rešenje.

Iako se radi o relativno jednostavnom predmetu, čiji činjenični i dokazni supstrat nije obiman, ovaj predmet je primer dobre prakse i s aspekta efikasnosti: od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka protekao je jedan mesec i 20 dana.

Podnosilac prijave blagovremeno je uplatio taksu za podnošenje disciplinske prijave i administrativnu taksu.

Slučaj br. 25

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Disciplinsku prijavu podnela su tri lica, A. A., B. B. i C. C., od kojih su dva muškog i jedno ženskog pola. Prijavljeno lice je advokat starosnog doba 57–65 godina. Protiv prijavljenog advokata ranije su podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz prijave, podnosioci prijave angažovali su advokata radi zastupanja u parničnom postupku i potom u izvršnom postupku. Advokat je od podnosilaca prijave odmah naplatio naknadu za pružene usluge zastupanja, ali im nije izdao priznanice. Podnosilac prijave A. A. saznao je da je advokat potraživanja naplaćena u izvršnom postupku primio na sopstveni tekući račun, umesto na račun podnosilaca prijave (izvršnih poverilaca), te su mu sve troje otkazali punomoćja. Nakon toga, advokat je podigao tužbe protiv podnosilaca prijave radi naplate troškova zastupanja, iako su mu podnosioci pritužbe već isplatili ove troškove. U prijavi se dalje navodi da je u postupku medijacije u parničnim

predmetima po tužbama advokata advokat izjavio da mu podnosioci prijave ništa ne duguju, ali da je pokrenuo parnične postupke protiv njih jer nije mogao da se naplati u izvršnom postupku.

Kao razlog za podnošenje prijave navedeno je pribavljanje protivpravne imovinske koristi od strane advokata kršenjem odredbi Kodeksa profesionalne etike advokata.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta Osnovnom javnom tužilaštvu dana 29. 03. 2017. godine, koje je prijavu prosledilo AKN 04. 04. 2017. godine. Nije poznato da li su pred Osnovnim javnom tužilaštvom u N. proveravani navodi iz disciplinske prijave o postojanju osnovane sumnje da je izvršeno neko krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti. Uz prijavu su priložena sledeća pismena kao dokazi: račun o pruženim advokatskim uslugama; podnesak podnosilaca prijave o osporavanju računa; tužba za naplatu duga po ugovoru o punomoćju od 24. 01. 2017. godine; zaključak javnog izvršitelja o određivanju plenidbe polovine zarade izvršnog dužnika (podnosilaca prijave) isplatom na tekući račun javnog izvršitelja.

Advokat je primio prijavu na izjašnjenje dana 24. 04. 2017. godine. U izjašnjenju je istakao da podnosioci prijave nisu platili troškove pruženih usluga zastupanja jer bi im u suprotnom bile izdate priznanice. Objasnio je da je imao specijalno punomoćje za pokretanje izvršnog postupka radi naplate troškova parničnog postupka, kao i izjavu volje podnosioca prijave A. A., kao izvršnog poverioca, o ustupanju advokatu potraživanja koje ima prema izvršnom dužniku. Kao dokaze, priložio je fotokopije punomoćja i izjavu volje o ustupanju potraživanja.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosilaca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 28. 02. 2018. godine. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave, nakon parafraziranja navoda iz disciplinske prijave i iz izjašnjenja advokata, navedeno je da se na osnovu raspoloživih dokaza ne može zaključiti da je advokat postupio suprotno Kodeksu profesionalne etike advokata i učinio bilo koju povredu Zakona o advokaturi, Statuta AKN i Statuta AKS, te da ne postoji osnovana sumnja kao uslov za pokretanje disciplinskog postupka.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnositelji prijave izjavili su prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 20. 03. 2018. godine. U prigovoru je navedeno da advokat „reketira”

klijente, duplo naplaćujući svoje usluge, i to jednom bez izdavanja priznanica, a potom u izvršnom postupku. Istaknuto je da advokat psihički maltretira klijente tako što im dostavlja račune na iznose od 1.000.000 dinara, koje potom smanjuje na 160.000 dinara.

Odlučujući o prigovoru, Disciplinski tužilac AKS našao je da je prigovor neosnovan, te je doneo rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacivanju disciplinske prijave. U obrazloženju rešenja navedeno je da se povodom događaja opisanog u disciplinskoj prijavi pred Osnovnim sudom u N. vode tri parnična postupka između advokata kao tužioca i podnosilaca prijave kao tuženih, te da će „odluku o ovom životnom događaju doneti sud po okončanom postupku”, a da „disciplinski organi advokatskih komora nisu ovlašćeni da utiču na rad suda, niti da preispituju sudske postupke”.

Disciplinski postupak je trajao dve godine i 29 dana, pri čemu je od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o njenom odbacivanju proteklo deset meseci i 24 dana.

KOMENTARI:

Obrazloženje rešenja Disciplinskog tužioca AKN o odbacivanju disciplinske prijave veoma je oskudno i neubedljivo. Sadrži uglavnom uobičajene fraze, a nisu dati argumenti na osnovu kojih je izveden zaključak o nepostojanju osnovane sumnje o povredi na koju se ukazuje u prijavi. Nisu analizirani navodi podnosioca prijave i advokata, dostavljene izjave o ustupanju potraživanja izvršnog poverioca (podnosioca prijave) punomoćniku advokatu, s aspekta dopuštenosti ovakve radnje u kontekstu standarda profesionalne etike advokata i dr.

U vezi s izjavom advokata da mu je klijent ustupio potraživanje koje ima prema izvršnom dužniku, koju je priložio uz izjašnjenje, ostalo je nerazjašnjeno o kakvom je potraživanju reč i da li se ono u konkretnom slučaju može kvalifikovati kao *pactum de quota litis* – preuzimanje spornog prava za čije ostvarivanje mu je zastupanje povereno, koje Kodeks profesionalne etike advokata izričito zabranjuje (tačka 30.2.1).

Kada je reč o obrazloženju rešenja Disciplinskog tužioca AKS, ukazujemo na deo obrazloženja u kome je istaknuto da se sporovi između podnosilaca prijave i advokata o troškovima zastupanja rešavaju u parnicama pred Osnovnim sudom u N., te da „disciplinski organi advokatskih komora nisu ovlašćeni da utiču na rad suda, niti da preispituju sudske postupke”. Iako je to nesumnjivo tačno, treba imati u vidu da sprovođenje disciplinskog postupka, u kome se utvrđuje disciplinska odgovornost advokata, nije u neposrednoj vezi s pitanjem osnovanosti njegovog tužbenog zahteva za isplatu troškova zastupanja. Na primer, može se utvrditi u parničnom postupku da advokat ranije nije naplatio troškove zastupanja, te da iz tog razloga njegov tužbeni zahtev bude usvojen, ali to ne znači automatski da se advokat ponašao savesno

prema svom klijentu. U vezi s tim, u ovom predmetu je bilo potrebno da Disciplinski tužilac (makar) ispita da li je advokat pre pokretanja parničnog postupka protiv klijenata za naplatu naknade za svoj rad uputio klijentima pisanu opomenu i ostavio primeren rok za ispunjenje obaveze, kako je to predviđeno u tački 30.6 Kodeksa profesionalne etike advokata. Podneta disciplinska prijava je prilika da Disciplinski tužilac sveobuhvatno sagleda sve okolnosti u vezi s ponašanjem advokata prema konkretnom klijentu, ne ograničavajući se samo na one povrede koje su iznete u prijavi, imajući u vidu da prijave podnose laici koji često nisu dovoljno upoznati sa svim standardima profesionalne etike u radu advokata.

Disciplinski postupak nije bio u potrebnoj meri efikasan. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je više od 10 meseci. Disciplinski tužilac AKS odlučio je po prigovoru 15 meseci nakon izjavljivanja. S obzirom na to da je odlučio isključivo na osnovu stanja u spisima predmeta, trajanje disciplinskog postupka ne zadovoljava standarde postupanja u razumnom roku. Zbog neažurnosti u radu Disciplinskog tužioca AKS nastupila je zastarelost vođenja disciplinskog postupka, iako ova činjenica nije konstatovana u obrazloženju rešenja kojim je odbijen prigovor.

Slučaj br. 26

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokatkinja u starosnoj grupi 57–65 godina. Protiv prijavljene advokatkinje ranije je vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave navodi da je imao dogovor s advokatkinjom da sve troškove (veštačenja, tužbe i presude) plati on, a da mu taj novac kasnije „vrati na račun”. Kada je, kako tvrdi, završen postupak, uplaćen mu je novac u iznosu od 82.600 dinara, ali mu troškovi u iznosu od 18.400 nisu uplaćeni, iako mu je advokatkinja, kako navodi, više puta rekla da će mu taj novac biti uplaćen. Navodi takođe da je advokatkinja od novca koji je dobila naplatila iznos od 6.000 dinara.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 11. 02. 2019. godine, a uz prijavu su, kao dokazi, podnete sledeće isprave: presuda Višeg suda u L. i dve priznanice – uplata sudske takse u iznosima od 4.900 dinara i 3.900 dinara.

Advokatkinja je primila disciplinsku prijavu na izjašnjenje 19. 02. 2019. godine. U izjašnjenju je navela da je nakon uvida u spis sudskog predmeta ustanovila da je podnosilac prijave platio taksu za tužbu i presudu. Tada je izvršila povraćaj uplaćenog iznosa od 9.403 dinara i iznosa od 11.248 dinara, na ime troškova veštačenja. Priložila je dokaze (naloge za prenos i zahtev sudu).

Disciplinski tužilac, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljene advokatkinje, odbacio je prijavu s obrazloženjem da se na osnovu dokaza može utvrditi da je izvršen povraćaj novca sa zakonskom zateznom kamatom na ime takse za tužbu i presudu, kao i takse za veštačenje.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje proteklo je osam dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 14. 08. 2019. proteklo je nešto više od šest meseci. Imajući u vidu obim procesnog materijala i složenost predmeta, postupak se ne može oceniti efikasnim.

KOMENTARI:

U ovom predmetu advokatkinja je ispunila obavezu prema podnosiocu prijave tek nakon pokretanja disciplinskog postupka, tako da je dostavljanje disciplinske prijave na izjašnjenje bila svojevrsna opomena advokatkinji, koja je dan nakon prijema prijave uplatila dugovani iznos podnosiocu prijave. Svrha disciplinskog postupka nije, međutim, ostvarena. U konkretnom slučaju, naknadno ispunjenje obaveze prema podnosiocu prijave, zbog čijeg neispunjenja je prijavu i podneo, suštinski posmatrano, predstavlja dokaz da je prijava bila osnovana, a ne razlog za odbacivanje disciplinske prijave. Sprovedenjem disciplinskog postupka i izricanjem adekvatne, makar i najblaže disciplinske mere, ostvarila bi se specijalna i generalna prevencija, a klijent bi bio uveren da je advokatska komora čvrsto opredeljena da delotvorno suzbija neetička ponašanja svojih članova.

Postupak od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka trajao je šest meseci i tri dana, što je relativno kratak rok, imajući u vidu praksu Disciplinskog tužioca AKN.

Slučaj br. 27

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Disciplinsku prijavu je podneo javni izvršitelj.⁹⁵ Prijavljeno lice je advokat (49–56 godina), protiv koga su ranije podnošene disciplinske prijave, ali povodom nijedne nije podignuta optužnica.

⁹⁵ Prema članu 468 Zakona o izvršenju i obezbeđenju, javni izvršitelji su nosioci javnih ovlašćenja koja su im poverena ovim zakonom ili drugim zakonom.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave je javni izvršitelj u predmetu izvršenja u kojem prijavljeni advokat zastupa jednu od stranaka. Prema navodima iz prijave, advokat je 08. 02. 2018. godine primio u svojoj kancelariji rešenje javnog izvršitelja o odbacivanju zahteva za otklanjanje nepravilnosti i potpisao pomoćniku javnog izvršitelja B. B. dostavnicu o prijemu, a potom je, nezadovoljan odlukom, pocepao potpisanu dostavnicu i bacio je u kantu za otpatke. Istaknuto je da dostavnica predstavlja službeni spis, te da je advokat uništio deo spisa predmeta javnog izvršitelja. Prema stavu podnosioca prijave, postupanje advokata suprotno je članu 39, stav 2 Kodeksa profesionalne etike advokata⁹⁶ i predstavlja težu povredu Kodeksa profesionalne etike advokata.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 13. 02. 2018. godine. Stil pisanja i forma disciplinske prijave odgovaraju stilu pisanja i formi optužnog akta. Prijava sadrži opis dela, s podacima i formulacijama karakterističnim za krivični postupak („[...] podnosim disciplinsku prijavu protiv advokata A.A. zbog postojanja osnova sumnje da je dana 8.2.2018. godine, oko 10,00 časova, u Nišu, u ulici B., u stanju uračunljivosti, pribegao procesnim zloupotrebama tako što je protivpravno uništio službeni spis koji pripada javnom izvršitelju, kao subjektu koji vrši javna ovlašćenja, na taj način što je, kada mu je pomoćnik javnog izvršitelja predao rešenje javnog izvršitelja o odbacivanju zahteva za otklanjanje nepravilnosti i dostavnicu, prvo potpisao dostavnicu, a onda je nezadovoljan odlukom javnog izvršitelja pocepao i bacio u kantu za otpatke, na koji način je uništio dostavnicu kao dokaz o uručenju navedenog rešenja i deo spisa predmeta javnog izvršitelja, a rešenje vratio dostavljaču, pri čemu je bio svestan svog dela, njegove zabranjenosti i hteo je njegovo izvršenje”), pravnu kvalifikaciju dela, dokazne predloge i obrazloženje. Na mestu za potpis stoji naznaka „podnosilac krivične prijave”. U prijavi je predloženo da se u disciplinskom postupku sasluša kao svedok pomoćnik javnog izvršitelja B. B. Uz prijavu je bila

⁹⁶ Odredbama člana 39 Kodeksa profesionalne etike advokata propisana je zabrana zloupotrebe od strane advokata u odnosu prema sudu, drugim državnim organima i njihovim predstavnicima. U stavu 2 navedenog člana propisano je da advokat ne sme da pribegava procesnim zloupotrebama, a naročito da koristi neosnovane razloge za odlaganje ročišta i da iznosi podatke i dokaze za koje zna da nisu istiniti.

priložena fotokopija službene beleške pomoćnika javnog izvršitelja B. B. od 08. 02. 2018. godine o uručivanju rešenja o odbacivanju zahteva za otklanjanje nepravilnosti advokatu A. A.

Advokat je primio prijavu na izjašnjenje 19. 02. 2018. godine. U izjašnjenju je istakao da su netačni navodi iz disciplinske prijave da je uništio deo spisa predmeta podnosioca prijave jer dostavnica nije javna isprava, već potvrda o dostavi. Objasnio je da je odbio prijem pismena od nepoznatog lica, koje se nije identifikovalo, da je spis uredno vratio, te da mu je isti akt nakon toga uručen putem pošte. Istakao je da podneta disciplinska prijava predstavlja „akt odmazde javnog izvršitelja” i pokušaj „disciplinovanja” njega kao advokata jer je ukazao na propuste u radu javnog izvršitelja. Predložio je da AKS dostavi njegovo izjašnjenje Ministarstvu pravde i Komori javnih izvršitelja, „radi sprovođenja vanrednog nadzora nad radom podnosioca prijave”. U spisu predmeta nema podataka o tome da li je predlog advokata prihvaćen i realizovan.

Advokat je dostavio dopunu izjašnjenja u kojoj navodi da je podneo zahtev za pristup informacijama od javnog značaja Komori javnih izvršitelja i da je dobio odgovor da je podnosilac prijave podneo zahtev za izradu legitimacije za lice B. B. dana 09. 02. 2018. godine, dakle dan nakon opisanog događaja, te je istakao da je tek podnošenjem navedenog zahteva pokrenut postupak za sticanje svojstva pomoćnika javnog izvršitelja za lice B. B.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 28. 05. 2019. godine. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave navedeno je da se na osnovu uvida u navode iz prijave i iz izjašnjenja ne može utvrditi da je advokat izvršio povredu dužnosti i ugleda advokature. Zaključeno je da je advokat postupio u skladu sa zakonom i u obimu ovlašćenja koja su mu data. Istaknuto je da advokat nije uništio deo spisa predmeta javnog izvršitelja, već je, u skladu sa zakonom, spis vratio licu koje nije imalo legitimaciju punomoćnika javnog izvršitelja.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave nije izjavljen prigovor.

Disciplinski postupak je trajao jednu godinu, tri meseca i devet dana. Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave protekla je jedna godina, tri meseca i 15 dana.

KOMENTARI:

Izostanak propisa o sadržini i formi disciplinske prijave iznedrio je „maštovite“ primere disciplinskih prijava. U konkretnom predmetu prijava ima sve elemente optužnog akta u krivičnom postupku. I ovaj slučaj ukazuje na potrebu da se pravilima i odgovarajućim obrascem standardizuje sadržina prijave.

S obzirom na dopunu izjašnjenja advokata, koja sadrži informaciju da je zahtev za izdavanje legitimacije pomoćnika javnog izvršitelja licu B. B. bio podnet dan nakon opisanog događaja, može se zaključiti da lice B. B., koje je uručilo advokatu rešenje u kancelariji javnog izvršitelja, nije imalo svojstvo pomoćnika javnog izvršitelja. Ostalo je pak nerazjašnjeno da li je advokat potpisao, a zatim pocepao dostavnicu, kako je to navedeno u službenoj belešci lica B. B. Disciplinski tužilac je trebalo da razjasni ove okolnosti, posebno imajući u vidu da je dostavnica dokaz o prijemu pismena i, kao takva, sastavni je deo spisa javnog izvršitelja jer predstavlja pisani dokaz radnje koja je nužna radi nastupanja pravnih posledica, u skladu sa zakonom. Stoga bi njeno uništenje, za slučaj da se dogodilo, predstavljalo disciplinsku povredu. Disciplinski tužilac se nije, međutim, upustio u razjašnjenje okolnosti u vezi s potpisivanjem i uništavanjem dostavnice, na osnovu kojih bi mogao da izvede pravilan zaključak o postojanju osnovane sumnje da je advokat učinio disciplinsku povredu. Za pravilan zaključak o tome irelevantne su činjenice o statusu lica B. B., koje je uručilo rešenje advokatu u kancelariji javnog izvršitelja. Okolnost da u vreme uručjenja rešenja lica B. B. nije imalo status pomoćnika javnog izvršitelja može biti razlog za podnošenje prijave protiv javnog izvršitelja Komori javnih izvršitelja, ali ni u kom slučaju ne može biti opravdanje za postupanje advokata.

Disciplinski postupak nije bio u dovoljnoj meri efikasan. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je više od godinu dana, što se ne može smatrati razumnom dužinom trajanja postupka, imajući u vidu da je Disciplinski tužilac AKN odlučivao na osnovu stanja u spisima predmeta.

Slučaj br. 28

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnositeljka prijave je osoba ženskog pola. Prijavljeno lice je advokat koji ima između 49 i 56 godina, protiv koga je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Advokat je prijavljen za očigledno nesavestan rad u advokaturi, koji se, po rečima podnositeljke prijave, ogleda u tome što je kasnio na glavne rasprave i uviđaje, te tražio tokom dokaznog

postupka od sudije da mu odobri da na pet minuta napusti ročište iz ličnih razloga, a da sud nastavi s radom bez njegovog prisustva, pri čemu je odsutnost bila znatno duža od pet minuta. Drugom prilikom tražio je da napusti sudnicu jer treba da se javi kod drugog sudije – imao je u isto vreme dva ročišta, a od tužilje je tražio nadoknadu za zastupanje u punom iznosu po Advokatskoj tarifi. Podnositeljka prijave navodi da je imala prigovore i na troškovnik. U prijavi predlaže da Disciplinski tužilac AKN ispita da li je prijavljeni advokat prekršio član 75, stav 1 i 2 Zakona o advokaturi i shodno tome odluči o disciplinskim merama.

Kao datum izvršenja disciplinskog dela, u prijavi su navedeni sledeći datumi: 20. 06. 2017; 10. 07. 2017; 19. 05. 2017. Povrede su pravno kvalifikovane kao: „Očigledno nesavestan rad u advokaturi – Traženje naknade veće od naknade propisane tarifom, zastupanje kod sudova, državnih organa, drugih organizacija protivno zakonu, Statutu i Kodeksu profesionalne etike advokata; Nesavesno zastupanje; Nesavesno ponašanje prema drugom advokatu, pripravniku, protivnoj ili svojoj struci, sudu, svedoku, veštaku.”

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 26. 12. 2018. godine. Uz prijavu su podneti kao dokazi: prigovor na zapisnik o održanom glavnom pretresu od 30. 06. 2017. godine; prigovor na zapisnik o održanoj glavnoj raspravi od 04. 08. 2016; zapisnik o glavnoj raspravi od 10. 07. 2017; rešenje kojim se odbija žalba tužilje (podnositeljke prijave); zapisnik o glavnoj raspravi od 19. 05. 2017.

Advokat je naveo u izjašnjenju da je napustio sudnicu uz dozvolu postupajućeg sudije da bi se javio sudiji u drugom predmetu, jer je ročište trajalo izuzetno dugo. Osim toga, naveo je da je kašnjenje na pomenuto ročište bilo neznatno i opravdano jer je ranije ročište na kome je učestvovao trajalo duže od očekivanog, kao i da je izlazak s ročišta na pet minuta, koji je sudija odobrio, bilo radi nameštanja sočiva s kojima je advokat imao problem. Advokat tvrdi da su ostali navodi iz prijave neistiniti i neutemeljeni.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, odbacio prijavu 20. 06. 2019. godine zbog nastupanja zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, s obzirom na to da su navodne povrede nastupile dana 10. 06. 2017. i 10. 07. 2017. godine, a da je prijava podneta 28. 12. 2018. godine.

Na rešenje o odbacivanju prijave podnet je prigovor 01. 07. 2019. godine, u kome je podnositeljka prijave navela da smatra da zakon nije uopšte ili nije pravilno primenjen; da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje; da je izveden nepravilan zaključak; da je učinjena povreda pravila postupka; da su prekoračene granice ovlašćenja. Prigovor je odbijen dana 17. 09. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 26. 12. 2018. godine do donošenja rešenja o odbacivanju prijave dana 20. 06. 2019. godine proteklo je skoro šest meseci, a po prigovoru je odlučeno za dva meseca i 15 dana, 17. 09. 2019. godine.

KOMENTARI:

Ovaj predmet je ilustrativan primer loše komunikacije pojedinih advokata sa svojim klijentima. Razloge za kašnjenje i napuštanje ročišta koje je advokat ponudio u izjašnjenju mogao je na primeren način da obrazloži i samoj klijentkinji, u otvorenom razgovoru koji bi je uverio da je advokat postupao odgovorno i da kašnjenje, odnosno napuštanje ročišta, nije rezultat njegove nesavesnosti.

Postupak je trajao skoro deset meseci. Od podnošenja prijave do donošenja rešenja o odbacivanju proteklo je skoro šest meseci. Disciplinski tužilac AKN nije preduzimao radnje u ovom periodu, izuzev što je naložio dostavljanje pritužbe na izjašnjenje. Dugo trajanje postupka bio je i razlog da podnositeljka prijave 03. 06. 2019. godine podnese urgenciju po disciplinskoj prijavi, naslovljenu kao „Pritužba na rad AK u Nišu”. Urgencija je imala pozitivan efekat jer je rešenje doneto za oko 15 dana po njenom podnošenju.

Slučaj br. 29

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeno lice advokatkinja iz starosne grupe 41–48 godina. Protiv advokatkinje su ranije podnošene disciplinske prijave i vođeni disciplinski postupci.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave prijavio je advokatkinju koja ga je zastupala u parničnom postupku. Naveo je da mu je dostavila troškovnik za pružene usluge na ukupan iznos od 327.000 dinara, a da je u parničnom postupku doneta presuda kojom je usvojen tužbeni zahtev tužioca (podnosioca prijave) i obavezan je tuženi da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 76.500 dinara.

Objasnio je da advokatkinja nije želela da piše žalbu na odluku o troškovima parničnog postupka, te da je dostavio sudu troškovnik na iznos od 213.000 dinara. Naveo je da je uplatio advokatkinji na ime troškova zastupanja iznos priznat presudom u parničnom postupku, ali da je advokatkinja ipak pokrenula izvršni postupak, tražeći namirenje potraživanja troškova zastupanja u iznosu od 327.000 dinara. Naveo je, takođe, da je advokatkinja u izvršnom postupku tražila namirenje potraživanja koje joj ne pripada jer nije priznato u presudi i da je prekršila dogovor da će povući predlog za izvršenje nakon uplate sredstava.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 06. 08. 2018. godine. Uz prijavu su priloženi sledeći dokazi, u fotokopiji: tri računa na ime pruženih advokatskih usluga na iznose od 186.000 dinara, 39.000 dinara i 102.000 dinara; advokatska opomena za uplatu troškova od 24. 12. 2015. godine; predlog za izvršenje na osnovu verodostojne isprave od 02. 02. 2016. godine; presuda Osnovnog suda u N. od 18. 03. 2016. godine; troškovnik tužioca (podnosioca prijave) podnet sudu dana 25. 03. 2016. godine; nalog za uplatu primaocu advokatkinji od 04. 03. 2016. godine i 20. 07. 2016. godine na ukupan iznos od 76.500 dinara.

Prijavljena advokatkinja je primila prijavu na izjašnjenje 07. 08. 2018. godine. U izjašnjenju je navela da je zastupala podnosioca prijave u dva parnična i jednom upravnom postupku. Za pružene usluge mu je izdala tri pojedinačna računa, na iznose od 186.000 dinara, 39.000 dinara i 102.000 dinara, ali joj je, kako navodi, podnosilac prijave otkazao punomoćje, pa zbog toga nije bila ovlašćena da izjavljuje žalbu na presudu Osnovnog suda u N. Objasnila je da je u ime podnosioca prijave pisala ustavnu žalbu, a naknadu za njeno sastavljanje obračunala je u izdatom računu. O toj naknadi parnični sud nije odlučio presudom jer nije u pitanju radnja preduzeta u parničnom postupku. Istakla je da podnosilac prijave nije platio dugovanje po izdatim računima uprkos obećanjima, te je podnela predlog za izvršenje radi namirenja svog novčanog potraživanja. Navodi da je, nakon podnošenja predloga za izvršenje, podnosilac prijave izvršio dve uplate na račun advokatkinje, u ukupnom iznosu od 76.500 dinara, koji su uračunati kao troškovi izvršnog postupka i deo glavnog potraživanja.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljene advokatkinje, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu dana 15. 10. 2018. godine. U obrazloženju rešenja navedeno je da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka, jer je podnosilac prijave za povredu saznao najkasnije 04. 03. 2016. godine, kada je izvršio uplatu dela troškova po računima advokatkinje, pri čemu je disciplinsku prijavu podneo 06. 08. 2018. godine, nakon proteka više od dve godine.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac prijave izjavio je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 29. 10. 2018. godine. U prigovoru je istaknuto da su netačni navodi advokatkinje iz izjašnjenja da joj nije platio troškove onih usluga koje nije pružila, pri čemu je advokatkinja pružene usluge fakturisala u četvorostruko većem iznosu od onog priznatog u presudi. Naveo je da je protiv advokatkinje podneo krivičnu prijavu zbog krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216, stav 1 Krivičnog zakonika.⁹⁷

Disciplinski tužilac AKS našao je da je prigovor neosnovan, te je dana 19. 11. 2018. godine doneo rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbačaju disciplinske prijave.

Od dostavljanja prijave na izjašnjenje dana 07. 08. 2018. godine do okončanja dana 19. 11. 2018. godine disciplinski postupak je trajao tri meseca i 12 dana. Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o njenom odbacivanju proteklo je dva meseca i devet dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je tri meseca i 13 dana.

KOMENTARI:

Podneta disciplinska prijava otkriva da u delu laičke javnosti postoji značajno nerazumevanje obaveze plaćanja nagrade za zastupanje advokatu. Nedovoljna informisanost klijenata o pravima i dužnostima klijenata i advokata u vezi s plaćanjem nagrada i naknada troškova za rad advokata može biti povod za nesporazume, pogrešna očekivanja, ali i za podnošenje disciplinskih prijava, što potvrđuje i ovaj slučaj. Mnoge takve situacije mogu se preduprediti pružanjem iscrpnih informacija i objašnjenja, na način prilagođen nivou obrazovanja klijenata, o načinu obračuna i naplate i približnom ili, kada je to moguće, tačnom iznosu naknade, kako je to propisano u tački 24.2.5 Kodeksa

⁹⁷ Prema članu 216 Krivičnog zakonika, krivično delo zloupotreba poverenja čini onaj ko, zastupajući imovinske interese nekog lica ili starajući se o njegovoj imovini, zloupotrebi data mu ovlašćenja u nameri da time sebi ili drugom pribavi imovinsku korist ili da ošteti lice čije imovinske interese zastupa ili o čijoj se imovini stara.

profesionalne etike advokata. Od posebnog značaja je da klijent bude upozoren na mogućnost da troškovi odmereni od suda na teret protivnika mogu biti manji od visine nagrade i naknade troškova za rad advokata koje je klijent dužan da plati, onako kako je to propisano u tački 24.3.8 Kodeksa.

Disciplinski tužilac AKN i Disciplinski tužilac AKS efikasno su vodili disciplinski postupak, u roku razumne dužine trajanja od ukupno tri meseca.

Slučaj br. 30

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokat, koji pripada starosnoj grupi 57–65 godina. Protiv advokata je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave tvrdi da je prijavljeni advokat bez njegovog znanja i odobrenja izvršio naplatu po presudi Osnovnog suda u L., da ga o tome nije obavestio 18 meseci, te je on samostalno pokrenuo postupak izvršenja i tek tada uz žalbu dobio priznanicu advokata o primljenom novcu na ime isplate potraživanja utvrđenog presudom parničnog suda. Podnosilac prijave navodi i da mu advokat nije isplatio uplaćenu sumu, te da je postupao s namerom da ga prevari, a za sebe pribavi novčanu korist.

Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi, niti je navedena pravna kvalifikacija navodne povrede.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 03. 04. 2019. godine. Uz prijavu su podneti sledeći dokazi: presuda Osnovnog suda u L.; žalba izvršitelja; kopija priznanice.

Po prijemu disciplinske prijave na izjašnjenje 08. 04. 2019. godine, advokat je uputio izjašnjenje u kome je naveo da podnosilac prijave u konkretnim predmetima nije izmirivao obaveze prema advokatu. Zbog toga je postignut dogovor da advokat naplati potraživanje koje podnosilac prijave ima prema parničnom protivniku. Prema navodima u izjašnjenju, preostali deo potraživanja (do 194.200 dinara) advokat nije naplatio, već je podigao tužbu za naplatu duga pred Osnovnim sudom u L.

Disciplinski tužilac je odbacio je prijavu 07. 11. 2019. godine s obrazloženjem da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka. Prigovor na rešenje o odbacivanju prijave nije podnet.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 03. 04. 2019. godine do donošenja rešenja o odbacivanju 07. 11. 2019. godine proteklo je sedam meseci.

KOMENTARI:

Iako datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi, Disciplinski tužilac je za dan nastupanja navodne povrede uzeo 09. 12. 2016. godine, kada je prijavljeni advokat primio novac.

Ovaj predmet obelodanjuje pojavu sklapanja dogovora između klijenta i advokata o izmirenju obaveze plaćanja nagrade i naknade troškova advokatu putem naplate potraživanja koje je klijentu dosuđeno u postupku u kome ga je advokat zastupao. Iako ovakvi usmeni ugovorni aranžmani ne predstavljaju *pactum de quota litis*, čije je sklapanje Kodeksom profesionalne etike advokata izričito zabranjeno, oni potencijalno mogu biti izvor nesporazuma ukoliko klijent nije dobio sve potrebne informacije, što potvrđuje i ovaj disciplinski predmet.

S obzirom na to da je doneto rešenje o odbacivanju prijave zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka i da Disciplinski tužilac nije tražio dodatna objašnjenja i dokaze, nema opravdanih razloga zbog kojih je postupak trajao sedam meseci.

Slučaj br. 31

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokat koji ima između 49 i 56 godina. I ranije su protiv advokata podnošene disciplinske prijave, ali nisu podignute optužnice. Studija slučaja br. 8 tiče se postupka koji je vođen protiv advokata po prijavi lica koje je podnelo prijavu i u ovom predmetu.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Advokat je zastupao izvršnog dužnika A. A. u izvršnom postupku u kojem je podnosilac prijave izvršni poverilac. Prema navodima iz prijave, advokat je 06. 09. 2018. godine javnom izvršitelju podneo podnesak u kojem je naveo da izvršni dužnik, osim penzije na kojoj je već određeno izvršenje, nema drugu imovinu koja bi mogla da bude predmet izvršenja, te predložio da javni izvršitelj odredi izvršenje na nepokretnosti upisanoj u LN br. xx KO Č. Presudom Osnovnog suda u N. odbijen je tužbeni zahtev A. A. u delu u kojem je traženo da se proda ova nepokretnost. Istakao je da je advokat na navedeni način preduzimao zabranjene radnje s ciljem da njegov klijent A. A. stekne navedenu nepokretnost.

Podnosilac prijave prijavio je advokata zbog obmane, prevare i falsifikovanja službenih isprava iz člana 357 Krivičnog zakonika.⁹⁸ Radi utvrđivanja činjenica iz disciplinske prijave, predložio je da se izvrši uvid u spis sudskog predmeta u parničnom postupku između podnosioca prijave i A. A., u spis sudskog predmeta u izvršnom postupku koji je vođen protiv podnosioca prijave i A. A., koga advokat zastupa, i u spis predmeta javnog izvršitelja, kao i da se sasluša podnosilac prijave. Predložio je da se advokat isključi iz AKN zbog opisanog postupanja.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 17. 09. 2018. godine. Advokat je primio prijavu 20. 09. 2018. godine. U izjašnjenju je naveo da nisu podneti dokazi za tvrdnje koje je podnosilac prijave izneo u prijavi i istakao da podnosilac prijave stalno podnosi nejasne i netačne prijave protiv njega kao advokata, protivne stranke A. A., postupajućih sudija i veštaka u sudskim postupcima.

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 20. 06. 2019. godine. U obrazloženju rešenja navedeno je da ne postoji osnovana sumnja da je advokat povredio dužnosti i prava advokata ili povredio ugled advokature. Istaknuto je da podnosilac prijave nije klijent prijavljenog advokata, već suprotna stranka, pri čemu je advokat u izvršnom postupku postupao u skladu sa zakonom i zakonskim ovlašćenjima.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac je izjavio prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 08. 07. 2019. godine. U prigovoru je naveo da je činjenično stanje pogrešno i netačno utvrđeno, kao i da su učinjene „povrede zakona postupka Advokatske komore“, bez objašnjenja u čemu se ogleda pogrešno i netačno utvrđeno činjenično stanje ili povrede zakona. Istakao je zahtev da se saslušaju svedoci u postupku i izvedu predloženi dokazi. Povodom navoda iz izjašnjenja advokata, istakao je da advokat vrši „pritisak na sudije“, ne navodeći kojim to postupcima advokat vrši „pritisak“.

⁹⁸ Prema odredbi člana 357 Krivičnog zakonika, krivično delo falsifikovanje službene isprave čini službeno lice koje u službenu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese važan podatak ili svojim potpisom, odnosno službenim pečatom overi službenu ispravu, knjigu ili spis s neistinitom sadržinom ili koje svojim potpisom, odnosno službenim pečatom omogući pravljenje službene isprave, knjige ili spisa s neistinitom sadržinom.

Disciplinski tužilac AKS doneo je rešenje 09. 09. 2019. godine, kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacivanju disciplinske prijave.

Disciplinski postupak trajao je 11 meseci i 18 dana. Od donošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je devet meseci i tri dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je 11 meseci i 23 dana.

KOMENTARI:

Obrazloženje odluke Disciplinskog tužioca AKN nije u dovoljnoj meri detaljno jer nije navedeno na osnovu kojih činjenica je izveden zaključak da je advokat postupao u skladu sa zakonom, niti su dati razlozi zbog kojih nisu izvedeni predloženi dokazi.

U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave istaknuto je da podnosilac prijave nije klijent prijavljenog advokata, već suprotna stranka. Ova činjenica nije od značaja za ocenu postojanja osnovane sumnje da li je učinjena disciplinska povreda, te je nejasan razlog njenog isticanja.

Efikasnost disciplinskog postupka nije na zadovoljavajućem nivou. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je devet meseci, tokom kojih Disciplinski tužilac AKN nije tražio dodatna izjašnjenja. Disciplinski tužilac AKS odlučio je po prigovoru u roku od dva meseca od izjavljivanja.

Slučaj br. 32

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac disciplinske prijave je fizičko lice muškog pola. Prijava je podneta protiv dvojice advokata starijih od 65 godina. Protiv jednog od advokata ranije nije vođen disciplinski postupak, a protiv drugog jeste i bila je podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave je podneo disciplinsku prijavu koju je naslovio kao krivičnu prijavu. U prijavi je naveo da je oštećen izvršenjem krivičnih dela krađa i prevara, koja su izvršili prijavljeni advokati i lica A. A., B. B. i C. C. Podnosilac prijave tvrdi da je kao naivni građanin žrtva osmišljene obmane i pljačke, gde prijavljeni advokati pomenutoj grupi za sve njihove postupke i radnje daju pravnu podršku. Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je dana 11. 07. 2018. godine. Uz prijavu nije podnet nijedan dokaz.

Prijavljeni advokati primili su disciplinsku prijavu dana 23. 07. 2018. godine, odnosno 13. 07. 2018. godine. Advokat D. D. navodi da nema nikakve veze s pomenutim delima i da nikada nije pričao s podnosiocem prijave. Advokat E. E. navodi da mu je podnosilac prijave nepoznat kao klijent, da nema veze s navedenim krivičnim delima i da misli da nema mesta vođenju disciplinskog postupka.

Disciplinski tužilac, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenih advokata, odbacio je prijavu dana 09. 05. 2019. godine. U rešenju o odbacivanju prijave navedeno je da se iz prijave ne vidi koje su disciplinske prestupe učinili advokati, da nema priloženih dokaza koji se odnose na advokate, te da nije navedeno u kom obimu i stepenu je nastupila šteta za podnosioca prijave uzrokovana od strane advokata.

Na rešenje o odbacivanju podnet je prigovor dana 03. 06. 2019. godine. Podnosilac prijave smatra da je njegova prijava površno razmatrana i da bi trebalo preduzeti opsežnije radnje i utvrditi odgovornost advokata. Prigovor je odbijen dana 24. 07. 2019. godine.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 11. 07. 2018. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenim advokatima protekla su dva, odnosno 12 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 09. 5. 2019. godine prošlo je 10 meseci. O prigovoru je odlučeno za skoro dva meseca.

KOMENTARI:

Ovaj predmet ilustruje visok stepen neinformisanosti građana o disciplinskoj odgovornosti i disciplinskom postupku. O stepenu neinformisanosti svedoči činjenica da podnosilac prijave ne razlikuje disciplinsku i krivičnu prijavu, odnosno disciplinsku i krivičnu odgovornost. Stoga je potrebno da i advokatura svojim proaktivnim delovanjem doprinese pravničkom „opismenjavanju” građana u ovom domenu.

Od podnošenja prijave do okončanja postupka ukupno je prošlo nešto više od godinu dana, čemu je najviše doprinela neažurnost Disciplinskog tužioca AKN, koji je rešenja o odbacivanju prijave doneo tek nakon 10 meseci od podnošenja prijave.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je lice ženskog pola. Prijavljeno lice je advokat koji ima između 41 i 48 godina. Protiv prijavljenog advokata ranije su podnošene disciplinske prijave, ali nijedna optužnica nije podignuta.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz disciplinske prijave, podnositeljka prijave angažovala je advokata da je zastupa u parničnom postupku radi iseljenja zakupca iz lokala podnositeljke prijave nakon proteka vremena na koje je ugovor o zakupu bio zaključen. U prijavi se tvrdi da je u predlogu za određivanje privremene mere od 05. 04. 2016. godine advokat načinio „vrlo ozbiljne greške“, jer je napisao pogrešan poslovni broj sudskog predmeta i u predlogu izreke odluke suda umesto „tužilac A.A.“ napisao „tuženik A.A.“. Zbog navedenih grešaka advokata sudski postupak se značajno odužio jer su, kako se navodi u prijavi, „sudije bile potpuno u konfuziji“. Podnositeljka prijave tvrdi da je joj odugovlačenje postupka prouzrokovalo nepopravljivu finansijsku štetu jer je povećan dug za utrošenu električnu energiju koju je zakupac koristio u lokalu, a koju nije plaćao jer je istekao period važenja ugovora o zakupu, pa je dug za utrošenu električnu energiju morala da plati sama.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 14. 12. 2018. godine. Uz prijavu je priložena, kao dokaz, fotokopija predloga za određivanje privremene mere od 05. 04. 2016. godine.

Advokat je primio prijavu 27. 12. 2018. godine i angažovao je punomoćnika advokata radi zastupanja u disciplinskom postupku. U izjašnjenju punomoćnika navedeno je da advokat nije bio zastupnik podnositeljke prijave, već njenog oca A. A., ali da mu je on otkazao punomoćje 08. 06. 2016. godine. Istaknuto je da je nejasno kakva šteta je prouzrokovana, imajući u vidu da je vlasnik nepokretnosti svakako dužan da plaća račune za utrošenu električnu energiju. Istaknut je, takođe, i prigovor zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka.

Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 31. 01. 2019. godine. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske

prijave navedeno je da ne postoji osnovana sumnja da je advokat povredio dužnosti i prava advokata ili ugled advokature, niti da je naneta šteta. Istaknuto je da advokat nije zastupao podnositeljku prijave, pri čemu je obaveza vlasnika lokala da podmiruje troškove korišćenja električne energije.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnositeljka prijave izjavila je prigovor Disciplinskom tužiocu AKS 18. 03. 2019. godine. U prigovoru je navela da je otac A. A. bio bolestan, te da je ona plaćala sve račune i vodila sve razgovore s advokatom. Istakla je da je advokat opisane povrede, u vidu grešaka u predlogu za određivanje privremene mere, načinio dana 05. 04. 2016. godine, kada je predao navedeni predlog sudu, i to pre datuma otkazivanja punomoćja.

Disciplinski tužilac AKS je našao je da je prigovor neosnovan, te je 20. 05. 2019. godine doneo rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje.

Disciplinski postupak je trajao četiri meseca i 24 dana. Od podnošenja disciplinske prijave dana 14. 12. 2018. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave protekao je jedan mesec i 17 dana, a do donošenja rešenja o odbijanju prigovora proteklo je pet meseci i šest dana.

KOMENTARI:

Prilikom postupanja po disciplinskoj prijavi, Disciplinski tužilac nije vodio računa o zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, iako je punomoćnik advokata u izjašnjenju ukazao na zastarelost. Navodna disciplinska povreda izvršena je dana 05. 04. 2016. godine, a disciplinska prijava podneta je 14. 12. 2018. godine, posle proteka više od dve godine od učinjene navodne povrede.

Disciplinska prijava je odbačena zbog nepostojanja osnovane sumnje da je advokat povredio dužnosti advokata. U obrazloženju rešenja o odbacivanju disciplinske prijave istaknuto je da podnositeljka prijave nije klijent prijavljenog advokata, već njen otac. Nejasno je zašto je ova činjenica apostrofirana u obrazloženju, s obzirom na to da disciplinsku prijavu može da podnese svako zainteresovano lice, saglasno članu 165 Statuta AKN. Čak i kada se u prijavi ukazuje na povrede dužnosti advokata u zastupanju klijenta, propisima nije ograničena mogućnost da zbog istih povreda prijavu podnese, pored klijenta (zastupanog lica), i drugo „zainteresovano lice” – u konkretnom predmetu ćerka lica kojeg je advokat zastupao.

Disciplinski postupak vođen je efikasno. Rad Disciplinskog tužioca AKS bio je naročito ekspeditivan, koji je rešenje o odbačaju disciplinske prijave doneo za oko mesec dana od izjašnjenja advokata, pri čemu su u tom periodu bili novogodišnji i božićni praznici.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je pravno lice, a prijavljeno lice je advokat u starosnoj grupi 49–56 godina. Protiv advokata je ranije bila podignuta optužnica, po kojoj je vođen disciplinski postupak.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave podneo je disciplinsku prijavu koja je naslovljena kao krivična prijava. U prijavi je navedeno da je advokat sa svojim saradnicima samovoljno, bez znanja članova udruženja građana, popunjavao i potpisivao punomoćja za zastupanje u vezi s diskriminacijom. Prema navodima iz prijave, punomoćja koja su data advokatu odnosila su se na podnošenje tužbi za naplatu ratne dnevnice, a licima stižu uplatnice da plate sudske takse u iznosu od 1.900 dinara.

Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi, niti je navedena pravna kvalifikacija povrede.

3. Prethodni postupak

Prijava je podneta 18. 04. 2019. godine, a uz prijavu su podneti sledeći dokazi: službena beleška MUP-a o obaveštenju primljenom od građana; evidencija lica u čije su ime podnete tužbe; punomoćje koje je prijavljenom advokatu dao jedan od članova udruženja; kopija mejla upućenog advokatu u kome se navodi „da advokat treba da ostavi članove udruženja na miru, da ih ne zove i šalje im poruke”; opoziv punomoćja jednog od članova udruženja; obaveštenje udruženja svojim članovima da je jedan od njihovih članova dobio presudu kojom se utvrđuje da će mu na ime „materijalne štete zbog diskriminacije biti isplaćeno 80.000 dinara”; Kopija dopisa punomoćnika tužioca (prijavljenog advokata) da se izvrši uplata po nalogu suda za plaćanje sudske takse.

Advokat je primio disciplinsku prijavu na izjašnjenje 06. 05. 2019. godine. U izjašnjenju je naveo da su navodi iz disciplinske prijave netačni; da mu je dato generalno punomoćje i da je apsolutno neistinito da je on sa svojim saradnicima popunjavao punomoćja. Predložio je odbacivanje prijave.

Disciplinski tužilac je doneo rešenje o odbacivanju prijave 12. 09. 2019. godine. Kao razlog za odbacivanje prijave navedeno je da su dostavljeni dokazi paušalni i da nisu konkretizovani, da je

prijava označena kao krivična prijava, da nije navedeno o kakvom se disciplinskom prestupu radi i da je prijava uopštena. Prigovor na rešenje o odbacivanju prijave nije podnet.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 18. 04. 2019. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom advokatu dana 06. 05. 2019. godine proteklo je 18 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prošlo je skoro pet meseci.

KOMENTARI:

U ovom predmetu otvoren je niz pitanja koja se tiču poštovanja standarda profesionalne etike advokata u slučajevima tzv. masovnih parnica.⁹⁹ Ovakvih parnica ima gotovo u svim oblastima, ali su u javnosti najpoznatije masovne tužbe vojnih penzionera, ratnih vojnih rezervista, policijskih službenika, poljoprivrednih osiguranika, roditelja kojima je naplaćen veći iznos naknade za boravak dece u predškolskim ustanovama i dr. U vezi s masovnim parnicama, u praksi se kao osnovni etički problem javlja način pridobijanja klijenata – kroz nuđenje advokatskih usluga, dostavljanje blanko punomoćja, reklamiranje, angažovanje posrednika, obećavanje ishoda i sl.

U konkretnom disciplinskom predmetu, članovi udruženja su očigledno nevični pravu, što potvrđuje i činjenica da prijavu imenovali kao krivičnu prijavu. Zato ne iznenađuje što je iz prijave nedovoljno jasno u čemu se konkretno ogleda disciplinska povreda i što se neki od podnetih dokaza ne odnose na pravnorelevantne činjenice koje se tiču navodne disciplinske povrede.

Očigledno je da Disciplinski tužilac nije uzeo u obzir neukost članova udruženja. Zaključak o nepostojanju osnovane sumnje izveo je oslanjajući se samo na činjenice i dokaze priložene uz prijavu i činjenice navedene u izjašnjenju advokata. Iako je ovlašćen da u toku disciplinskog postupka traži dodatna objašnjenja i dokaze od podnosioca prijave ili drugih državnih organa, fizičkih i pravnih lica, što je članom 168, stav 1 Statuta AKN izričito propisano, Disciplinski tužilac nije iskoristio ova ovlašćenja, već je odbacio prijavu zbog nepostojanja osnovane sumnje da je povreda izvršena, pozivajući se na to da su izneti dokazi „paušalni” i da je prijava pogrešno imenovana. Zbog toga su ostala nerazjašnjena mnoga pitanja u vezi s generalnim punomoćjem na koje se advokat poziva, kao što su pitanja ko se javlja kao vlastodavac u generalnom punomoćju, kada je i kod kog suda deponovano i sl. Ponašanje na koje je ukazano u prijavi veoma je ozbiljno i duboko šteti ugledu advokature, te je zato bilo neophodno da Disciplinski tužilac iskoristi sva svoja ovlašćenja kako bi ispitao sve okolnosti slučaja. Očigledno je, međutim, da nije primenjen takav pristup u radu. Zbog toga ni obrazloženje rešenja ne sadrži dovoljno ubedljive argumente na osnovu kojih se može zaključiti da je ispravan stav Disciplinskog tužioca o nepostojanju osnovane sumnje o izvršenoj disciplinskoj povredi.

⁹⁹ Masovne parnice su parnice koje se vode povodom masovnih povreda prava – povreda prava velikog broja lica, do kojih je došlo protivpravnim postupanjem jednog istog pravnog subjekta.

Postupak je bio efikasan: od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka proteklo je oko pet meseci, što je manje od prosečnog trajanja postupaka u drugim disciplinskim predmetima iz uzorka.

Slučaj br. 35

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je sutkinja Privrednog suda u N. Prijavljeno lice je advokatkinja u starosnom dobu 41–48 godina, protiv koje ranije nisu podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnositeljka prijave je postupajuća sutkinja u predmetu stečaja Privrednog suda u N. St xx/13. Prijavom je obavestila AKN da su stečajni poverilac A. A. podneskom od 13. 12. 2018. godine i stečajni poverioci B. B. i C. C. podneskom od 09. 01. 2019. godine obavestili sud da advokatkinji nikada nisu potpisali punomoćja za zastupanje u predmetu stečaja i da potpisi na punomoćjima u spisu predmeta nisu njihovi. Navedeno je da se advokatkinja u postupku stečaja predstavila kao zastupnica navedenih lica dostavljanjem uredno popunjenih punomoćja uz prijave potraživanja stečajnih poverilaca. Napomenula je da je o podnescima stečajnih poverilaca A. A., B. B. i C. C. obavešteno i Osnovno javno tužilaštvo u N.

3. Prethodni postupak

Podnesak naslovljen kao „Obaveštenje” podnet je AKN dana 25. 01. 2019. godine. Podnesak je sadržao u zaglavlju podatke o sudu i sudskom predmetu, na mestu za potpis bila je oznaka „sudija Privrednog suda u N.” i otisnut je pečat suda. Navedeni podnesak tretiran je kao disciplinska prijava. Uz prijavu su, kao dokazi, priložena sledeća pismena: podnesak stečajnog poverioca A. A. od 13. 12. 2018. godine i podnesak stečajnih poverilaca B. B. i C. C. od 09. 01. 2019. godine.

Advokatkinja je primila prijavu na izjašnjenje dana 30. 01. 2019. godine. U izjašnjenju je detaljno objasnila svoju saradnju sa svakim od tri stečajna poverioca. Navela je da je bila ovlašćena za zastupanje imenovanih lica u stečajnom postupku na osnovu ugovora o pružanju advokatskih usluga iz 2006. godine, da su prijave potraživanja podnete sudu u toku 2013. godine, da je bila u kontaktu s imenovanim licima i da su je oni obavestili o promeni

svojih tekućih računa radi isplate potraživanja u toku 2014. godine. Advokatkinja je priložila uz izjašnjenje kao dokaze sledeća pismena u fotokopiji, za svako imenovano lice pojedinačno: ugovor o pružanju advokatskih usluga; predlog za izvršenje na osnovu izvršne sudske odluke; rešenje Osnovnog suda u N. o izvršenju; rešenje Osnovnog suda u N. o obustavljanju postupka izvršenja usled otvaranja stečajnog postupka; prijavu potraživanja stečajnog poverioca Privrednom sudu u N.; podnesak Privrednom sudu u N. s obaveštenjem o promeni tekućeg računa stečajnog poverioca; rešenje Privrednog suda u N. o određivanju glavne deobe stečajne mase.

Disciplinski tužilac obratio se Osnovnom javnom tužilaštvu u N. radi pružanja informacije o toku postupka povodom opisanih događaja. Osnovno javno tužilaštvo u N. dopisom od 21. 05. 2019. godine obavestilo je AKN da se protiv advokatkinje vode dva postupka u tužilaštvu, zbog krivičnog dela falsifikovanje isprave iz člana 355 KZ¹⁰⁰ i zbog krivičnog dela falsifikovanje službene isprave iz člana 357 KZ.¹⁰¹

Bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnositeljke prijave ili prijavljene advokatkinje, Disciplinski tužilac je 27. 06. 2019. godine odbacio disciplinsku prijavu zbog nepostojanja osnovane sumnja da je advokatkinja povredila dužnosti i prava advokata ili ugled advokature. Istaknuto je da su klijenti potpisivanjem ugovora o pružanju advokatskih usluga ovlastili advokatkinju da može da podnese prijave potraživanja u stečajnom postupku u njihovo ime, da klijenti ni u jednom trenutku nisu otkazali punomoćje advokatkinji, niti su imali primedbe na njen rad u postupku koji je trajao više od 10 godina. Zaključeno je da advokatkinja nije prouzrokovala štetu svojim klijentima jer je, na osnovu podnetih prijava potraživanja u stečajnom postupku, potraživanje klijenata naplaćeno, a o priznanju prava i o visini potraživanja odlučuje sud, te ni u kom slučaju ne zavisi od volje samog advokata.

¹⁰⁰ Krivično delo falsifikovanje isprave čini onaj ko napravi lažnu ili preinači pravu ispravu u nameri da se takva isprava upotrebi kao prava ili ko lažnu ili preinačenu ispravu upotrebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe (član 355 Krivičnog zakonika).

¹⁰¹ Krivično delo falsifikovanje službene isprave čini službeno lice koje u službenu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese važan podatak ili svojim potpisom, odnosno službenim pečatom overi službenu ispravu, knjigu ili spis sa neistinitom sadržinom ili koje svojim potpisom, odnosno službenim pečatom omogući pravljenje službene isprave, knjige ili spisa sa neistinitom sadržinom (član 357 Krivičnog zakonika).

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave nije bio izjavljen prigovor.

Disciplinski postupak je trajao četiri meseca i 28 dana. Od podnošenja disciplinske prijave dana 25. 01. 2019. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je pet meseci i dva dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu Disciplinski tužilac AKN nije ocenjivao da li su potpisi na punomoćima bili falsifikovani jer je to predmet postupka javnog tužioca. Ukoliko bi bila podignuta optužba za krivično delo falsifikovanje isprave iz člana 355 KZ i/ili zbog krivičnog dela falsifikovanje službene isprave iz člana 357 KZ, to bi svakako bio razlog da nadležni organ AKN privremeno zabrani advokatkinji bavljenje advokaturom iz razloga propisanog članom 158, stav 3, tačka 1 Statuta AKN (pokretanje krivičnog postupka za delo koje ga čini nedostojnim za bavljenje advokaturom), a ako bi krivični postupak bio pravnosnažno okončan osuđujućom presudom, stekli bi se uslovi za prestanak prava advokatkinje na bavljenje advokaturom iz razloga propisanog članom 83, stav 3, tačka 6 Zakona o advokaturi (osuda za krivično delo koje ga čini nedostojnim za bavljenje advokaturom). U tom slučaju bi nadležna advokatska komora bila dužna da u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti odluke sprovede brisanje iz imenika advokata i imenuje preuzimatelja predmeta advokatske kancelarije.

U vreme sprovođenja postupka po disciplinskoj prijavi, protiv advokatkinje nije bila podignuta optužnica, tako da nisu bili ispunjeni uslovi za privremenu zabranu bavljenja advokaturom. Budući da ne postoje pravila o prekidu toka zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka tokom trajanja krivičnog postupka, Disciplinski tužilac je sproveo postupak jer je postojao rizik od zastarevanja njegovog vođenja. Ovaj slučaj potvrđuje potrebu za propisivanjem pravila o toku roka zastarelosti u slučajevima kada je povodom istog dela pokrenut i disciplinski i krivični postupak.

U vezi s tim, ukazujemo i na činjenicu da su krivična i disciplinska odgovornost različiti oblici odgovornosti, tako da oslobađajuća presuda krivičnog suda povodom određenog postupanja advokata sama po sebi ne isključuje disciplinsku odgovornost. S druge strane, i oslobađajuća i osuđujuća presuda Disciplinskog suda ne predstavljaju smetnju za sprovođenje krivičnog postupka povodom istog dela, imajući u vidu da je priroda disciplinskih mera koje se okrivljenom mogu izreći (najteža je brisanje iz imenika advokata) takva da se ne mogu smatrati „krivičnim sankcijama”.

Prema oceni Disciplinskog tužioca, advokatkinja se „kretala u okvirima datih ovlašćenja, pri čemu su klijenti bili obavešteni o podnetim prijavama potraživanja i aktivno postupali u vezi sa postupkom stečaja”. U vezi s tim, postavlja se pitanja da li ugovor o pružanju advokatskih usluga predstavlja valjan osnov za zastupanje klijenata u stečajnom postupku, u kome je jedna od

radnji prijavljivanje potraživanja. Ugovor o pružanju advokatskih usluga u praksi se naješće sklapa u cilju pružanja stalne savetodavne pomoći za koju se periodično plaća paušalni iznos nagrade (tačka 30.3.9 Kodeksa profesionalne etike advokata) i po pravilu ne obuhvata zastupanje pred sudom.

Ukazujemo na to da je i u ovom predmetu jedan od argumenata kojim je potkrepljen zaključak o nepostojanju osnovane sumnje da je učinjena disciplinska povreda taj da klijentima nije naneta šteta, jer je na osnovu podnetih prijava potraživanja u stečajnom postupku potraživanje klijenata naplaćeno. U prethodnim studijama slučaja već smo izneli argumente u prilog stavu da nepostojanje štete na strani podnosioca prijave ne isključuje odgovornost advokata za disciplinsku povredu, ako se na osnovu činjenica i dokaza može zaključiti da je ona izvršena.

Disciplinski postupak sproveden je efikasno, u roku od pet meseci, naročito imajući u vidu činjenicu da je pre donošenja rešenja o odbačaju disciplinske prijave čekano obaveštenje iz Osnovnog javnog tužilaštva u N.

Slučaj br. 36

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokat koji ima preko 65 godina, protiv koga je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije bila podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave tvrdi da ga je prijavljeni advokat zastupao u krivičnom postupku u kome je podnosilac prijave oslobođen optužbe usled zastarelosti krivičnog gonjenja. Podnosilac prijave tvrdi da je prijavljeni advokat svojeručno hemijskom olovkom dopisao na ovlašćenju koje je podnosilac prijave ranije potpisao da može za sebe i za svoj račun da naplati troškove krivičnog postupka. Podnosilac prijave traži da mu se „dodele” troškovi postupka. Podnosilac je dopunio prijavu i poslao kao prilog kopiju punomoćja, rešenje o naknadi troškova advokatu i evidencioni račun budžetskih rashoda za Osnovni sud u P. Dopuna je primljena 20. 09. 2018. godine.

Datum izvršenja disciplinskog dela nije naveden u prijavi, niti je podnosilac pravno kvalifikovao navodnu povredu.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 14. 08. 2018. godine, a dopuna je poslata 20. 09. 2018. godine. Uz prijavu su, kao dokazi,

priložene dve kopije presude kojom se optužba odbija usled zastarelosti krivičnog gonjenja. Uz dopunu prijave priložena je i kopija punomoćja, rešenje o naknadi troškova advokatu i evidencioni račun budžetskih rashoda za Osnovni sud u P.

Advokat je primio disciplinsku prijavu 24. 08. 2018. godine. U izjašnjenju je naveo da je podnosilac prijave svojeručno dopisao na obrascu punomoćja ovlašćenje da se mogu naplatiti troškovi odbrane u iznosu od 330.000 dinara. Napominje da je od ovog događaja protekao period od tri godine.

Disciplinski tužilac, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, doneo je rešenje o odbacivanju prijave zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka.

Od podnošenja disciplinske prijave do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenom proteklo je 10 dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 15. 04. 2019. prošlo je oko osam meseci.

KOMENTARI:

I ovaj predmet potvrđuje da su građani nedovoljno informisani o standardima profesionalnog rada i profesionalne etike advokata, posebno o rokovima zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka i o drugim pitanjima koja su od značaja za utvrđivanje disciplinske odgovornosti advokata. Zbog nedovoljne informisanosti, neki građani prepoznaju disciplinski postupak kao instrument za ostvarivanje svojih potraživanja prema advokatima – u konkretnom slučaju, podnosilac prijave je imao cilj da dobije dosuđene troškove odbrane u krivičnom postupku koje je, po njegovom tvrđenju, advokat neovlašćeno naplatio.

Treba primetiti da je u predmetu ostalo nerazjašnjeno kada je rukom napisana dopuna punomoćja o ovlašćenju advokata za naplatu troškova odbrane u krivičnom postupku – prilikom izdavanja punomoćja ili kasnije – iako je to relevantna činjenica od koje zavisi početak toka roka zastarelosti.

Imajući u vidu složenost predmeta i obim činjeničnog i dokaznog materijala, postupak u ovom predmetu ne zadovoljava standarde razumnog roka: od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka proteklo je osam meseci.

Slučaj br. 37

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Disciplinsku prijavu podnelo je lice muškog pola, a prijavljeno lice je advokatski pripravnik u starosnoj grupi 33–40 godina protiv koga ranije nisu podnošene disciplinske prijave.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema navodima iz prijave, podnosilac prijave bio je stranka u parničnom postupku u kojem je kao zastupnik suprotne stranke istupao advokatski pripravnik. On se identifikovao kao advokatski pripravnik kod advokata A. A., kojem je suprotna stranka dala punomoćje za zastupanje. Podnosilac prijave tvrdi da je u stečajnom postupku, u kojem je poverilac potraživanja u iznosu većem od 1.000.000 dinara, advokatski pripravnik bio angažovan tokom 2018. i 2019. godine kao saradnik u Privrednom sudu u N. i od strane stečajnog upravnika na osnovu ugovora o delu. Navodi, takođe, da je za navedeno angažovanje advokatskom pripravniku isplaćena naknada, što je dokumentovano u izveštajima stečajnog upravnika u postupcima stečaja pred Privrednim sudom u N. St 83/2010 i St 28/2016. Prema navodima iz prijave, advokatski pripravnik je po ugovoru o delu bio angažovan bez znanja i saglasnosti svog principala, čime je izvršio teže povrede dužnosti advokatskih pripravnika.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 23. 07. 2019. godine. Uz prijavu su priložene fotokopije kvartalnih izveštaja stečajnog upravnika o toku stečajnog postupka i stanju stečajne mase u predmetima stečaja Privrednog suda u N. St 83/10 i St. 28/16.

Advokatski pripravnik je primio prijavu na izjašnjenje dana 26. 07. 2019. godine. U izjašnjenju je naveo da nema dokaza o navodima iz disciplinske prijave, da je sa stečajnim upravnikom B. B. zaključio ugovor o delu na osnovu saglasnosti koju je stečajni upravnik dobio od Privrednog suda u N. za angažovanje lica za obavljanje poslova analize i obrade dokumentacije, za mesečnu naknadu u neto iznosu od 15.000 dinara. Istakao je da je Privredni sud u N., prilikom davanja saglasnosti za zaključivanje ugovora o delu, cenio i okolnost njegovog statusa advokatskog pripravnika. Naveo je da su poslovi koje je obavljao obuhvatali unošenje podataka iz spisa predmeta u elektronsku bazu podataka. Istakao je da je dobio saglasnost svog principala, advokata A. A., i da je iz ovih razloga protiv njega već bila podneta disciplinska prijava od strane drugog podnosioca. Uz izjašnjenje je dostavio rešenje Privrednog apelacionog suda u B. Pvž xxx/19 od 21. 08. 2019. godine, kojim je odlučeno o nepostojanju sukoba interesa za angažovanje

advokatskog pripravnika na administrativno-tehničkim poslovima, zaključenjem ugovora o delu s naknadom.

Disciplinski tužilac poslao je obaveštenje o podnetoj disciplinskoj prijavi advokatu A. A., u čijoj kancelariji prijavljeni advokatski pripravnik obavlja pripravnički staž. Advokat je u izjašnjenju ponovio navode iz izjašnjenja advokatskog pripravnika.

Disciplinska prijava je odbačena rešenjem od 23. 09. 2019. godine. U obrazloženju je navedeno da Disciplinski tužilac ne nalazi da dokazi ukazuju na osnovanu sumnju o povredi Kodeksa profesionalne etike advokata, Statuta AKN ili Zakona o advokaturi. Istaknuto je da je Privredni apelacioni sud već odlučivao o pitanju postojanja sukoba interesa za opisano angažovanje i da je utvrdio da nema sukoba interesa.

Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave podnosilac prijave izjavio je prigovor dana 09. 10. 2019. godine. U prigovoru je objasnio da postoji sukob interesa jer je advokatski pripravnik angažovan u sudu u stečajnom postupku stečajnog dužnika C. C., a da njegov principal, advokat A. A., zastupa protivnu stranku u sudskim postupcima protiv C. C. Istakao je da je u konkretnom slučaju zloupotrebjen ugovor o delu radi sticanja imovinske koristi.

Odlučujući o prigovoru, Disciplinski tužilac AKS doneo je 24. 12. 2019. godine rešenje kojim je odbio prigovor i potvrdio prvostepeno rešenje o odbacivanju disciplinske prijave.

Disciplinski postupak je trajao pet meseci i jedan dan, s tim što su od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave protekla dva meseca.

KOMENTARI:

Ovaj slučaj je ilustrativan primer utiska koji kod klijenata može da izazove istovremena povezanost advokata i advokatskih pripravnika sa sudom u pogledu postojanja sukoba interesa, što je u konkretnom slučaju bio povod za podnošenje disciplinske prijave.

Disciplinski tužilac je stav o nepostojanju osnovane sumnje o povredi Kodeksa profesionalne etike advokata obrazložio time da je Privredni apelacioni sud ranije utvrdio nepostojanje sukoba interesa prilikom davanja saglasnosti stečajnom upravniku za zaključivanje ugovora o delu s advokatskim pripravnikom. U vezi s tim, ukazujemo na to da odluka Privrednog apelacionog suda ne implicira da sukob interesa ne postoji jer je Sud ocenjivao postojanje sukoba interesa s aspekta mogućnosti angažovanja lica sa statusom advokatskog pripravnika od strane stečajnog upravnika. U disciplinskom postupku potrebno je, međutim, utvrditi da li je advokatski pripravnik prekršio odredbu

iz tačke 202.3 Statuta AKN time što je sklopio ugovor o delu. To podrazumeva da je Disciplinski tužilac trebalo da ispita da li su poslovi za koje je advokatski pripravnik angažovan nespojivi s ugledom i nezavisnošću advokature, tj. da li spadaju u poslove u čijem obavljanju može doći do sukoba interesa. Disciplinski tužilac nije pak pružio odgovor na ovo pitanje.

Disciplinski postupak vođen je efikasno, u okvirima razumnog roka.

Slučaj br. 38

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Podnosilac prijave je fizičko lice, osoba muškog pola, a prijavljeno lice je advokat starosti 25–32 godine protiv koga ranije nije vođen disciplinski postupak.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Podnosilac prijave A. A. navodi da ga advokat maltretira svojim ponašanjem i koristi pravne norme samo njemu poznate, te da mu šalje tužbe nekad na tačnu nekad na pogrešnu adresu. Navodi da je od lica B. B., koje advokat zastupa, pozajmio 300 evra koje nije vratio u dogovorenom roku. B. B. je tužio A. A., a u parnici ga je zastupao prijavljeni advokat. Prema tvrđenju podnosioca, nakon donete presude, A. A. je vratio 300 evra, o čemu je sačinjena i overena priznanica, u kojoj piše da je dug vraćen u potpunosti i da B. B. nema nikakva dalja potraživanja prema licu A. A. Bez obzira na to, advokat je, kako navodi podnosilac, tražio naknadu troškova i kamatu na glavni dug. Prvostepeni sud je odbio taj zahtev, a odluku je potvrdio i drugostepeni sud, ali je nakon toga advokat poslao i opomenu pred izvršenje. U prijavi navodi da ga prijavljeni advokat sreće na ulici i preti „da će naplatiti sve što on hoće”, te da je advokata prijavio i policiji za psihičko maltretiranje.

Kao datum izvršenja disciplinskog dela u prijavi je naveden 07. 03. 2019. godine, a navodna povreda nije pravno kvalifikovana.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava podneta je 15. 03. 2019. godine. Uz prijavu su podneti sledeći dokazi: tužba kojom se zahteva da tuženi vrati na ime duga 300 evra s kamatom, presuda zbog izostanka o usvajanju tužbenog zahteva tužioca gde je naloženo tuženiku (podnosiocu prijave) da isplati na ime duga 300 evra s kamatom i 18.732 dinara na ime troškova postupka, priznanica o vraćenih

300 evra, rešenje Višeg suda kojim se potvrđuje rešenje Osnovnog suda kojim je odbijen kao neosnovan predlog za izvršenje jer se iz sadržine priznanice vidi da je izvršni poverilac u potpunosti isplaćen; opomena pred izvršenje, službena beleška PU o obaveštenju primljenom od građanina.

Nepoznato je kada je advokat primio disciplinsku prijavu na izjašnjenje. U izjašnjenju je naveo da je predlog za izvršenje podnet na osnovu punomoćja koje mu je dalo zastupano lice, da je disciplinska prijava neosnovana i da je kao takvu treba odbaciti.

Disciplinski tužilac, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljenog advokata, doneo je rešenje o odbacivanju prijave, obrazlažući odluku time da je advokat svojim postupcima štiti interese i prava zastupanog lica i kretao se u zakonskim ovlašćenjima koja su mu data, te nema povrede dužnosti advokata. Prigovor na rešenje nije podnet.

Od podnošenja disciplinske prijave do donošenja rešenja o odbacivanju prijave prošlo je skoro sedam meseci.

KOMENTARI:

Ovaj slučaj ilustruje koliko je važna korektna komunikacija advokata s „protivnikom” stranke čije interese advokat štiti. Od advokata se očekuje da se prema suprotnoj strani ophodi učtivo, s poštovanjem, odmereno, pri čemu komunikacija ni u kom slučaju ne sme biti takva da kod suprotne stranke podstiče anksioznost, agresiju ili druge negativne pojave. U konkretnom slučaju, suprotna stranka je neuko lice bez kvalifikovanog punomoćnika, koje je uvereno da je ispunilo sve svoje obaveze. Umesto nadmene izjave „da će naplatiti sve što on hoće”, advokat je imao mogućnost da uz punu lojalnost prema sopstvenom klijentu i uz njegovo obaveštavanje, pruži podnosiocu prijave relevantne informacije kako bi se predupredio nesporazum.

Iako je prilikom pokretanja sudskih postupaka advokat nesumnjivo „štiti interese i prava zastupanog lica i kretao se u zakonskim ovlašćenjima koja su mu data”, kako to u svojoj odluci navodi Disciplinski tužilac, diskutabilno je da li je komunikacija advokata sa suprotnom stranom bila adekvatna i u svemu u skladu s pravilima Kodeksa profesionalne etike advokata koji nalažu da advokat uvaži pretpostavku da suprotna stranka nastupa s jednakim osećajem pravičnosti i s jednakom uverenošću u svoja prava, kao i njegov klijent (tačka 42.1 Kodeksa), te da se prema suprotnoj stranci advokat ophodi odmereno i učtivo (tačka 42.2 Kodeksa). Odnos i ponašanje advokata prema suprotnoj stranci nije, međutim, bilo predmet ocene Disciplinskog tužioca.

Disciplinski postupak trajao je sedam meseci, koliko obično i traju postupci u manje složenim predmetima.

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Prijavu je podnelo lice muškog pola, protiv advokata starosti 49–56 godina protiv koga su ranije podnošene disciplinske prijave i bile podignute optužnice.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema podacima iz prijave, pravnosnažnom presudom Osnovnog suda u N. donetom u parničnom postupku, u kojem je podnosioca prijave zastupao prijavljeni advokat, podnosiocu prijave dosuđeni su troškovi parničnog postupka na ime zastupanja od strane punomoćnika advokata i na ime troškova veštačenja i plaćenih sudskih taksi. U prijavi se navodi da je po okončanju izvršnog postupka pokrenutog radi naplate glavnog potraživanja i potraživanja troškova parničnog postupka, advokat 01. 08. 2018. godine uplatio na tekući račun podnosioca prijave manji iznos od pripadajućeg, tako što mu nije isplatio iznos na ime troškova veštačenja i plaćenih sudskih taksi koje je podneo podnosilac prijave.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 03. 09. 2019. godine, a uz prijavu su kao dokazi podneti: priznanica o plaćenim sudskim taksama; priznanica o plaćenim troškovima veštačenja; presuda Osnovnog suda u N.

Advokat je primio prijavu na izjašnjenje 05. 09. 2019. godine. U izjašnjenju je naveo da je predlog za izvršenje radi naplate troškova parničnog postupka podnet dana 08. 08. 2019. godine, o čemu je podnosilac prijave obavešten, i da će iznos naplaćenih troškova biti isplaćen podnosiocu prijave po okončanju izvršnog postupka, jer „nije moguće ranije”.

Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu 09. 06. 2020. godine zbog zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka. Navedeno je da je podnosilac prijave saznao za navodnu povredu dana 01. 08. 2018. godine, kada mu je advokat uplatio određeni iznos potraživanja na tekući račun, a da je disciplinsku prijavu podneo dana 03. 6. 2019. godine, posle proteka roka od šest meseci od saznanja za učinjenu povredu. Protiv rešenja o odbacivanju disciplinske prijave nije bio izjavljen prigovor.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 03. 9. 2019. godine do donošenja rešenja o odbacivanju disciplinske prijave proteklo je devet meseci i šest dana.

KOMENTARI:

U ovom predmetu ishod postupka rezultat je zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka, što se može pripisati nedovoljnoj informisanosti podnosioca prijave o rokovima zastarelosti.

Sadržina prijave upućuje na zaključak da je advokat sukcesivno pokrenuo dva postupka izvršenja: jedan radi naplate glavnog duga i jedan radi naplate troškova parničnog postupka, iako se radi o potraživanjima koja su utvrđena istom sudskom presudom. Nepoznati su razlozi zbog kojih je advokat umesto jednog pokrenuo dva postupka izvršenja, ali, u svakom slučaju, vođenje dva postupka opterećuje sudove i stvara dodatne troškove. S druge strane, očigledno je da advokat o svemu tome nije blagovremeno i/ili na adekvatan način informisao podnosioca prijave, što je, samo po sebi, suprotno Kodeksu profesionalne etike advokata koji nalaže da advokat blagovremeno obaveštava klijenta o svim bitnim promenama u predmetu, a, na traženje klijenta, i o svim pojedinostima (tačka 24.3.5 Kodeksa).

Imajući u vidu način informisanja podnosioca prijave od strane advokata, diskutabilno je kada je, s obzirom na okolnosti, počeo da teče subjektivni rok zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka. Disciplinski tužilac je zauzeo stav da se rok računa od dana kada je advokat izvršio uplatu na tekući račun podnosioca prijave, te da je to dan saznanja za učinjenu povredu. Takvo tumačenje je, međutim, diskutabilno, posebno imajući u vidu „šumove” u komunikaciji advokata s podnosiocem prijave.

Disciplinski postupak nije bio sasvim efikasan. Od dostavljanja izjašnjenja advokata do donošenja odluke o odbacivanju disciplinske prijave prošlo je više od devet meseci. S obzirom na to da je u konkretnom predmetu odlučna činjenica rok zastarelosti čiji je protek trebalo utvrditi, što je učinjeno na osnovu podataka iz spisa predmeta, za devetomesečno trajanje disciplinskog postupka ne postoji objektivno i razumno opravdanje.

Slučaj br. 40

1. Podnosilac prijave i prijavljeni

Prijavu je podnelo fizičko lice muškog pola protiv advokatkinje koja pripada starosnoj grupi 57–65 godina. Protiv prijavljene advokatkinje je ranije vođen disciplinski postupak, ali nije podignuta optužnica.

2. Način izvršenja i pravna kvalifikacija povreda

Prema činjenicama prezentovanim u prijavi, sin podnosioca prijave je učestvovao u teškoj saobraćajnoj nesreći, priveden je,

određen mu je pritvor i čekao je saslušanje kod tužioca. Na saslušanje sina podnosioca prijave pozvana je po službenoj dužnosti prijavljena advokatkinja. U prijavi se dalje navodi da je nekoliko dana kasnije podnosilac prijave video prijavljenu advokatkinju, koja mu je tada prvi put rekla da joj on i njegov sin duguju 18.000 dinara za vreme provedeno na saslušanju i 18.000 dinara za preuzimanje zapisnika. Prema tvrđenju podnosioca prijave, „tokom saslušanja ona je sinu dala da potpiše neke papire uz reči da je to neophodno kako bi ona prisustvovala saslušanju. Dete koje se po rečima prisutnih sve vreme treslo od šoka i straha uopšte nije shvatilo da je to u stvari angažovanje advokata sa njegove strane.” Navodi da je njegov sin u tom trenutku imao 18 i po godina i da je prijavljena advokatkinja iskoristila „pravnu nepotkovanost” njegovog sina i „postavila sebe” kao izabranog advokata.

Kao datum izvršenja navodne disciplinske povrede, u prijavi je navedeno „par dana posle 24. 05. 2017. godine”, a povreda nije pravno kvalifikovana.

3. Prethodni postupak

Disciplinska prijava je podneta 19. 02. 2018. godine. Uz prijavu je podnet zapisnik o saslušanju osumnjičenog (sina podnosioca prijave) iz koga se vidi da je prijavljena advokatkinja označena kao branilac po službenoj dužnosti.

Advokatkinja je primila disciplinsku prijavu na izjašnjenje dana 26. 02. 2018. godine. U izjašnjenju navodi da je dobila ovlašćenje od poslovno sposobne i punoletne osobe koja ju je slobodno, svojom voljom ovlasila da je brani. Kako i nakon opomene njeno potraživanje nije isplaćeno, podnela je tužbu za izdavanje platnog naloga. Platni nalog je usvojen i pokrenut je izvršni postupak. Uz izjašnjenje su priloženi dokazi: opomena pred utuženje upućena sinu podnosioca prijave s obrazloženim naknadama u ukupnom iznosu od 45.000 dinara i instrukcijama za plaćanje; predlog za izvršenje (izvršni poverilac – prijavljena advokatkinja, izvršni dužnik – sin podnosioca prijave) i rešenje o usvojenom izvršenju; rešenje o odbijanju predloga višeg javnog tužioca o određivanju pritvora prema sinu podnosioca prijave.

Disciplinski tužilac je, bez traženja dodatnih izjašnjenja od podnosioca prijave ili prijavljene advokatkinje, odbacio disciplinsku prijavu s obrazloženjem da je nastupila zastarelost pokretanja disciplinskog postupka protiv prijavljene advokatkinje jer je disciplinska prijava podneta po isteku roka od šest meseci.

Od podnošenja disciplinske prijave dana 19. 02. 2018. godine do dostavljanja prijave na izjašnjenje prijavljenoj advokatkinji dana 26. 02. 2018. godine proteklo je sedam dana, a do donošenja rešenja o odbacivanju prijave 14. 11. 2018. godine prošlo je skoro devet meseci.

KOMENTARI:

Odbacivanje disciplinske prijave zbog zastarelosti očekivan je ishod, imajući u vidu datum podnošenja prijave i datum izvršenja navodne povrede. I ovaj predmet potvrđuje potrebu za boljim informisanjem građana o rokovima zastarelosti i drugim pitanjima koja se tiču disciplinske odgovornosti i disciplinskog postupka.

Ovo je jedina prijava u analiziranom uzorku koja se tiče navodnog traženja naknade za odbranu po službenoj dužnosti, imajući u vidu da je u zapisniku o saslušanju osumnjičenog (sina podnosioca prijave), koji je priložen uz prijavu, konstatovano da prijavljena advokatkinja označena kao branilac po službenoj dužnosti. S obzirom na to da činjenice i dokazi koji se odnose na navodno disciplinskog delo nisu bile predmet analize, ostalo je nerazjašnjeno da li je došlo do kršenja Kodeksa profesionalne etike advokata koji zabranjuje da advokat s klijentom ugovara ili od njega traži ili prima nagradu za odbranu po službenoj dužnosti, izuzev ako sudu ili drugom nadležnom organu ne dostavi punomoćje i zatraži da ga razreše svojstva branioca po službenoj dužnosti (tačka 30.2.2 Kodeksa profesionalne etike advokata).

Što se tiče dužine trajanja postupka, od podnošenja disciplinske prijave do okončanja postupka prošlo je skoro devet meseci, što je predug period, imajući u vidu da je u rešenju samo konstatovana zastarelost pokretanja disciplinskog postupka.

5. KLJUČNI NALAZI, ZAKLJUČCI I PREPORUKE

1. Disciplinska odgovornost advokata predstavlja jednu od odgovornosti koja je propisana s ciljem da se obezbedi stručno i savesno obavljanje advokatske delatnosti i očuvanje njenog ugleda. Odredbama člana 75 Zakona o advokaturi, zakonodavac je na isti način uredio disciplinsku odgovornost advokata i advokatskih pripravnika propisujući šta se smatra težom povredom dužnosti i ugleda advokature, dok je propisivanje lakših i težih povreda dužnosti i ugleda advokature za koje se može izreći novčana kazna, odnosno mera brisanja iz imenika advokata, prepustio nadležnosti AKS (član 77, stav 7 Zakona o advokaturi). Međutim, lakše i teže povrede dužnosti i ugleda advokature regulisane su ne samo Statutom AKS, već i statutima advokatskih komora u sastavu AKS. To je učinila i AKN.

Pravila o disciplinskim povredama propisana Statutom AKN uglavnom su analogna pravilima sadržanim u Statutu AKS. Ipak, postoje i izvesne razlike. Tako su, na primer, Statutom AKN, kao teže povrede dužnosti advokata, propisana i izvesna postupanja koja nisu propisana Statutom AKS: nepridržavanje zajedničkih mera za zaštitu profesionalnih prava i interesa advokata koje su doneli Skupština ili Upravni odbor, iznošenje neistina u pogledu rada AKN, njenih organa i nosilaca ovlašćenja i iznošenje neistina u pogledu rada AKN preko medija bilo kog vida (štampa, TV, radio, elektronski mediji), podnesaka, raznih „društvenih grupa” (Viber, Facebook, WhatsApp, Twitter, Instagram i sl.), kao i pogrešno ili netačno informisanje drugih advokata o donetim odlukama, stavovima organa ili pojedinca u organima komore. Takođe, teža povreda dužnosti advokata postoji u slučaju vređanja advokata preko medija, podnesaka i društvenih grupa.

2. Nesumnjiva je potreba za suzbijanjem ovakvih ponašanja, što podrazumeva da ona budu propisana kao povrede advokatskih dužnosti, u skladu s maksimumom *nulla poena sine lege*.

3. Jedno od pitanja u domenu disciplinske odgovornosti advokata jeste da li su komore u sastavu AKS, uprkos tome što imaju status samostalnih i nezavisnih organizacija advokata, svojim aktima ovlašćene da propisuju teže i lakše povrede. Ustavni sud je već dao odgovor na ovo pitanje odlukom kojom je utvrdio da odredbe

Statuta Advokatske komore Vojvodine kojima su regulisane lakše i teže povrede dužnosti advokata nisu u skladu sa zakonom,¹⁰² budući da je Zakonom o advokaturi regulisano šta se smatra težom povredom dužnosti i ugleda advokature i da je propisivanje lakših i težih povreda dužnosti i ugleda advokature u nadležnosti AKS, a ne komora u njenom sastavu. Saglasno tome, pravila o lakšim i težim povredama dužnosti i ugleda advokature koja su usvojile advokatske komore u sastavu AKS nisu u skladu sa zakonom i treba da budu brisane.

4. Advokatska komora Niš, kao i druge advokatske komore u sastavu AKS, ovlašćena je da svojim autonomnim aktom uredi organizaciju, sastav, nadležnost, način odlučivanja disciplinskih organa i disciplinski postupak, kao i da na osnovu javnog ovlašćenja priznatog Zakonom o advokaturi odlučuje o pokretanju i vođenju disciplinskog postupka protiv advokata ili advokatskih pripravnika.

5. Disciplinski postupak je relativno detaljno regulisan Statutom AKS i Statutom AKN. Pravila postupka su uglavnom ista, ali postoje i izvesne razlike. Tako, kada je reč o pokretanju postupka, prema Statutu AKS, disciplinski postupak pokreće disciplinski tužilac nadležne advokatske komore, na osnovu prijave zainteresovanog fizičkog ili pravnog lica, državnog organa, na osnovu predloga organa advokatske komore, kao i po službenoj dužnosti. Statutom AKN nije izričito propisano da državni organ može da podnese prijavu. Takođe, Statutom AKS propisano je da se u disciplinskom postupku shodno primenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku na sve ono što nije uređeno Zakonom o advokaturi i statutom AKS (član 232). Takvog analognog pravila nema, međutim, u Statutu AKN. Imajući u vidu potrebu da disciplinski postupak bude regulisan na jedinstven način, smatramo da ne postoje razlozi da disciplinski postupak na različite načine bude uređen Statutom AKS i statutima komora u njenom sastavu jer to može da izazove pravnu nesigurnost.

6. Zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka, kao i zastarelost izvršenja disciplinske mere, regulisana je Zakonom o advokaturi, ali identične odredbe o zastarelosti sadržane su i u Statutu AKN. Analiza pravila o zastarelosti pokazuje da ova važna ustanova nije regulisana celovito i na adekvatan način jer nedostaju detaljnija pravila o počeku toka roka relativne zastarelosti

¹⁰² Ustavni sud Srbije, odluka broj IUo-213/2019.

u slučajevima u kojima su posledice povrede nastupile i trajale u kraćem ili dužem periodu nakon izvršene povrede. Kada je reč o objektivnoj zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka, treba preispitati da li je adekvatan opšti rok od dve godine od učinjene povrede, koji se primenjuje u odnosu na sve teže i lakše povrede, izuzev onih koje nemaju obeležja krivičnog dela, za koja je propisano da zastarelost nastupa kad istekne vreme određeno za zastarelost krivičnog gonjenja. Neke teže povrede advokatskih dužnosti, uprkos tome što nemaju obeležja krivičnih dela, nanose neprocenjivu štetu ugledu advokature i duboko su suprotne ključnim postulatima advokatske profesije. Čini se da bi za takve povrede rok zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka trebalo da bude znatno duži. Takva rešenja sreću se u mnogim uporednim sistemima.¹⁰³ Imajući u vidu da je zastarelost pokretanja disciplinskog postupka često posledica nedovoljne informisanosti građana, bilo bi poželjno da AKS i advokatske komore u njenom sastavu preduzmu mere kako bi građanima na adekvatan način pružile relevantne informacije.

7. U praksi je zastarelost vođenja disciplinskog postupka relativno raširena pojava, iako je Statutom AKS i Statutom AKN propisano da je postupak hitan. Zbog toga bi trebalo preduzeti mere

¹⁰³ Tako, na primer, u Holandiji zastarelost nastupa nakon tri godine nakon što podnosilac prijave sazna ili je mogao da sazna za povredu. U Španiji su rokovi zastarelosti od tri meseca do dve godine, u zavisnosti od ozbiljnosti povrede. U Austriji rok zastarelosti iznosi pet godina nakon izvršene povrede, a u Litvaniji je taj rok samo godinu dana. U Engleskoj i Velsu rok za podnošenje pritužbe je šest godina od trenutka kada je počinjena povreda ili tri godine od trenutka kada je podnosilac saznao za prekršaj. (Videti: Uporedna analiza advokatskih komora i udruženja u izabranim evropskim zemljama, Multi-Donor Trust Fund for Justice Sector Support in Serbia, World Bank, 2017. str. 34–35. Dostupno na: https://www.mdtfjss.org.rs/archive//file/Bar%20Associations%20report_March%202017_SERBIAN.pdf)

U pojedinim državama s prostora bivše Jugoslavije zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka različito je regulisana. Prema odredbama člana 62 Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine (*Sl. novine FBiH*, br. 40 od 21. avgusta 2002, 18/05, 68/05, 42/11), zastarelost pokretanja disciplinskog postupka nastupa po isteku dve godine od izvršenja lakše povrede dužnosti i četiri godine od izvršenja teže povrede dužnosti, dok mogućnost zastarevanja vođenja disciplinskog postupka nije propisana. Zakon o advokaturi Republike Srpske (*Sl. glasnik RS*, br. 80/2015) u članu 102 prepisuje da zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka nastupa po proteku dve godine od izvršenja lakše povrede i po proteku četiri godine od izvršenja teže povrede. Hrvatski Zakon o odvetništvu (*Narodne novine*, 09/94, 1 17/08, 50/09, 75/09, 18/11) propisuje jedinstvene rokove za zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka: dve godine od izvršenja lakše i četiri godine od izvršenja teže povrede dužnosti.

za sprečavanje pojave zastarevanja vođenja disciplinskog postopka. Radi ostvarivanja ovog cilja, trebalo bi dodatno konkretizovati i operacionalizovati načelo hitnosti propisivanjem roka u kojem je disciplinski tužilac dužan da dostavi prijavu na izjašnjenje i roka za donošenje odluke po prijavi, kao i roka u kome je Disciplinski tužilac AKS dužan da odluči po prigovoru na odluku o odbacivanju prijave i roka za donošenje prvostepene presude po podignutoj optužnici. S druge strane, potrebno je predvideti prekid toka roka zastarelosti za pokretanje disciplinskog postopka u situacijama kada je protiv advokata pokrenut krivični postupak, a ako je već pokrenut disciplinski postupak, da se prekida tok roka zastarelosti vođenja postopka do pravnosnažnog okončanja krivičnog postopka. Upravo takva pravila propisana su autonomnim aktima pojedinih stranih advokatskih komora.¹⁰⁴

8. Zakon o advokaturi propisuje da su na podnošenje žalbe protiv odluke disciplinskog suda ovlašćeni samo disciplinski tužilac i okrivljeni, čime je isključena mogućnost da podnosilac disciplinske prijave izjavi žalbu. Takvo zakonsko rešenje treba preispitati, posebno u svetlu činjenice da je pravo na izjavljivanje žalbe priznato oštećenima u krivičnom postupku (član 433, stav 1 Zakonika o krivičnom postupku). Čini se da ne postoje razlozi zbog kojih je licu koje je podnelo disciplinsku prijavu uskraćeno pravo na izjavljivanje žalbe.

9. Zakon o advokaturi ne sadrži pravilo o dužnosti advokatske komore da u slučajevima pokretanja disciplinskog postopka protiv advokata stranog državljanina o pokrenutom disciplinskom postupku i njegovom ishodu obavesti advokatsku komoru u njegovoj matičnoj državi, što bi svakako bilo poželjno.

10. Propisi Zakona o advokaturi i autonomnih pravnih akata ne pružaju odgovor na pitanje da li se protiv konačnih odluka disciplinskih organa može voditi upravni spor. Praksa nije jedinstvena i dosledna. U nekim odlukama Disciplinskog tužioca AKS sadržana je pouka da se protiv odluke kojom je odbijen prigovor na rešenje o odbacivanju disciplinske prijave može voditi upravni spor, dok neke odluke ne sadrže ovu pouku. Imajući u vidu cilj disciplinskog postopka, kao i činjenicu da se u postupku shodno primenjuju pravila krivične procedure, pre se može zaključiti da odluke disciplinskih organa nemaju karakter upravnih akata protiv

¹⁰⁴ Videti, na primer, pravila sadržana u članu 85 Statuta Advokatske komore Slovenije.

kojih bi se mogao pokrenuti upravni spor. Takav stav je svojevremeno zauzeo i Vrhovni sud Srbije. Zbog pravne sigurnosti potrebno je zakonom isključiti mogućnost vođenja upravnog spora protiv konačnih odluka disciplinskih organa i regulisati pobijanje odluka disciplinskih organa po uzoru na rešenja u uporednom pravu.¹⁰⁵

11. Analiza prakse disciplinskih organa AKN pokazuje da podnošenje disciplinskih prijava nije učestala pojava: tokom 2018. i 2019. podnete su 272 prijave. Prijave uglavnom podnose fizička lica (88,6%), dok pravna lica to izuzetno retko čine (2,2%). Samo 16 prijava (5,8%) podneli su državni organi, organi AKN podneli samo pet prijava (1,8%), dok Disciplinski tužilac nije pokrenuo nijedan postupak po službenoj dužnosti. Ovako mali broj prijava od strane organa AKN, kao i činjenica da za dve godine Disciplinski tužilac nije pokrenuo nijedan disciplinski postupak po službenoj dužnosti indikatori su da preovlađuje pristup „kolegijalnog nezameranja”, što izaziva štetne posledice na planu suzbijanja ponašanjâ suprotnih profesionalnim standardima rada, koje negativno utiču na poverenje građana u advokaturu i narušavaju njen ugled u javnosti. Pri tome treba imati u vidu da utvrđivanje disciplinske odgovornosti advokata od strane disciplinskih organa advokatskih komora predstavlja deo njihovih javnih ovlašćenja, koja su im

¹⁰⁵ U Austriji, žalbe na odluke Disciplinskog saveta podnose se Vrhovnoj komisiji za žalbe u disciplinskim pitanjima. Ovo telo čine dva advokata Advokatske komore i dve sudije Vrhovnog suda. Ne postoji nijedan eksterni disciplinski sud. Na Kipru disciplinske postupke sprovodi Disciplinski odbor advokata pri Advokatskoj komori Kipra. Ne postoji zaseban disciplinski sud koji deluje izvan i nezavisno od Kiparske advokatske komore pred kojim se mogu pobijati odluke Disciplinskog odbora advokata. U Češkoj se protiv konačne odluke disciplinskih organa Advokatske komore može izjaviti žalba Vrhovnom sudu Češke, ali samo ako je protiv advokata izrečena mera razrešenja, odnosno brisanja iz registra advokata. U Estoniji o disciplinskim povredama odlučuje Etički sud (Sud časti) Estonske advokatske komore. Etički sud ima sedam članova i četiri zamenika. Pet članova i tri zamenljiva člana moraju biti tzv. zakleti advokati (najviši nivo kvalifikacija u advokatskoj komori) s profesionalnim iskustvom od najmanje deset godina. Dve profesionalne sudije bira generalna skupština sudija, a stručnjaka za pravo imenuje Veće katedre za pravo Univerziteta u Tartuu. Očekuju se promene zakona koje povećavaju broj ne-advokata (profesionalnih sudija i pravnih naučnika). Žalba protiv odluka Etičkog suda može se izjaviti Upravnom sudu. Šire: Summary of disciplinary proceedings and contact points in the EU and EEA member states, CCBE, 2016. Dostupno na: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/EU_LAWYERS/EUL_Position_papers/EN_EUL_20161128_Table_discipline.pdf. U Hrvatskoj je dopušten priziv Vrhovnom sudu Hrvatske, ali samo ako je u disciplinskom postupku izrečena mera gubitka prava na bavljenje advokaturom u određenom periodu ili mera trajnog gubitka bavljenja advokaturom.

poverena u cilju prevencije i suzbijanja nezakonitog, nesavesnog, neodgovornog i neetičkog ponašanja advokata i advokatskih pripravnika, čime se štiti javni interes i interes same advokature.

12. U periodu 2018–2018. pokrenuto je 220 postupaka, dok su ukupno sprovedena i okončana 264 disciplinska postupka, s tim što je među njima 40 postupaka (15,15%) pokrenutih u ranijem periodu, koji su okončani u 2018. godini (38), odnosno u 2019. godini (2).

13. U uzorku od 40 predmeta koji su analizirani metodom studije slučaja, 34 prijave podnela su fizička lica, među kojima je 10 lica ženskog pola, dok su ostali muškog pola, što je verovatno odraz rodnih razlika u pogledu spremnosti da se koriste mehanizmi pravne zaštite povređenih i ugroženih prava. Pravno lice javlja se kao podnosilac prijave samo u jednom predmetu. U dva predmeta došlo je do subjektivne kumulacije na strani podnosilaca prijave, a samo u jednom predmetu prijava je bila anonimna. Među fizičkim licima – podnosiocima prijave, najviše je onih koji su bili klijenti prijavljenih advokata. Samo u dva predmeta prijavu je podnelo lice koje je bilo protivna stranka klijenta koga je advokat zastupao.

14. U analiziranom uzorku malo je pripadnika pravničkih profesija i organa pravosuđa koji se javljaju kao podnosioci prijave. U jednom predmetu podnosilac prijave bio je advokat, u dva predmeta prijavu su podneli javni izvršitelji, a u dva predmeta sudovi. Ovaj nalaz može biti indikator da su pravnički obrazovana lica, više nego laici, u mogućnosti da ocene da li se određeno ponašanje može kvalifikovati kao disciplinska povreda, ali se može tumačiti i kao izraz kolegijalnosti i solidarnosti među pripadnicima pravničkih profesija.

15. U 40 analiziranih predmeta među prijavljenim licima najviše je advokata (28), dok je advokatkinja znatno manje (12). U uzorku je samo jedna prijava podneta protiv advokatskog pripravnika, a sve ostale su podnete protiv advokata i advokatkinja.

16. Zabrinjava činjenica da su u analiziranom predmetima prijave podnete protiv advokata/advokatkinja protiv kojih su i ranije podnošene disciplinske prijave (32). Među onima protiv kojih su ranije podnošene disciplinske prijave najviše je onih protiv kojih optužnice nisu podignute (27), dok su protiv pet advokata/advokatkinja optužnice bile podignute. Ovaj nalaz je indikator da

određeni broj advokata ne ostvaruje dobru saradnju sa svojim klijentima, ali i da podnete disciplinske prijave, pa čak i podignute optužnice, nisu uticale na unapređenje profesionalnog odnosa prema klijentima i ostvarenje adekvatne komunikacije u cilju preveniranja sukoba i nesporazuma.

17. Opisi načina ponašanja advokata prema podnosiocima prijave koji su sadržani u pojedinim disciplinskim prijavama upućuju na zaključak da komunikacijske veštine pojedinih advokata nisu na zadovoljavajućem nivou. To naročito važi za veštine aktivnog slušanja, izražavanja empatije, uspostavljanja odnosa poverenja s klijentom, kreiranja atmosfere iskrenosti i poverljivosti, veštine konstruktivnog razumevanja besa klijenata i dr. Zbog toga bi u programe obuke advokatskih pripravnika, kao i u programe kontinuirane edukacije advokata, trebalo uvrstiti sadržaje koji su usmereni na razvijanje i unapređenje komunikacijskih veština.

18. Podnete disciplinske prijave su često neprecizne, konfuzne i nedovoljno razumljive. Sadržina disciplinskih prijava koje podnose pravno neuka lica očigledno pokazuje da su građani nedovoljno informisani o standardima i načinu rada advokata, te o njihovim ovlašćenjima i dužnostima koja imaju na osnovu punomoćja, uključujući i nepoznavanje pravila o nagradama i naknadama i dr. To je u nekim slučajevima razlog podnošenja neosnovanih disciplinskih prijava. Očigledno je da postoji potreba za boljim informisanjem građana o standardima rada advokata, kao i potreba da advokati pruže klijentima detaljne informacije koje su razumljive i laicima, vodeći računa o njihovom obrazovnom nivou i sposobnostima razumevanja, da budu otvoreni za pitanja klijenata i da na taj način izgrade poverenje i preduprede podnošenje disciplinskih prijava.

19. Sadržina disciplinskih prijava pokazuje da je posebno slaba informisanost klijenata o pravima i obavezama u vezi s plaćanjem nagrada i naknada troškova za rad advokata, što je čest povod za nesporazume, pogrešna očekivanja, ali i za podnošenje disciplinskih prijava. Mnoge takve situacije mogu se preduprediti pružanjem iscrpnih informacija i objašnjenja – na način prilagođen nivou obrazovanja klijenata – o načinu obračuna i naplate i približnom ili, kada je to moguće, tačnom iznosu naknade, kako je to propisano Kodeksom profesionalne etike advokata. Od posebnog značaja je da klijent bude upozoren na mogućnost da troškovi odmereni od suda na teret protivnika mogu biti manji od visine

nagrade i naknade troškova za rad advokata koje je klijent dužan da plati, što je profesionalna dužnost advokata.

20. Podnete prijave pokazuju da su klijenti nedovoljno informisani o disciplinskoj odgovornosti advokata, njenom cilju i svrsi, a nedovoljno poznaju i pravila postupka u kojem se ona utvrđuje, uključujući i informacije o rokovima zastarelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka. O nivou neinformisanosti klijenata svedoči i činjenica da pojedini klijenti u disciplinskom postupku vide mehanizam za ostvarivanje imovinskopravnih zahteva prema advokatima. U vezi s tim, trebalo bi razmisliti o stvaranju preduslova za primenu medijacije, koja za neke lakše oblike nepoštovanja standarda profesionalne etike advokata može biti valjana alternativa disciplinskom postupku.

21. Informacije o standardima rada i disciplinskoj odgovornosti advokata nisu šire dostupne. Sadržina sajtova advokatskih komora pokazuje da uglavnom ne sadrže objašnjenja namenjena klijentima i potencijalnim klijentima, već su informacije prevashodno namenjene obaveštavanju samih advokata i u funkciji su povećanja transparentnosti rada organa komore. Iako su na sajtovima advokatskih komora uglavnom objavljeni svi normativni akti relevantni za oblast disciplinske odgovornosti advokata, za njihovo pravilno tumačenje građani uglavnom nisu osposobljeni, pa postoji potreba da se pruže odgovarajuća tumačenja propisa napisana jednostavnijim jezikom koji je razumljiv i laicima. S obzirom na to da mnogi klijenti nemaju pristup internetu, u cilju njihovog informisanja korisno je pripremiti odgovarajuće brošure i liflete koji bi bili dostupni u advokatskim kancelarijama, sedištu AKN i na drugim mestima. Bilo bi takođe korisno da se kreira i objavi obrazac disciplinske prijave, koji može biti svojevrsni vodič za njeno sastavljanje, čime bi se predupredilo da prijave budu preopširne ili oskudne u sadržaju. To bi istovremeno ohrabrilo građane da prijavljuju nepravilnosti u radu advokata.

22. Od svih sprovedenih postupaka tokom 2018–2019, Disciplinski tužilac je odbacio disciplinsku prijavu u čak 94,69% podnetih disciplinskih prijava, s tim što procenat odbacivanja u 2018. godini iznosi 97,43%, dok je u 2019. nešto niži (90,74). Podignuto je samo 10 optužnica, što znači da je samo 3,78% disciplinskih prijava rezultiralo podizanjem optužnice, pri čemu su dve optužnice povučene u toku disciplinskog postupka.

23. U uzorku od ukupno 40 predmeta, prijava je odbačena u 34 predmeta. U 26 predmeta prijava je odbačena zbog nepostojanja osnovane sumnje o izvršenju disciplinskog prekršaja, dok je u osam predmeta prijava odbačena zbog relativne ili apsolutne zastarelosti pokretanja disciplinskog postupka.

24. U najvećem broju analiziranih predmeta odluka o odbacivanju disciplinske prijave doneta je samo na osnovu činjenica i dokaza navedenih u prijavi i izjašnjenju. Disciplinski tužioci retko pribavljaju dodatna objašnjenja i dokaze od podnosioca prijave, prijavljenog lica, kao i od drugih državnih organa, fizičkih i pravnih lica. Pri tome treba imati u vidu da prijave najčešće podnose fizička lica, kao neuke stranke, pa oslanjanje Disciplinskog tužioca samo na činjenice i dokaze koje je podneo podnosilac disciplinske prijave, bez preduzimanja dodatnih izviđajnih radnji, svakako nije adekvatan pristup. S druge strane, u nekim predmetima pojedine okolnosti koje se tiču postupanja prijavljenog advokata ostale su nedovoljno razjašnjene. Imajući u vidu da je disciplinski postupak zasnovan na istražnom načelu, potrebno je da disciplinski tužioci budu mnogo aktivniji u prikupljanju činjenica i pribavljanju dokaza.

25. Prilikom razmatranja disciplinskih prijava, disciplinski tužioci su, po pravilu, fokusirani na činjenice i dokaze koji se tiču samo onih povreda koje je naveo podnosilac prijave. Disciplinski tužilac ni u jednom predmetu nije sproveo izviđajne radnje u pogledu povreda na koje podnosilac prijave u prijavi nije ukazao, ali iz ukupnog opisa ponašanja advokata u prijavi postoji sumnja da je povreda izvršena. Takav pristup u radu može se tumačiti kao izraz svojevrsnog zaštitničkog odnosa disciplinskih tužilaca prema kolegama i/ili bojazni da će proširenje istrage u odnosu na druge povrede izazvati negativne reakcije prijavljenih advokata. U analiziranom uzorku bilo je predmeta u kojima iznete činjenice upućuju na sumnju da su prijavljeni advokati koristili nedopuštenu sredstva za sticanje klijenata, posebno u slučajevima masovnih povreda prava (dostavljanje blanko punomoćja, angažovanje posrednika i sl.). Budući da su prijave podnete zbog drugih povreda, disciplinski tužioci nisu koristili svoja istražna ovlašćenja da ispituju da li je su takve povrede izvršene, ograničavajući se samo na ispitivanje povreda povodom kojih je prijava podneta.

26. U obrazloženjima odluka o odbacivanju prijava disciplinski tužioci, u prilog tezi da ne postoji osnovana sumnja o izvršenoj povredi, često navode da delovanjem/propuštanjem prijavljenog

advokata nije nastala šteta po podnosioca prijave. Nepostojanje štete ne upućuje, međutim, neizostavno na zaključak da ne postoji osnovana sumnja o izvršenoj disciplinskoj povredi jer je priroda mnogih disciplinskih povreda takva da sama po sebi ne može da proizvede štetu po konkretnog podnosioca disciplinske prijave. Međutim, disciplinska prijava u kojoj se ukazuje na neetičko ponašanje konkretnog advokata, i kad ono nije usmereno na podnosioca prijave, može sadržati informacije koje treba brižljivo ispitati pre nego što se izvede zaključak o (ne)postojanju osnovane sumnje da je disciplinski prekršaj učinjen. Motivi za podnošenje disciplinskih prijava od strane građana mogu biti različiti, ne isključujući i mogućnost da budu usmereni na difamaciju i diskreditaciju advokata. U razmatranju disciplinskih prijava treba pak poći od pretpostavke da je svaku podneo savestan pojedinac s časnim namerama, koji podnošenjem disciplinske prijave želi da doprinese poštovanju profesionalnih standarda rada i sprečavanju narušavanja ugleda advokature.

27. Obrazloženja odluka o odbacivanju disciplinskih prijava zbog nepostojanja osnovane sumnje o izvršenoj povredi često su veoma oskudna, a neka od njih ne sadrže jasne i konkretne razloge za zaključak o nepostojanju osnovane sumnje. U obrazloženjima se najčešće iznose samo navodi iz disciplinske prijave i navodi iz izjašnjenja prijavljenog advokata, a nakon toga iznosi zaključak da nema osnovane sumnje da je učinjena disciplinska povreda. Malo je predmeta u kojima je Disciplinski tužilac vršio pravnu analizu u kontekstu iznetih činjenica i dokaza, a još je manje predmeta u kojima je sâm prikupljao relevantne činjenice i pribavljao dokaze. U slučaju oprečnih navoda podnosilaca prijave i advokata, u obrazloženjima najčešće nedostaje navođenje pobuda koje su opredelile Disciplinskog tužioca da određeno dokazno sredstvo smatra verodostojnim i da pojedinom dokaznom sredstvu prizna uveravajuću snagu. Takav pristup bi svakako doprineo jačanju poverenja građana u disciplinske organe i njihovu spremnost da brižljivo i s dužnom pažnjom razmotre svaku disciplinsku prijavu, što može doprineti jačanju ugleda advokature.

28. U analiziranom uzorku često je izjavljivanje prigovora protiv rešenja Disciplinskog tužioca AKN o odbacivanju disciplinske prijave. Od ukupno 26 rešenja o odbacivanju disciplinske prijave zbog nepostojanja osnovane sumnje o izvršenoj povredi, prigovor je izjavljen protiv čak 12 odluka. Disciplinski tužilac AKS je,

postupajući po prigovoru protiv rešenja, u dva predmeta ukinuo rešenje Disciplinskog tužioca AKN, upravo zbog propusta u pogledu obrazloženja rešenja.

29. U predmetima koji su bili predmet analize doneta je samo jedna osuđujuća presuda, dve oslobađajuće, jedna presuda kojom je optužba odbijena zbog odustajanja od optužbe, kao i jedna kojom je optužba odbijana zbog zastarelosti vođenja disciplinskog postupka. Odlučujući po žalbama protiv odluka Disciplinskog suda AKN, Disciplinski sud AKS je jednu žalbu odbacio, a dve žalbe odbio i potvrdio prvostepene presude.

30. U celini posmatrano, efikasnost rada disciplinskih organa AKN je na relativno zadovoljavajućem nivou. Primetno je i izvesno povećanje efikasnosti u 2019. u odnosu na 2018. godinu. Najveći broj disciplinskih postupaka okončan je u istoj godini u kojoj je pokrenut (ukupno 84,85%). U 2018. godini 75,65% sprovedenih postupaka pokrenuto je u toj godini, dok je u 2019. godini čak 98% okončanih postupaka pokrenuto u toj godini. Ipak, u pojedinim predmetima nastupila je zastarelost vođenja disciplinskih postupaka, čemu su u određenoj meri doprineli svi disciplinski organi. Treba, međutim, imati u vidu da trajanje pojedinih postupaka u predmetima koji su bili predmet analize ne zadovoljava standarde razumnog roka, posebno kada su u pitanju relativno jednostavni disciplinski predmeti u kojima činjenični i dokazni materijal nije velikog obima.

PRILOZI: INSTRUMENTI ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA

Istraživanje

„Analiza rada disciplinskih organa i disciplinskih postupaka
Advokatske komore Niš”

OBRAZAC ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA IZ UPISNIKA

Godina _____			
Broj	Vrste podatka	Broj	Procenat
1.	Broj podnetih prijava/predloga		
2.	Broj prijava podnetih od strane fizičkih lica		
3.	Broj prijava podnetih od strane pravnih lica		
4.	Broj predloga podnetih od strane državnih organa		
5.	Broj predloga podnetih od strane organa komore		
6.	Broj postupaka pokrenutih po službenoj dužnosti		
7.	Ukupan broj vođenih postupaka		
8.	Broj postupaka pokrenutih u prethodnim godinama		
9.	Broj postupaka pokrenutih u godini za koju se prikupljaju podaci		
10.	Broj odbačenih prijava/predloga		
11.	Broj podignutih optužnica		
12.	Broj optuženih advokatskih pripravnika		
13.	Broj optuženih pripravnika muškog pola		
14.	Broj optuženih pripravnika ženskog pola		
15.	Broj optužbi za teške povrede		
16.	Broj optuženih za lakše povrede		
17.	Broj zahteva za izricanje privremene zabrane bavljenja advokaturom		
18.	Broj zahteva za izricanje privremene zabrane bavljenja advokaturom podnetih od strane disciplinskog tužioca		
19.	Broj zahteva za izricanje privremene zabrane bavljenja advokaturom podnetih od strane suda		
20.	Broj izrečenih privremenih zabrana bavljenja advokaturom		
21.	Broj podnetih žalbi na odluku o privremenoj zabrani bavljenja advokaturom		
22.	Broj povlačenja optužnica		
23.	Ukupan broj presuda		
24.	Broj osuđujućih presuda		

25.	Broj oslobađajućih presuda
26.	Broj presuda kojima je optužba odbijena zbog odustajanja od optužbe
27.	Broj presuda kojima je optužba odbijena zbog zastarelosti disciplinskog gonjenja
28.	Ukupan broj izrečenih disciplinskih mera
29.	Broj izrečenih opomena
30.	Broj izrečenih novčanih kazni
31.	Broj izrečenih mera brisanja iz imenika advokata
32.	Broj podnetih žalbi
33.	Broj odbačenih žalbi
34.	Broj potvrđenih prvostepenih presuda
35.	Broj preinačenih prvostepenih presuda
36.	Broj izvršnih postupaka pokrenutih radi naplate novčanih kazni i troškova postupka
37.	Broj postupaka okončanih u roku do tri meseca
38.	Broj postupaka okončanih u roku do šest meseci
39.	Broj postupaka okončanih u roku do jedne godine
40.	Broj postupaka okončanih u roku do dve godine
41.	Broj postupaka okončanih za više od dve godine

ISTRAŽIVANJE
„ANALIZA RADA DISCIPLINSKIH ORGANA I DISCIPLINSKIH
POSTUPAKA ADVOKATSKE KOMORE NIŠ”

Datum prikupljanja podataka: _____

Broj predmeta: _____

UPITNIK ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA
IZ DISCIPLINSKIH PREDMETA

I. PODACI O PODNOSIOCU PRIJAVE/PREDLOGA

1) Pravni status

1. Fizičko lice
2. Pravno lice
3. Državni organ _____ (navesti naziv organa)
4. Organ advokatske komore _____ (navesti naziv organa)
5. Disciplinski tužilac Advokatske komore Niša
6. Disciplinski tužilac Advokatske komore Srbije

II. PODACI O PRIJAVLJENOM ADVOKATU

2) Status

1. Advokat

2. Advokatski pripravnik

3) Pol

1. Muški

2. Ženski

4) Starosno doba (ako ima podataka):

1. 18–25

2. 25–32

3. 33–40

4. 41–48

5. 49–56

6. 57–65

7. 65 +

5) Da li je protiv prijavljenog advokata ranije vođen disciplinski postupak?

1. Da

2. Ne

3. Nepoznato

III. POVOD ZA PODNOŠENJE PRIJAVE/PREDLOGA I PODNETI DOKAZI

6) Detaljan opis načina izvršenja povrede povodom koje je podneta prijava/predlog (prepisati iz prijave/predloga)

7) Detaljan opis načina izvršenja povrede povodom koje je pokrenut postupak po službenoj dužnosti (prepisati iz optužnice)

8) Kako je Disciplinski tužilac saznao za povredu? (prepisati iz optužnice) _____

9) Koji su dokazi podneti uz prijavu/predlog?

10) Pravna kvalifikacija povrede u prijavi/predlogu (ako je navedena)

IV. PRETHODNI POSTUPAK

11) Izjašnjenje prijavljenog advokata

1. Da

2. Ne

12) Ključni argumenti iz izjašnjenja prijavljenog advokata

13) Da li je Disciplinski tužilac od podnosioca prijave/predloga tražio dodatna objašnjenja i dokaze?

1. Da

2. Ne

14) Koja je dodatna objašnjenja i dokaze tražio Disciplinski tužilac?

15) Da li je traženo određivanje privremene zabrane bavljenja advokaturom?

1. Da

2. Ne

16) Da li je određena privremena zabrana bavljenja advokaturom?

1. Da, na period od _____

2. Ne

17) Odluka Disciplinskog tužioca

1. Odbačena prijava

2. Podignuta optužnica

18) Koji su razlozi za odbacivanje prijave? (prepisati iz rešenja o odbacivanju prijave)

19) Da li je podnet prigovor na rešenje o odbacivanju prijave/predloga?

1. Da

2. Ne

20) Koji su razlozi navedeni u prigovoru na rešenje o odbacivanju prijave/predloga? (prepisati iz prigovora na rešenje o odbacivanju prijave)

21) Kakva je odluka doneta po prigovoru?

1. Odbačen kao neblagovremen

2. Usvojen

3. Odbijen

22) Pravna kvalifikacija disciplinskog dela u optužnici (prepisati iz optužnice, ne samo član, već naziv dela)

23) Kojim je činjenicama javni tužilac argumentovao stav da je izvršena lakša, odnosno teža povreda? (prepisati iz optužnice)

24) Koju disciplinsku meru je tražio Disciplinski tužilac? (prepisati iz optužnice)

V. POSTUPAK PRED DISCIPLINSKIM SUDOM

25) Kako je advokatu dostavljena optužnica?

1. Lično prijavljenom advokatu
2. Punomoćniku prijavljenog advokata
3. Preko oglasne table advokatske komore

26) Da li je optuženi advokat imao branioca?

1. Da
2. Ne

27) Da li je branilac prisustvovao disciplinskom pretresu?

1. Da
2. Ne

28) Da li je disciplinski pretres odložen?

1. Da
2. Ne

29) Iz kog razloga je disciplinski pretres odložen? (podatak iz zapisnika s disciplinskog pretresa)

30) Da li je ponet zahtev za izuzeće disciplinskog sudije?

1. Da, zbog _____
2. Ne

31) Koji su dokazi izvedeni u toku disciplinskog pretresa? (podatak iz zapisnika s disciplinskog pretresa)

32) Ključni argumenti odbrane optuženog (prepisati iz zapisnika s disciplinskog pretresa)

33) Pravna kvalifikacija disciplinskog prekršaja u presudi? (prepisati iz presude)

34) Kojim je činjenicama sud argumentovao stav da je izvršena lakša, odnosno teža povreda? (prepisati iz presude)

35) Presudom disciplinskog veća

1. optuženi je oglašen krivim
2. optuženi je oslobođen odgovornosti
3. optužba odbijena jer je javni tužilac odustao od optužbe
4. optužba odbijena jer je nastupila zastarelost disciplinskog gonjenja

36) Koja je mera izrečena? (prepisati iz presude)

1. Opomena
2. Novčana kazna
3. Brisanje iz imenika advokata, na period od _____

37) Koja je visina izrečene novčane kazne? (prepisati iz presude)

38) Koje je olakšavajuće i otežavajuće okolnosti disciplinsko veće uzelo u obzir prilikom odmeravanja i izricanja disciplinske mere? (prepisati iz presude)

39) Koliki je iznos troškova disciplinskog postupka? _____

40) Da li je izjavljena žalba na prvostepenu presudu?

1. Da
2. Ne

41) Ko je podneo žalbu?

1. Optuženi advokat
2. Branilac optuženog advokata
3. Disciplinski tužilac

42) Koji su razlozi za žalbu (prepisati iz žalbe)
